
**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY
OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

**GMINA OBORNIKI ŚLĄSKIE
POWIAT TRZEBNICKI
WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA OBORNIKI ŚLĄSKIE
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

Opracowanie:

Westmor Consulting

Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Dawid Świerkowski – Młodszy Analityk

Spis treści

Spis treści.....	3
Wykaz skrótów	5
1. Wstęp.....	7
1.1 Cel opracowania programu	7
1.2 Podstawa wykonania pracy.....	7
1.3 Metodyka opracowania programu	7
1.4 Efekty realizacji dotychczasowego programu	10
2. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	11
3. Ocena stanu środowiska	36
3.1 Charakterystyka gminy.....	36
3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne	36
3.1.2 Demografia.....	38
3.1.3 Gospodarka.....	41
3.1.4 Infrastruktura drogowa i transport	44
3.1.5 Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną	45
3.1.6 Odnawialne źródła energii	47
3.1.7 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych	54
3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy	59
3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	59
3.2.2 Zagrożenia hałasem	68
3.2.3 Pola elektromagnetyczne	70
3.2.4. Gospodarowanie wodami	74
3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa.....	87
3.2.6 Zasoby geologiczne i gleby	90
3.2.7 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	96
3.2.8 Zasoby przyrodnicze	100
3.2.9 Zagrożenia poważnymi awariami.....	109

3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii	111
3.4 Zagadnienia horyzontalne	113
3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu	113
3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska	116
3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	117
3.4.4 Monitoring środowiska	118
4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	120
4.1 Nadrzędny cel programu	120
4.2 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	120
4.3 Instrumenty realizacji programu	141
5. System realizacji programu ochrony środowiska	142
5.1 Struktura zarządzania środowiskiem	142
5.2 Struktura zarządzania programem	144
5.3 Monitoring programu ochrony środowiska	145
6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	152
7. Spis tabel	155
8. Spis rysunków	155
9. Spis wykresów	156

Wykaz skrótów

As – Arsen

Ca – Wapń

CBDG – Centralna Baza Danych Geologicznych

Cd – Kadm

CRFOP – Centralny rejestr form ochrony przyrody

C₆H₆ – Benzen

CO – Tlenek węgla

CO₂ – Dwutlenek węgla

CO₃ – Trójtlenek węgla

DN – Średnica nominalna

GIOŚ – Główny Inspektor Ochrony Środowiska

GPZ – Główny Punkt Zasilający

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

JCWP – Jednolite Części Wód Powierzchniowych

JCWPD – Jednolite Części Wód Podziemnych

K – Potas

KPGO – Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

KPOP – Krajowy Program Ochrony Powietrza

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

M.P. – Monitor Polski

MEW – Małe Elektrownie Wodne

N – Azot

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Ni – Nikiel

NO₂ – Dwutlenek azotu

O₂ – Tlen

O₃ – Ozon

OZE – Odnawialne źródła energii

P – Fosfor

Pb – Ołów

PEM – Pole elektromagnetyczne

PCB – Polichlorowane bifenyle

PIB – Państwowy Instytut Badawczy

PIG – Państwowy Instytut Geologiczny

PM – pył zawieszony

PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska

POŚ – Program Ochrony Środowiska

PO₄ – Fosforany

POŚ – Program Ochrony Środowiska

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

RDW – Ramowa Dyrektywa Wodna

RPO – Regionalny Program Operacyjny

SO₂ – Dwutlenek siarki

SPA – Strategiczny Plan Adaptacji

ŚOR – Środki Ochrony Roślin

u.p.o.ś. – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

UE – Unia Europejska

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

ZPO – Zapobieganie Powstawaniu Odpadów

1. Wstęp

1.1 Cel opracowania programu

Przedmiotem niniejszego opracowania jest *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028*, który porusza zagadnienia związane z szeroko rozumianą problematyką ochrony środowiska na terenie gminy.

Zgodnie z art. 17 ust. 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.), organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ochrony środowiska zobligowany jest do sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska.

Niniejszy dokument zawiera cele, rodzaj i harmonogram działań prośrodowiskowych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. Program Ochrony Środowiska definiuje cele i zadania dla najbliższych 8 lat (2021-2028), zawiera monitoring realizacji Programu oraz prognozuje nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie zakładanych działań.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 spełnia wymagania zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r.

1.2 Podstawa wykonania pracy

Niniejszy dokument wykonany został na podstawie umowy z dnia 17.03.2021 r., której przedmiotem jest opracowanie *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028*, zawartej pomiędzy Gminą Oborniki Śląskie, reprezentowaną przez Burmistrza Obornik Śląskich, a firmą WESTMOR CONSULTING Urszula Wódkowska, 87-704 Bądkowo, ul. 1 Maja 1a, (biuro: 87-800 Włocławek, ul. Królewiecka 27).

1.3 Metodyka opracowania programu

Gminny program ochrony środowiska (POŚ) jest dokumentem strategicznym, opracowywanym na szczeblu gminnym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych, który zachowuje spójność z dokumentami o charakterze strategicznym obowiązującymi na szczeblu powiatowym i wojewódzkim. Dokument określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska na terenie gminy oraz przyczynia się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju gminy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 opracowany został na zlecenie Burmistrza Obornik Śląskich zgodnie z art. 14 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r.,

poz. 1219 ze zm.), w którym czytamy – „Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2021 poz. 1057)” oraz „Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”.

Projekt programu ochrony środowiska zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.), podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu, czyli Zarząd Powiatu Trzebnickiego. Jednocześnie należy podkreślić, że Burmistrz Obornik Śląskich, zgodnie z art. 17 ust. 4 ww. ustawy, zapewnia możliwości udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 poz. 247 ze zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (o ile jest wymagane) oraz po zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu, Program ten, zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.), uchwała Rada Miejska. Ustawa ta wprowadza również obowiązek sporządzania co 2 lata raportu z wykonania Programu i przedstawienia go Radzie Miejskiej. Następnie raport przekazywany jest przez organ wykonawczy gminy do organu wykonawczego powiatu.

W sporządzanym dokumencie uwzględniono wymagania obowiązujących przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska. Podstawę aktualizacji Programu stanowią następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.);
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.);
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 poz. 247 ze zm.);
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2021 poz. 1098);
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2021 poz. 888);
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2021 poz. 779 ze zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadach opakowaniowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1114);

- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorstw w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz.U. 2020 poz. 1903);
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. 2020 poz. 1680);
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. 2021 poz. 624 ze zm.);
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. 2021 poz. 76);
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1326);
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2021 poz. 741 ze zm.);
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. 2021 poz. 1275);
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. 2020 poz. 2028);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2020 r. poz. 1064 ze zm.).

W trakcie prac nad Programem:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Miejskiego w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu;
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego programu;
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji planowanych działań ujętych we wszystkich dokumentach strategicznych;
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy Oborniki Śląskie i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla oraz obowiązującymi dokumentami strategicznymi dla Gminy;
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe gminy oraz dostępne źródła finansowania;
- uzgodniono sposoby wdrażania i zasady monitorowania Programu.

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028, uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę gminy, uwzględniającą dane demograficzne, gospodarcze oraz o stanie infrastruktury i środowiska;
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym;
- analizę jakości środowiska na terenie gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi;
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania dla Gminy Oborniki Śląskie wraz z harmonogramem ich realizacji;
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie odnosi się do dokumentów strategicznych, tj. do wojewódzkiego i powiatowego programu ochrony środowiska. Wdrożenie założeń Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie przyczyni się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz wzrostu atrakcyjności gminy.

1.4 Efekty realizacji dotychczasowego programu

Poprzednio obowiązującym Programem Ochrony Środowiska na obszarze gminy Oborniki Śląskie był Program Ochrony Środowiska gminy Oborniki Śląskie na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024. Realizacja zadań w zakresie ochrony środowiska była systematycznie prowadzona zgodnie z możliwościami finansowymi Gminy.

Z poprzedniego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024 zostały realizowane m.in. następujące przedsięwzięcia:

- sukcesywne włączanie zasad zrównoważonego rozwoju oraz celów polityki ochrony środowiska do kolejnych strategii, planów i programów dla gminy Oborniki Śląskie,
- prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej (kształtowanie przestrzeni), uwzględniającej wartości przyrodnicze i ład przestrzenny,
- kampanie edukacyjne skierowane do mieszkańców gminy na rzecz: właściwego postępowania z odpadami, promocji i wdrażania selektywnej zbiórki, zakazu spalania odpadów komunalnych w indywidualnych instalacjach grzewczych, ograniczania „niskiej emisji”, oszczędnego gospodarowania zasobami,
- utrzymanie zieleni w mieście i gminie,
- gospodarka leśna w lasach gminnych,
- bieżące utrzymanie i konserwacja rowów,
- rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Gołędzinowie,
- utrzymanie dróg na terenie gminy,

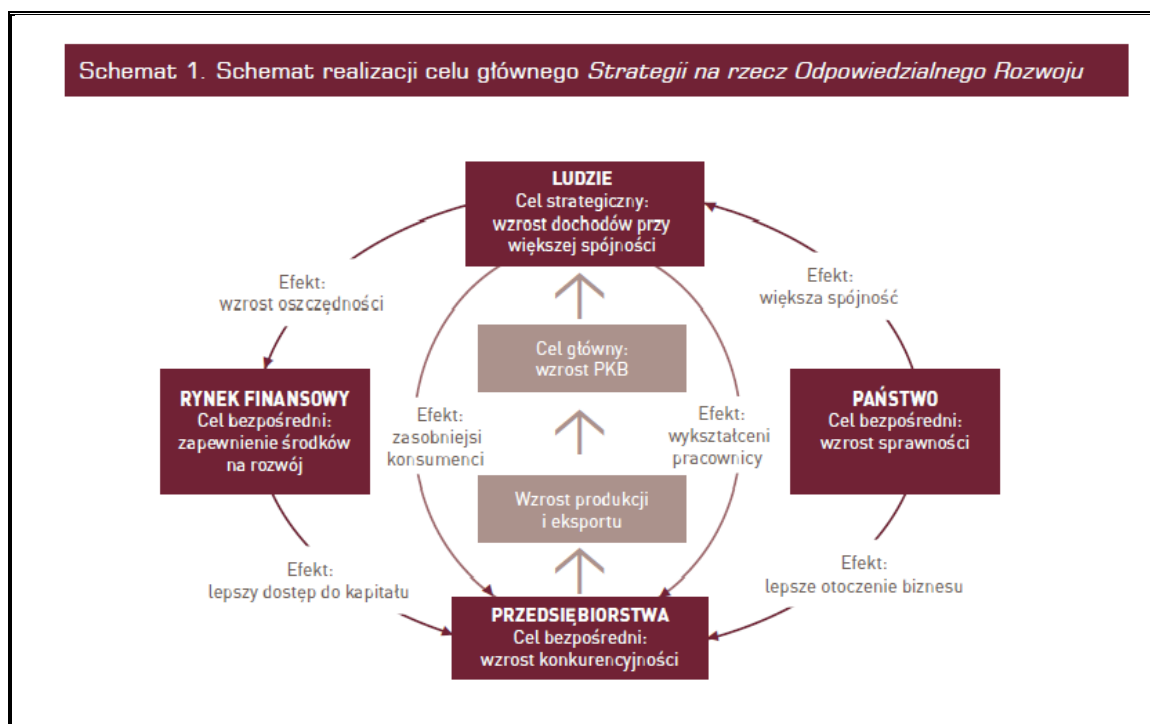
- budowa, przebudowa dróg gminnych,
- poprawa dostępności transportowej dróg wojewódzkich nr 343, nr 342, nr 340 w miejscowości Oborniki Śląskie,
- budowa dróg rowerowych oraz parkingów "Parkuj i Jedź" na terenie gminy,
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej gminy Oborniki Śląskie,
- wsparcie gospodarki wodno-ściekowej,
- budowa Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Gołędzinowie.

2. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)

Dokument został przyjęty uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. (M.P. z 2017 r. poz. 260) w sprawie przyjęcia *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*. Powyższa strategia jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020 i określa nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r. Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Rysunek 1. Schemat realizacji celu głównego Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Źródło: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Dokument zawiera następujące cele szczegółowe:

- cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu.

Cele zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028* wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), a w szczególności w cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunek interwencji – rozwój obszarów wiejskich. Zadania określone w POŚ wpływają na rozwój gminy Oborniki Śląskie uwzględniając przede wszystkim aspekt ochrony środowiska, w związku z czym, wpływają na zrównoważony rozwój jednostki.

STRATEGICZNY PLAN ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030 (SPA 2020)

Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2013 r. Głównym jego celem „jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu”. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku

w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

Wśród celów szczegółowych wyznaczono następujące zadania:

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska;

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu:

— Działanie priorytetowe: Przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich;

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu;

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu;

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu;

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu;

Cele i założenia zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028* są spójne i wpisują się w cele, kierunki działań i działania priorytetowe zawarte w Strategicznym Planie Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Przede wszystkim, przedmiotowy dokument przyczynia się do realizacji **Celu 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska**, a w szczególności jest spójny z kierunkiem działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu. Działaniem priorytetowym jest przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych. Realizacja założeń dokumentu wpłynie na poprawę jakości środowiska na terenie gminy, w tym poprawę jakości komponentów przyrody, które mają wpływ na zahamowanie postępującego zjawiska dotyczącego zmian klimatycznych

RAMY POLITYKI KLIMATYCZNO-ENERGETYCZNEJ DO ROKU 2030

Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 zawierają ogólnounijne założenia i cele polityki na lata 2021-2030. Do najważniejszych celów na rok 2030 należą:

-
- ograniczenie o co najmniej 40 proc. emisji gazów cieplarnianych (w stosunku do poziomu z 1990 r.),
 - zwiększenie do co najmniej 32 proc. udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii,
 - zwiększenie o co najmniej 32,5 proc. efektywności energetycznej.

W październiku 2014 r. ramy polityki zostały przyjęte przez Radę UE. Ich realizacja odbywa się poprzez działania z zakresu gospodarki niskoemisyjnej oraz działania mające na celu tworzenie efektywnego i bezpiecznego systemu energetycznego. Zaplanowane do realizacji zadania w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028* wpływają na realizację celów środowiskowych określonych w dokumencie w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz wzrostu efektywności energetycznej budynków na terenie gminy. W związku z tym, POŚ jest spójny z określonymi Ramami polityki klimatyczno – energetycznej do roku 2030

POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA 2030 – STRATEGIA ROZWOJU W OBSZARZE ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Polityka ekologiczna państwa 2030 to dokument przyjęty uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia „Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” (M.P. z 2019 r. poz. 794).

Celem głównym określonym w dokumencie jest: rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorstw.

W jego ramach wyznaczono następujące cele szczegółowe:

- cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. *Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,*
- cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. *Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska,*
- cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. *Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.*

Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez następujące cele horyzontalne:

- Środowisko i edukacja. *Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.*
- Środowisko i administracja. *Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.*

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 wpisuje się w powyższe cele. Priorytetem obu dokumentów jest ochrona

środowiska przyrodniczego poprzez podejmowanie działań w zakresie ochrony przyrody i powiązanie jej z rozwojem społecznym i gospodarczym na szczeblu krajowym i lokalnym. W związku z tym oba dokumenty są ze sobą spójne.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2030 ROKU

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. uchwałą nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2030 r.; M.P. z 2010 r. nr 2 poz. 11) i przedstawia strategię państwa, mającą na celu odpowiedzenie na najważniejsze wyzwania stojące przed polską energetyką, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i w perspektywie do 2030 roku. W ramach wskazanego dokumentu przewidziano:

- w zakresie poprawy efektywności energetycznej:
 - dążenie do utrzymania zero energetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną;
 - konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE 15;
- w zakresie wzrostu bezpieczeństwa dostaw paliw i energii:
 - racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego;
 - zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw ropy naftowej, rozumianej jako uzyskiwanie ropy naftowej z różnych regionów świata, od różnych dostawców z wykorzystaniem alternatywnych szlaków transportowych;
 - budowę magazynów ropy naftowej i paliw płynnych o pojemnościach zapewniających utrzymanie ciągłości dostaw, w szczególności w sytuacjach kryzysowych;
 - zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii;
- w zakresie dywersyfikacji struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej:
 - przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych;
- w zakresie rozwoju wykorzystania OZE:

- wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 r. oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych;
 - osiągnięcie w 2020 r. 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji;
 - ochronę lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw tak, aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną;
 - wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa;
 - zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach;
- w zakresie rozwoju konkurencyjnych rynków:
- zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen;
- w zakresie ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko:
- ograniczenie emisji CO₂ do 2020 r. przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego;
 - ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych;
 - ograniczenie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych;
 - minimalizację składowania odpadów przez jak najszerze wykorzystanie ich w gospodarce;
 - zmianę struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Wobec powyższego, *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028* jest zgodny z Polityką energetyczną Polski do 2030, gdyż realizuje zaplanowane kierunki działań z zakresu poprawy efektywności energetycznej oraz wprowadzania niskoemisyjnych rozwiązań.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2040 ROKU

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 2 lutego 2021 r. uchwałą nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264).

Celem polityki energetycznej państwa jest: bezpieczeństwo energetyczne przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.

W ramach celów szczegółowych wyznaczono:

1. Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych;
2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej;
3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych;
4. Rozwój rynków energii;
5. Wdrożenie energetyki jądrowej;
6. Rozwój odnawialnych źródeł energii;
7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji;
8. Poprawa efektywności energetycznej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 wpłynie na realizację celu w zakresie rozwoju OZE i poprawy efektywności energetycznej, które zostały wyznaczone w ww. dokumencie. W POŚ uwzględniono zadania z tego zakresu w obszarze interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Dokument przyjęty został uchwałą Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 roku (M.P. 2019 poz. 1060).

Celem głównym polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel główny realizowany będzie przez uzupełniające go trzy cele szczegółowe:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
2. Wzmacniania regionalnych przewag konkurencyjnych;
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 są spójne z założeniami celu 1, gdyż jego realizacja przyczynia

się do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, przede wszystkim w wymiarze środowiskowym i przestrzennym.

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2030

Dokument przyjęty został uchwałą Rady Ministrów nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060).

Celem głównym Strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce.

Natomiast celami szczegółowymi są:

1. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych,
2. Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej,
3. Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,
4. Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 wpisuje się w realizację celu szczegółowego 2. Na poprawę stanu zdrowia obywateli ma wpływ zmiana ich stylu życia i środowiska, które oddziałują na powstawanie wielu chorób. W Strategii wskazane zostało, iż konieczne jest wykorzystywanie w większym stopniu nowoczesnych technologii i rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie smogu, czy środków transportu.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WSI, ROLNICTWA I RYBACTWA NA LATA 2030

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 została przyjęta uchwałą nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1150).

Wizja polskiej wsi 2050 brzmi następująco: obszary wiejskie w 2050 r. to atrakcyjne miejsce pracy, zamieszkania, wypoczynku i prowadzenia działalności rolniczej lub pozarolniczej. To również obszary dostarczające dóbr publicznych i rynkowych, z zachowaniem unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych dla przyszłych pokoleń, dzięki zrównoważonemu rozwojowi konkurencyjnego rolnictwa i rybactwa. Na obszarach wiejskich zatrzymano niekorzystne zmiany demograficzne oraz znacząco zwiększono pozytywne efekty środowiskowe produkcji rolnej i rybackiej. Podstawą ustroju rolnego są gospodarstwa rodzinne rozwijające się w sposób zrównoważony i odpowiedzialny, wykorzystujące nowoczesne technologie. Zapewniono zwiększenie się wkładu małych i średnich gospodarstw rolnych w zapewnienie zrównoważonego rozwoju rolnictwa.

Celem głównym Strategii jest: *rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.*

W strategii wyznaczono następujące cele szczegółowe:

- I. Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej,
- II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska,
- III. Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 wpisuje się w cel szczegółowy II, a dokładniej w kierunek interwencji II.4 Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska. Zgodnie z tym, dokument jest spójny ze Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030. Jego założenia wpływają również na poprawę jakości życia oraz ochronę środowiska na terenie gminy Oborniki Śląskie.

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO (WSPÓŁDZIAŁANIE, KULTURA, KREATYWNOŚĆ) 2030

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 przyjęta została uchwałą nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. z 2020 r. poz. 1060).

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizowany on będzie przez następujące cele szczegółowe:

- cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne,
- cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich,
- cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne.

Założenia *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028* wpisują się w realizację celu szczegółowego 1 i sformułowany w jego ramach priorytet 1.2. Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej, w którym zwrócono uwagę na budowanie kapitału społecznego, na który wpływa zaangażowanie uczniów w pomoc koleżeńską, pracę społeczną, życie kulturalne i ochronę środowiska naturalnego.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU DO 2030 ROKU

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1054).

Wizją SRT2030 jest Polska charakteryzująca się w 2030 r. nowoczesnym systemem transportowym, umożliwiającym wysoką dostępność transportową.

Celem głównym jest zwiększenie dostępności transportowej przy jednoczesnej poprawie bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym.

Dokument określa następujące kierunki interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów,
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 jest zgodny ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku. Część zaplanowanych zadań w Programie wpłynie przede wszystkim na realizację założeń kierunku interwencji 5. ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko

KRAJOWY PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030)

Celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) jest poprawa jakości powietrza na terenie całej Polski, w szczególności obszarów o najwyższych stężeniach zanieczyszczeń powietrza oraz obszarów, na których występują duże skupiska ludności. Został przyjęty 3 września 2015 r. (KPOP, 2015) (M.P. z 2015 r. poz. 905).

Celem głównym jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Celami szczegółowymi KPOP są:

- osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia;
- osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 wpływa na poprawę jakości powietrza, a co za tym idzie poprawę jakości życia mieszkańców. W POŚ zaplanowano działania przyczyniające się do tego, z zakresu budowy sieci gazowej, termomodernizacji obiektów, wymiany urządzeń grzewczych oraz modernizacji oświetlenia ulicznego na lampy energooszczędne. Wobec tego dokumenty są ze sobą spójne.

STRATEGIA ROZWOJU SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ 2022

Dokument przyjęty został uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 r. (M.P. z 2013 r. poz. 377). Głównym celem Strategii jest: wzmocnienie efektywności i spójności systemu bezpieczeństwa. Będzie on realizowany poprzez cele operacyjne, do których należą:

1. Kształtowanie stabilnego międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa w wymiarze regionalnym i globalnym;
2. Umocnienie zdolności państwa do obrony;
3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego;
4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa;
5. Tworzenie warunków do rozwoju zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego.

Na bezpieczeństwo m.in. ma wpływ degradacja środowiska naturalnego, klęski żywiołowe, rosnące zapotrzebowanie na energię. *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028* reguluje prowadzoną politykę ochrony środowiska na danym terenie, wspierając zadania mające na celu ochronę i poprawę jego stanu. Wpisuje się on w realizację celu nr 4. Zwiększenie integracji i polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa, a dokładnie w kierunku interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa

KRAJOWY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI 2022

Dokument przyjęty został uchwałą nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie *Krajowego planu gospodarki odpadami 2022* (MP z 2016 r. poz. 784) i stanowi kontynuację

wcześniejszych planów gospodarki odpadami (aktualizacja KPGO 2014). Dokument analizuje obecny stan gospodarki odpadami i wyznacza kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami w kraju na najbliższe lata (cele i kierunki działań na lata 2016-2022 oraz perspektywicznie do 2030 roku).

Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z założeniami KPGO, należy przede wszystkim zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami, a więc zapobiegać ich wytwarzaniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła tak, aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć założone cele. Efektem wdrożenia KPGO 2022 będzie zapewnienie racjonalnej gospodarki odpadami i ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko.

Celami wskazanymi w dokumencie są między innymi:

1. ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów),
2. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,
3. Dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów,
4. Osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych,
5. Zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów,
6. Osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, między innymi odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych,
7. Dokończenie likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne,
8. Zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

Dla osiągnięcia założonych celów, określone zostały kierunki działań dotyczące m.in. edukacji ekologicznej, rozwoju selektywnego zbierania odpadów, a także zostały wskazane działania, tj. prowadzenie kontroli przez inspekcję ochrony środowiska, prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami, wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia produktów.

Uwarunkowania płynące z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2022 zostały uwzględnione w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028*. Zadania z zakresu gospodarowania odpadami ujęte w POŚ, mają na celu zrealizowanie założeń ww. dokumentu i zbudowanie systemu gospodarowania odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO 2022.

PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009 – 2032

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032 został ustanowiony uchwałą nr 122/2009 Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009 r. Dokument ten określa zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej

W Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 utrzymane zostają cele określone w poprzednio obowiązującym Programie. Są to:

usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;

- 1) minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- 2) likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Realizacja Programu zakłada współpracę poprzez wykonywanie zadań wzajemnie się uzupełniających na trzech poziomach (centralnym, wojewódzkim i lokalnym: powiatowym i gminnym). Te zadania będą finansowane zarówno ze środków publicznych, jak i prywatnych.

Program przewiduje zgrupowanie zadań w pięciu blokach tematycznych:

- 1) Zadania legislacyjne;
- 2) Działania edukacyjno-informacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej, opracowywanie materiałów szkoleniowych, promocja technologii unicestwiania włókien azbestowych, organizacja krajowych i międzynarodowych szkoleń, seminariów, konferencji kongresów i udział w nich;
- 3) Zadania w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, z obiektów użyteczności publicznej, terenów byłych producentów wyrobów azbestowych, oczyszczania terenów nieruchomości, budowy składowisk oraz instalacji do unicestwiania włókien azbestowych;
- 4) Monitoring realizacji *Programu* przy pomocy elektronicznego systemu informacji przestrzennej;
- 5) Działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 jest zgodny z Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032, gdyż uwzględnia w swoich zapisach i planach jego założenia w zakresie unieszkodliwiania i usuwania wyrobów azbestowych na terenie gminy, przyczyniając się do poprawy stanu środowiska.

KRAJOWY PROGRAM ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW

Celem Krajowego Programu Zapobiegania Powstawaniu Odpadów jest zaprzestanie relacji pomiędzy wzrostem gospodarczym a produkcją odpadów, które oddziałują na środowisko.

Głównym celem jest postęp stabilnej gospodarki opartej na skuteczniejszym zastosowaniu zasobów, respektowaniu środowiska i zdobyciu większej konkurencyjności za pomocą użycia technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce oraz energię, a także takiej, która pozwoli zużytkować surowce wtórne i odnawialne źródła energii.

Pozostałe cele:

- rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii,
- budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych,
- zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 jest zgodny z Krajowym Programem Zapobiegania Powstawania Odpadów, ponieważ uwzględnia w swoich założeniach działania w zakresie gospodarowania odpadami. Jednym z obszarów interwencji w POŚ jest gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, w ramach którego wyznaczono zadania przyczyniające się do osiągnięcia wskazanych w ww. dokumencie celów.

AKTUALIZACJA „KRAJOWEGO PROGRAMU OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH”

AKPOŚK 2017 zawiera wykaz aglomeracji oraz planowanych inwestycji w zakresie ich wyposażenia w systemy kanalizacji zbiorczej oraz oczyszczalnie ścieków. Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie

oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. Rada Ministrów przyjęła piątą aktualizację KPOŚK 31 lipca 2017 r. Przyjęta przez rząd aktualizacja zawiera listę zadań zaplanowanych przez samorzady do realizacji w latach 2016-2021.

Zakres rzeczowy planowanych przez aglomerację inwestycji obejmuje:

- budowę nowych sieci kanalizacyjnych,
- modernizację istniejących sieci kanalizacyjnych,
- budowę oczyszczalni ścieków komunalnych,
- modernizację oczyszczalni,
- rozbudowę oczyszczalni,
- modernizację części osadowej w oczyszczalniach,
- likwidację oczyszczalni.

Na terenie gminy znajduje się aglomeracja Oborniki Śląskie przyjęta uchwałą nr XXXI/259/21 Rady Miejskiej w Obornikach Śląskich z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Oborniki Śląskie. W skład aglomeracji Oborniki Śląskie wchodzi miejscowości: Oborniki Śląskie, Gołędzinów oraz część miejscowości Wilczyn.

Prowadzone są działania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, dlatego Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 jest zgodny Krajowym programem oczyszczania ścieków komunalnych.

PROGRAM WODNO-ŚRODOWISKOWY KRAJU

Program stanowi zbiór najefektywniejszych działań wspierających osiągnięcie celów środowiskowych oraz zmierza do poprawy i utrzymania stabilnego stanu wód w określonych obszarach dorzeczy poprzez wyznaczone w dokumencie cele.

Cele Programu:

- niepogarszanie stanu części wód,
- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu

gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie),

- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 jest zgodny z założeniami Programu Wodno-Środowiskowego Kraju, gdyż jego realizacja przyczynia się do poprawy jakości wód znajdujących się na obszarze gminy Oborniki Śląskie. W POŚ zaplanowano zadania z zakresu zapewnienia odpowiedniego systemu gospodarki wodno – ściekowej oraz poprawy stanu jakości wód. Działania te przyczyniają się do osiągnięcia ww. celów Programu.

PLAN GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARZE DORZECZA ODRY

Obszar dorzecza Odry na terytorium Polski zajmuje powierzchnię 118 015 km, co stanowi 38% powierzchni kraju. Obejmuje on swoim zasięgiem południowo-zachodnie, zachodnie oraz północno-zachodnie tereny Polski.

Główne sposoby użytkowania wód według Planu Gospodarowania Wodami na obszarach Dorzecza Odry to:

- pobór wody na cele komunalne i gospodarcze,
- pobór wody na cele technologiczne i chłodnicze,
- pobór wody na cele rolnictwa,
- rybactwo i wędkarstwo,
- żegluga śródlądowa,
- turystyka, rekreacja wodna

Celami Planów Gospodarowania Wodami jest:

- określenie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych,
- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- ochrona i podejmowanie działań naprawczych w celu eliminacji zanieczyszczeń powstałych w skutek działalności człowieka.

Cele zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie* uwzględniają założenia Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry. W POŚ zawarto działania mające na celu poprawę stanu JCWP na terenie gminy.

PLANY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM POWODZIOWYM

Plany mają na celu powstrzymanie powodzi i ochronę przed powodzią. Zawierają także informacje dotyczące odpowiedniej organizacji w razie wystąpienia powodzi.

Wobec powyższego głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te prowadzić będą m.in. do obniżenia strat powodziowych.

W ramach Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym określono 3 cele główne, którym odpowiada 13 celów szczegółowych:

- zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego:
 - utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym,
 - wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
 - określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami,
 - unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim (Q 0,2%) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi;
- obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego:
 - ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego,
 - ograniczenie istniejącego zagospodarowania,
 - ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe;
- poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:
 - doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych,
 - doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź,
 - doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi,
 - wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych,
 - budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,
 - budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 jest spójny z Planami Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, uwzględnia w swoich zapisach jego założenia. Według map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy Oborniki Śląskie występuje zagrożenie powodzią. W POŚ zaplanowano do realizacji zadanie z zakresu poprawy systemu zarządzania ryzykiem w postaci wsparcia jednostek OSP, umożliwiając w przypadku wystąpienia zagrożenia powodzi lub podtopień, skuteczniejszą reakcję i pomoc oraz przywrócenie do stanu sprzed wystąpienia zdarzenia.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO 2030

Dokument został przyjęty uchwałą nr L/1790/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2018 r.

W ramach Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 wyznaczono wizję rozwoju województwa:

Dolny Śląsk 2030:

- regionem równomiernego rozwoju – regionem bez istotnych społecznych i gospodarczych dysproporcji, regionem wewnętrznie spójnym, regionem wyrównanych rozwojowych szans,
- regionem przyjaznym dla mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów i kuracjuszy, atrakcyjnym miejscem do życia, pracy, nauki i rekreacji,
- regionem nowoczesnym z kreatywną i innowacyjną regionalną społecznością oraz rozwiniętą sferą naukową i badawczo-rozwojową,
- regionem konkurencyjnym w scenerii krajowej i europejskiej z Wrocławiem jako silną metropolią oraz ośrodkami regionalnymi o znaczących przewagach konkurencyjnych.

Na potrzeby realizacji wyżej wymienionej wizji wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu,
2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych,
3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego,
4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego,
5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.

Program Ochrony Środowiska Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 wpisuje się przede wszystkim w cel 4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego oraz w cel 2. Poprawa jakości i dostępności usług. Wobec powyższego oba dokumenty są ze sobą zgodne.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego został przyjęty uchwałą nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r.

W Dokumencie wskazano cele strategiczne rozwoju przestrzennego województwa:

1. Zapewnienie warunków zrównoważonego i równomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez funkcjonalne kształtowanie hierarchicznej sieci osadniczej gwarantującej dostęp do usług i rynku pracy;
2. Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu;
3. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom przez struktury przestrzenne odporne na zmiany klimatu, zagrożenia naturalne i pochodzące z działalności człowieka;
4. Dobra dostępność transportowa i sprawne systemy infrastruktury transportowej.

Program Ochrony Środowiska realizuje przede wszystkim cel 2 planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, który obejmuje działania mające na celu poprawę stanu środowiska i ograniczenie jego degradacji, a zatem oba dokumenty są ze sobą spójne.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO 2021 ROKU

Dokument został przyjęty uchwałą nr LV/2121/14 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 października 2014 r. Celem nadrzędnym POŚ jest „Nowoczesna gospodarka (efektywne wykorzystanie zasobów), harmonijny, zintegrowany rozwój przestrzenny oraz społeczno – gospodarczy w atrakcyjnym środowisku naturalnym”.

Cel ten realizowany będzie przez priorytety ekologiczne przyjęte w ramach 6 obszarów strategicznych.

1. Obszar strategiczny I – Zadania o charakterze systemowym:
 - Aspekty ekologiczne w planowaniu przestrzennym;
 - System transportowy;
 - Przemysł i energetyka zawodowa;
 - Budownictwo i gospodarka komunalna;
 - Rolnictwo;
 - Turystyka i rekreacja;
 - Aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska.
2. Obszar strategiczny II - Poprawa jakości środowiska:

- Poprawa jakości powietrza atmosferycznego (w tym ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, punktowych i liniowych);
 - Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
 - Poprawa jakości wód;
 - Oczyszczanie województwa z azbestu;
 - Ochrona powierzchni ziemi;
 - Ochrona przed hałasem;
 - Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.
3. Obszar strategiczny III - Racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych:
- Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi;
 - Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi;
 - Efektywne wykorzystanie energii.
4. Obszar strategiczny IV - Ochrona przyrody i krajobrazu:
- Ochrona zasobów przyrodniczych;
 - Ochrona i zwiększanie zasobów leśnych.
5. Obszar strategiczny V - Kształtowanie postaw ekologicznych:
- Edukacja ekologiczna;
 - Udział społeczeństwa w postępowaniu na rzecz ochrony środowiska i udostępnianie informacji o środowisku.
6. Obszar strategiczny VI - Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego:
- Przeciwdziałanie poważnym awariom;
 - Ochrona przed powodzią i suszą;
 - Ochrona przeciwpożarowa;
 - Zwiększenie bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych.

Wyżej wymienione cele na szczeblu wojewódzkim są spójne z celami ekologicznymi określonymi przez Gminę Oborniki Śląskie. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie uwzględnia założenia zawarte w dokumencie wojewódzkim, co wpływa na osiągnięcie zakładanych efektów na terenie gminy i województwa dolnośląskiego.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA PRZED HAŁASEM DLA WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Program przyjęty został uchwałą nr III/34/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 grudnia 2018 r.

Celem dokumentu jest określenie niezbędnych priorytetów i wskazanie działań naprawczych mających na celu zmniejszenie uciążliwości i ograniczenie poziomu hałasu.

Hałas w środowisku według Dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. oznacza niepożądane lub szkodliwe dźwięki powodowane przez działalność człowieka na wolnym powietrzu, w tym hałas emitowany przez środki transportu, ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch samolotowy oraz hałas pochodzący z obszarów działalności przemysłowej, jak określono w załączniku 1 do dyrektywy Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli.

Hałas, który przekracza dopuszczalne poziomy, oddziałuje negatywnie nie tylko dla ludzi, ale także na środowisko przyrodnicze, dlatego tak ważne jest podejmowanie działań, które spowodują ograniczenie poziomu hałasu do ustalonych norm. Jednym z celów Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie jest poprawa klimatu akustycznego Gminy, zatem wpisuje się on w założenia Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego.

WOJEWÓDZKI PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO NA LATA 2016-2022

Dokument został przyjęty uchwałą nr XLIII/1450/17 przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego w dniu 21 grudnia 2017 r. i został zaktualizowany uchwałą nr V/73/19 z dnia 13 lutego 2019 r. W dokumencie wyznaczono szereg celów w zakresie odpadów komunalnych, w tym odpadów żywności i innych odpadów ulegających biodegradacji, odpadów powstających z produktów, odpadów niebezpiecznych oraz opadów pozostałych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie jest spójny z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2022. Wyznaczone w Planie cele zostały uwzględnione w Programie. Ponadto oba dokumenty stanowią bardzo istotny wpływ na poprawę stanu środowiska oraz jego jakość w zakresie gospodarki odpadami.

PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DLA WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Program został przyjęty uchwałą nr XXI/505/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 lipca 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu. Celem programu jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) na obszarach, gdzie występują przekroczenia.

Program Ochrony Powietrza wpływa na poprawę jakości powietrza i zwraca uwagę na przekroczenia poziomów dopuszczalnych różnych substancji w województwie. Dokumenty te wyznaczają zadania dla gmin, które uwzględniano także w założeniach realizacji *Programu*

Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028. W związku z tym programy są ze sobą spójne.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU TRZEBNICKIEGO NA LATA 2016-2022

Strategia została przyjęta uchwałą nr XXVIII/136/2016 Rady Powiatu Trzebnickiego z dnia 17 marca 2016 roku. Wyznaczone cele z kolei szeroko traktują rozwój powiatu uwzględniając ustawowo przypisane mu zadania.

Cele strategiczne:

1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury powiatu:
 - poprawa stanu infrastruktury technicznej,
 - poprawa stanu infrastruktury społecznej,
 - poprawa infrastruktury drogowej,
2. Zrównoważony rozwój gospodarczy:
 - wspieranie rozwoju MŚP,
 - racjonalne wykorzystywanie walorów przyrodniczych i historycznych,
3. Rozwój społeczny i aktywizacja mieszkańców powiatu:
 - rozwój instytucjonalny jednostek powiatowych,
 - rozwój kapitału społecznego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie wpisuje się w cel Rozbudowa i modernizacja infrastruktury powiatu oraz zrównoważony rozwój gospodarczy. Działania określone w ramach powyższych celów, ukierunkowane są na rozwój powiatu poprzez działania poprawiające życie i jakość mieszkańców, a także wpływają pozytywnie na środowisko.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2016-2022

Strategia przyjęta została uchwałą nr XVI/114/15 z dnia 29 października 2015 r. w sprawie przyjęcia Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Oborniki Śląskie na lata 2016-2022. Wizja w Strategii brzmi: „*Gmina Oborniki Śląskie – zielona przestrzeń życia*”. Wizja gminy to cel nadrzędny, do którego dąży realizując poszczególne elementy strategii.

Cele strategiczne:

1. Poprawa warunków umożliwiających rozwój turystyki i rekreacji,
2. Podniesienie jakości życia mieszkańców i atrakcyjności gminy,
3. Działania na rzecz ochrony środowiska gminy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie wykazuje spójność ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy Oborniki. Realizacja POŚ przybliży gminę do realizacji celu: działania na rzecz ochrony środowiska gminy, ponieważ działania określone w ramach

powyższego celu, ukierunkowane są na ochronę środowiska przyrodniczego oraz poprawę jego stanu.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2016-2026

Program został przyjęty uchwałą nr XXXVI/258/16 z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXIX/215/16 Rady Miejskiej w Obornikach Śląskich z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Oborniki Śląskie na lata 2016-2026. Celem rewitalizacji Gminy Oborniki Śląskie jest: przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy oraz integracja lokalnej społeczności.

Realizowany on będzie przez następujące cele strategiczne i kierunki działań:

- Podniesienia jakości życia i aktywności społecznej mieszkańców:
 - przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym w zakresie bezrobocia i wykluczenia społecznego,
 - aktywizacja mieszkańców do uczestnictwa w życiu publicznym i integracji społecznej
 - kreowanie wizerunku obszaru rewitalizowanego jako miejsca atrakcyjnego dla różnych form sportu, rekreacji, turystyki i edukacji,
- Poprawa ładu przestrzennego przestrzeni publicznych i stanu środowiska naturalnego:
 - tworzenie i modernizacja funkcjonalna przestrzeni publicznych oraz poprawa jej estetyki,
 - kompleksowa odnowa infrastruktury społecznej sprzyjającej spędzaniu czasu wolnego na obszarach zdegradowanych,
 - modernizacja obiektów zabytkowych i budynków mieszkalnych,
 - poprawa jakości środowiska naturalnego i ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych.
- Poprawa dostępności komunikacyjnej i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej:
 - kształtowanie zintegrowanej sieci komunikacyjnej,
 - modernizacja infrastruktury transportowej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie wpisuje się bezpośrednio w założenia powyższego Programu Rewitalizacji Gminy Oborniki Śląskie w szczególności w cel Poprawa ładu przestrzeni publicznych i stanu środowiska naturalnego.

ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2016-2030

Plan został przyjęty uchwałą nr XXXVI/257/16 z dnia 29 grudnia 2016 roku. Dokument ten analizuje aktualne potrzeby energetyczne, wymienia sposoby ich zaspokajania oraz wskazuje na potencjalne źródła pokrycia zapotrzebowania energii do 2030 roku na terenie gminy,

jednocześnie uwzględniając jej planowany rozwój. Ukazane są w nim również możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii oraz możliwość stosowania środków poprawy efektywności energetycznej.

Program Ochrony Środowiska Gminy Oborniki Śląskie jest zgodny z Projektem założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Oborniki Śląskie. Realizacja dokumentów przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa energetycznego i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, poprawiając stan powietrza atmosferycznego.

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE

Dokument został przyjęty uchwałą nr XII/117/19 Rady Miejskiej w Obornikach Śląskich z dnia 26 września 2019 r. W ramach Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Oborniki Śląskie wyznaczono następujący cel: zaplanowanie bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru gminy do końca 2032 r. Wskazano również na zagadnienia służące realizacji tego celu:

1. Identyfikacja skali zjawiska poprzez określenie ilości i rodzaju wyrobów azbestowych, jakie są wykorzystywane na terenie Gminy Oborniki Śląskie,
2. Przedstawienie aspektów prawnych użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
3. Opracowanie harmonogramu usuwania wyrobów azbestowych,
4. Określenie możliwych źródeł finansowania prac związanych z sukcesywnym usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Oborniki Śląskie,
5. Określenie listy firm prowadzących działalność w zakresie usuwania wyrobów azbestowych z terenu Gminy Oborniki Śląskie,
6. Przygotowanie listy składowisk odpadów niebezpiecznych, przyjmujących odpady zawierające azbest.

Założenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie obejmują usunięcie materiałów rakotwórczych i azbestu z terenu gminy, a także jego utylizację, co powinno przyczynić się do zmniejszenia, a nawet eliminacji zgubnych skutków oddziaływania ww. substancji na życie i zdrowie mieszkańców gminy.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE I MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oborniki Śląskie określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Celem polityki przestrzennej gminy jest:

- stworzenie warunków dla racjonalnego rozwoju osadnictwa gminy – umiarkowanej ekspansji terenów zabudowy
- ochrona walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych gminy;
- tworzenie warunków przestrzennych dla aktywizacji rozwoju gospodarczego, a także ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych;
- poprawa warunków zamieszkiwania m.in. poprzez stworzenie warunków przestrzennych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz odpowiednie doposażenie terenów osadniczych w zakresie infrastruktury technicznej;
- poprawa powiązań komunikacyjnych - zewnętrznych i wewnętrznych;
- ograniczanie potencjalnych konfliktów pomiędzy istniejącą i planowaną działalnością a pozostałymi aktywnościami gospodarczymi gminy.

Przedsięwzięcia planowane w *Programie Ochrony Środowiska* są spójne ze założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i określonymi w nim kierunkami dotyczącymi rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy Oborniki Śląskie, w szczególności z zakresu ochrony środowiska przyrodniczego. Wobec powyższego należy stwierdzić, że *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie* jest spójny ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Oborniki Śląskie.

Ponadto *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie* uwzględnia obowiązujące zapisy i ustalenia znajdujące się w uchwalonych i obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W związku powyższym dokument jest z nimi spójny.

PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH WROCŁAWSKIEGO OBSZARU TERYTORIALNEGO – GMINA OBORNIKI ŚLĄSKIE

Plan gospodarki niskoemisyjnej wyznacza działania umożliwiające rozwój gospodarki obszaru gminy Oborniki Śląskie należącej do Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, a także jej docelowe przekształcenie w gospodarkę niskoemisyjną. Gospodarka niskoemisyjna to opiera się na idei zrównoważonego rozwoju i przyczynia do realizacji następujących celów określonych w tzw. pakiecie klimatyczno-energetycznym:

- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych,
- ograniczenie zużycia energii,
- zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych.

Powyższe cele przyczyniają się do poprawy jakości powietrza. W Programie Ochrony Środowiska, jako jeden z obszarów interwencji uwzględniono ochronę klimatu i jakości powietrza. W związku z powyższym, przedmiotowy dokument jest zgodny z wyżej

wymienionym, gdyż przyczyniają się one do poprawy stanu powietrza i ograniczenia niskiej emisji na terenie gminy.

3. Ocena stanu środowiska

3.1 Charakterystyka gminy

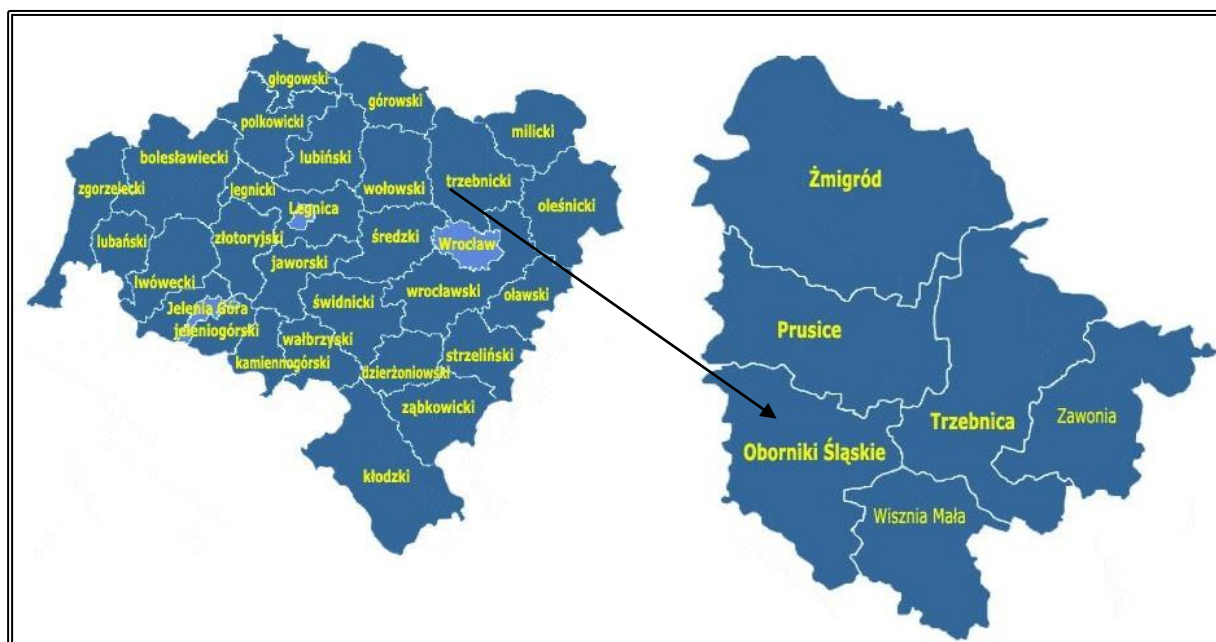
3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Oborniki Śląskie jest gminą miejsko-wiejską leżącą w północnej części województwa dolnośląskiego, w powiecie trzebnickim. Gmina Oborniki Śląskie jest jedną z 6 gmin tworzących powiat trzebnicki, która leży w dorzeczu Odry. W skład gminy Oborniki Śląskie wchodzi 25 wsi sołeckich: Bagno, Borkowice, Gołędzinów, Jary, Kotowice, Kowale, Kuraszków, Lubnów, Morzęcin Mały, Morzęcin Wielki, Niziny, Nowosielce, Osola, Osolin, Paniowice, Pęgów, Piekary, Przecławice, Raków, Rościszewice, Siemianice, Uraz, Wielka Lipa, Wilczyn, Zajęczków.

Jednostka samorządowa graniczy z:

- gminą Brzeg Dolny (powiat wołowski),
- gminą Miękinia (powiat średzki),
- gminą Prusice (powiat trzebnicki),
- gminą Trzebnica (powiat trzebnicki),
- gminą Wisznia Mała (powiat trzebnicki),
- gminą Wołów (powiat wołowski),
- miastem Wrocław (powiat wrocławski).

Rysunek 2. Położenie gminy Oborniki Śląskie na tle województwa dolnośląskiego i powiatu trzebnickiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://gminy.pl/>

Gmina znajduje się na obszarze dwóch większych regionów geograficznych (makroregionów): Wału Trzebnickiego w części północnej i Niziny Śląskiej w części południowej. W obrębie obszarów zaliczanych do Niziny Śląskiej wyróżnia się dwie jednostki niższego rzędu (mezoregiony): Równinę Oleśnicką i Pradolinę Wrocławską, a w obrębie Wału Trzebnickiego - Wzgórza Trzebnickie.

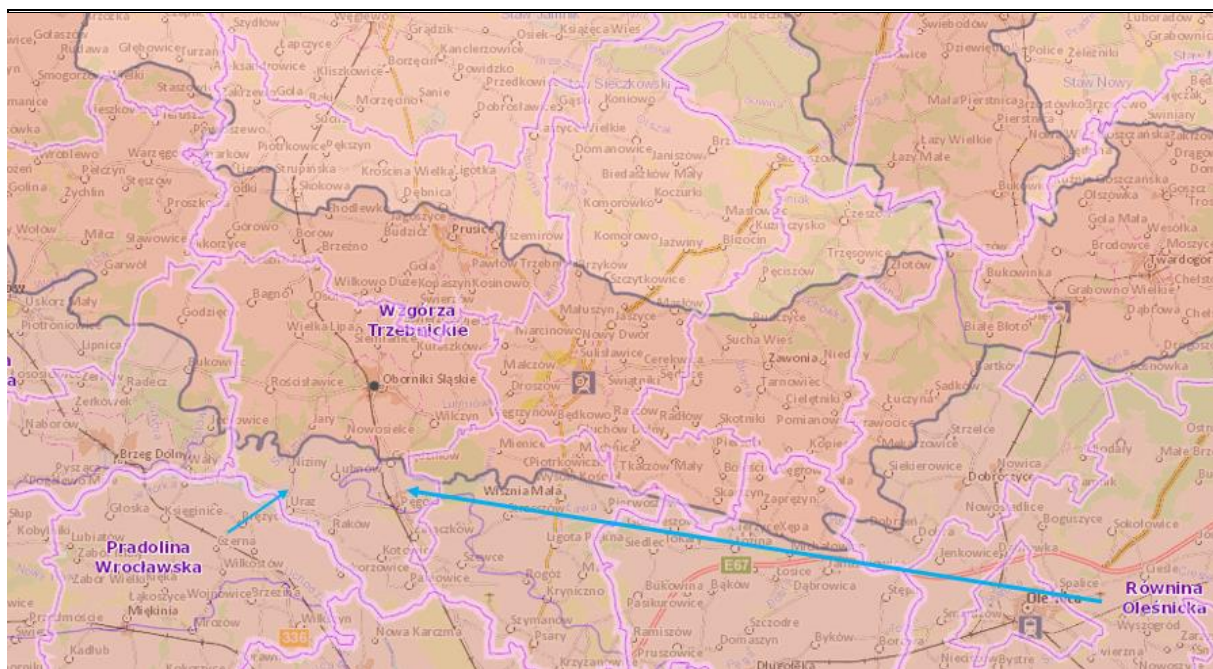
Tabela 1. Położenie gminy Oborniki Śląskie wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Gmina Oborniki Śląskie			
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa		
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski		
Podprowincja	Niziny Środkowopolskie		
Makroregion	Wał Trzebnicki	Nizina Śląska	
Mezoregion	Wzgórza Trzebnickie	Pradolina Wrocławska	Równina Oleśnicka

Źródło: Kondracki J. (2002), Geografia regionalna Polski

- **Wzgórza Trzebnickie** – jest to pas spiętrzonych wzniesień morenowych (polodowcowych) zlodowacenia środkowopolskiego ciągnący się około 60 km. Wzgórza Trzebnickie, mimo że z uwagi na swe rozmiary i położenie zaliczane często do wyżyn, zbudowane są głównie z materiału lodowcowego. Stanowią one potężny wał moreny spiętrzonej, wyznaczającej położenie czoła lodowca w okresie jednego ze stadiów zlodowacenia środkowopolskiego. Zbudowane są one z utworów morenowych (głazów, żwirów, gliny). Główny wał Wzgórz Trzebnickich o wysokości 200-250 m n.p.m. zaznacza się wyraźnie w krajobrazie regionu i jest otoczony obszarami nizinnymi – od południa pradolina Odry i od północy pradolina Baryczy. Mezoregion obejmuje zdecydowaną większość obszaru gminy, tj. część północną i środkową.
- **Pradolina Wrocławska** – rozciąga się od południowego wschodu na północny zachód na przestrzeni ponad 100 km, przy szerokości 10-12 km. Obszar monokliny śląsko-krakowskiej i monokliny przedsudeckiej, pokryty plejstocеныskimi i holocеныskimi osadami rzecznyymi głównie piaskami, żwirami i madami. Mezoregion obejmuje południową i południowo-zachodnią część gminy.
- **Równina Oleśnicka** – jest to obszar monokliny śląsko-krakowskiej i monokliny przedsudeckiej, pokryty osadami plejstocеныskimi i holocеныskimi, tj. łąami, piaskami, żwirami, glinami i lessami. Północna część obszaru pokryta jest piaszczystymi osadami sandrowymi. Obejmuje niewielką południowo-wschodnią część gminy.

Rysunek 3. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Oborniki Śląskie

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, <http://bazagis.pgi.gov.pl>

3.1.2 Demografia

LICZBA LUDNOŚCI

Według danych w roku 2020 gminę zamieszkiwało 20 287 osób, z czego liczba mężczyzn wynosiła 9 935 (48,97%), a liczba kobiet 10 352 (51,03%). Na przestrzeni analizowanych lat (2015-2020) liczba mieszkańców zwiększyła się. Ogólna liczba mieszkańców wzrosła o 385 tj. o 1,93%, w stosunku do 2015 roku, z czego liczba mężczyzn wzrosła o 210, tj. o 2,16%, a liczba kobiet o 175, tj. o 1,72%.

Tabela 2. Liczba ludności w gminie Oborniki Śląskie w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	Osoba	19 902	19 995	20 105	20 209	20 317	20 287
Mężczyźni		9 725	9 766	9 821	9 907	9 965	9 935
Kobiety		10 177	10 229	10 284	10 302	10 352	10 352

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bd.l.stat.gov.pl/BDL/start>

Analizując sytuację demograficzną w zakresie poszczególnych grup ekonomicznych na przestrzeni lat 2015-2020 odnotowano:

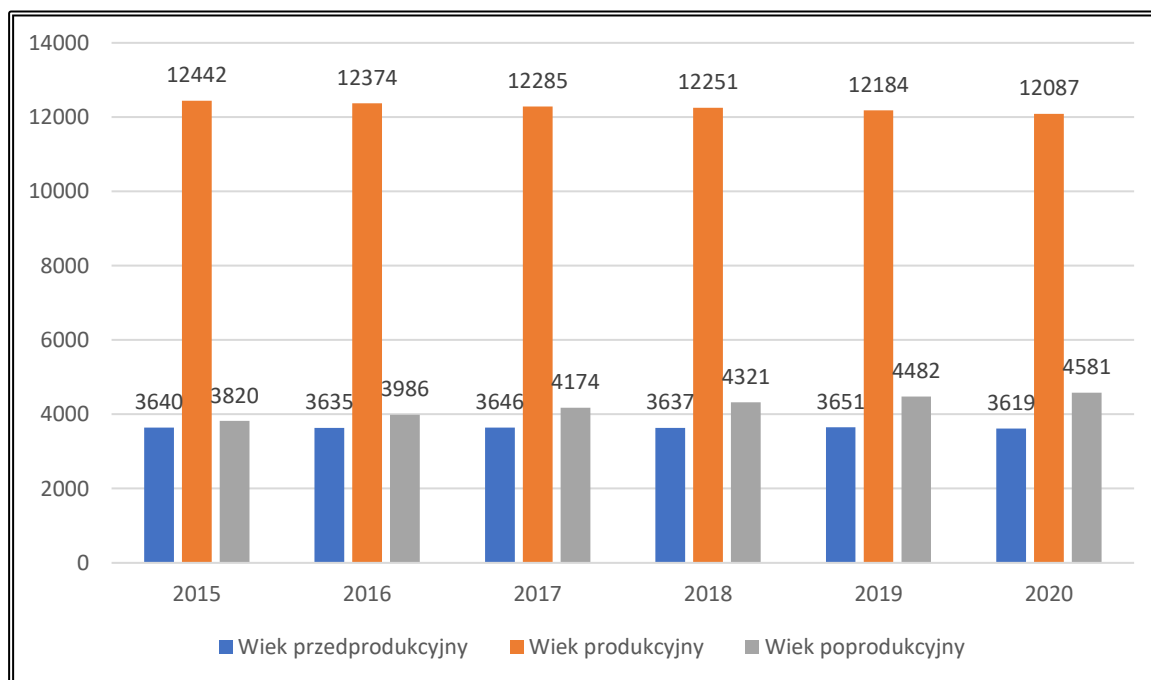
- spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym o 0,58%,
- spadek ludności w wieku produkcyjnym o 2,85%,
- wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym o 19,92%.

Tabela 3. Ludność gminy Oborniki Śląskie w latach 2015-2020 wg grup ekonomicznych

Wyszczególnienie		Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	3 640	3 635	3 646	3 637	3 651	3 619
	Mężczyźni		1 875	1 861	1 874	1 860	1 881	1 862
	Kobiety		1 765	1 774	1 772	1 777	1 770	1 757
Ludność w wieku produkcyjnym	Ogółem	Osoba	12 442	12 374	12 285	12 251	12 184	12 087
	Mężczyźni		6 628	6 609	6 561	6 586	6 549	6 478
	Kobiety		5 814	5 765	5 724	5 665	5 635	5 609
Ludność w wieku poprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	3 820	3 986	4 174	4 321	4 482	4 581
	Mężczyźni		1 222	1 296	1 386	1 461	1 535	1 595
	Kobiety		2 598	2 690	2 788	2 860	2 947	2 986

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 1. Ludność gminy Oborniki Śląskie w latach 2015-2020 wg grup ekonomicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
 Biorąc powyższe pod uwagę (głównie wzrost udziału liczby ludności w wieku poprodukcyjnym i spadek udziału liczby ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności), sytuacja demograficzna na terenie gminy w większości posiada cechy wspólne z tendencją ogólnokrajową i przedstawia postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

PRZYRÓST NATURALNY

Na przestrzeni lat 2015-2020 na terenie gminy, odnotowano ujemny przyrost naturalny. Świadczy to o większej liczbie zgonów ogółem niż urodzeń żywych. Najwyższy przyrost naturalny w analizowanym okresie zaobserwowano w roku 2016. Szczegółowe dane przyrostu

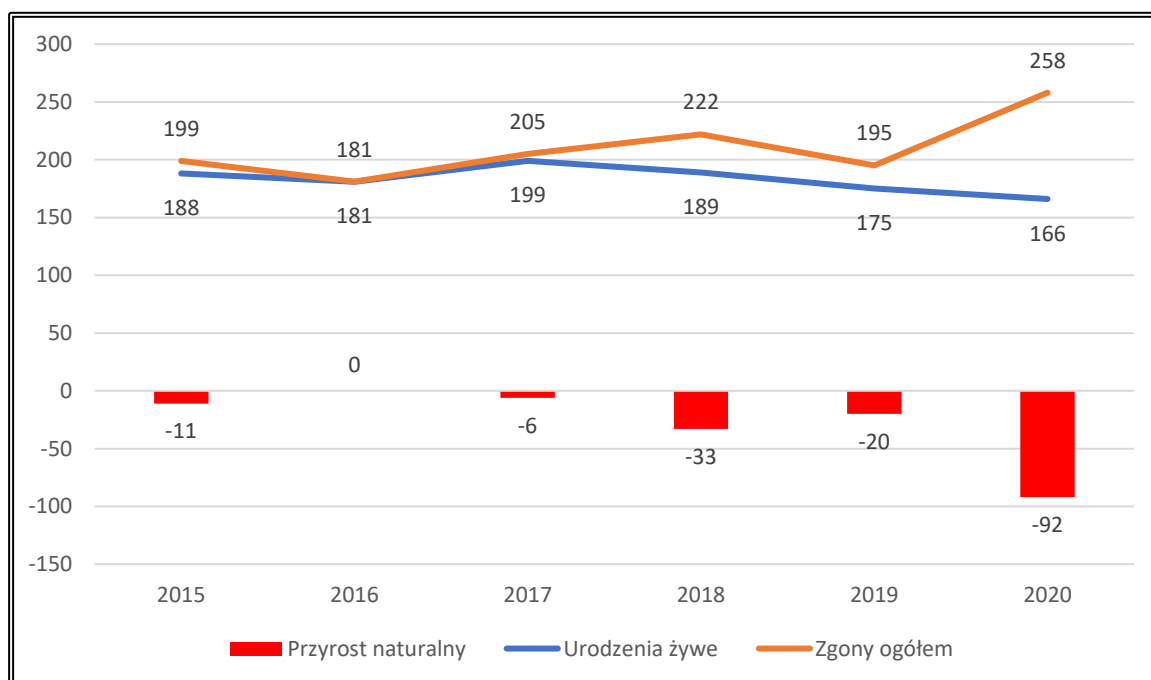
naturalnego na terenie gminy Oborniki Śląskie przedstawione zostały w poniższej tabeli oraz na wykresie.

Tabela 4. Urodzenia żywe i zgony ogółem oraz przyrost naturalny w gminie Oborniki Śląskie w latach 2015-2020

Wyszczególnienie		Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe	Ogółem	Osoba	188	181	199	189	175	166
	Mężczyźni		88	95	109	106	87	82
	Kobiety		100	86	90	83	88	84
Zgony ogółem	Ogółem	Osoba	199	181	205	222	195	258
	Mężczyźni		101	96	108	108	100	152
	Kobiety		98	85	97	114	95	106
Przyrost naturalny	Ogółem	Osoba	-11	0	-6	-33	-20	-92
	Mężczyźni		-13	-1	1	-2	-13	-70
	Kobiety		2	1	-7	-31	-7	-22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 2. Przyrost naturalny w gminie Oborniki Śląskie w latach 2015-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank danych lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

SALDO MIGRACJI

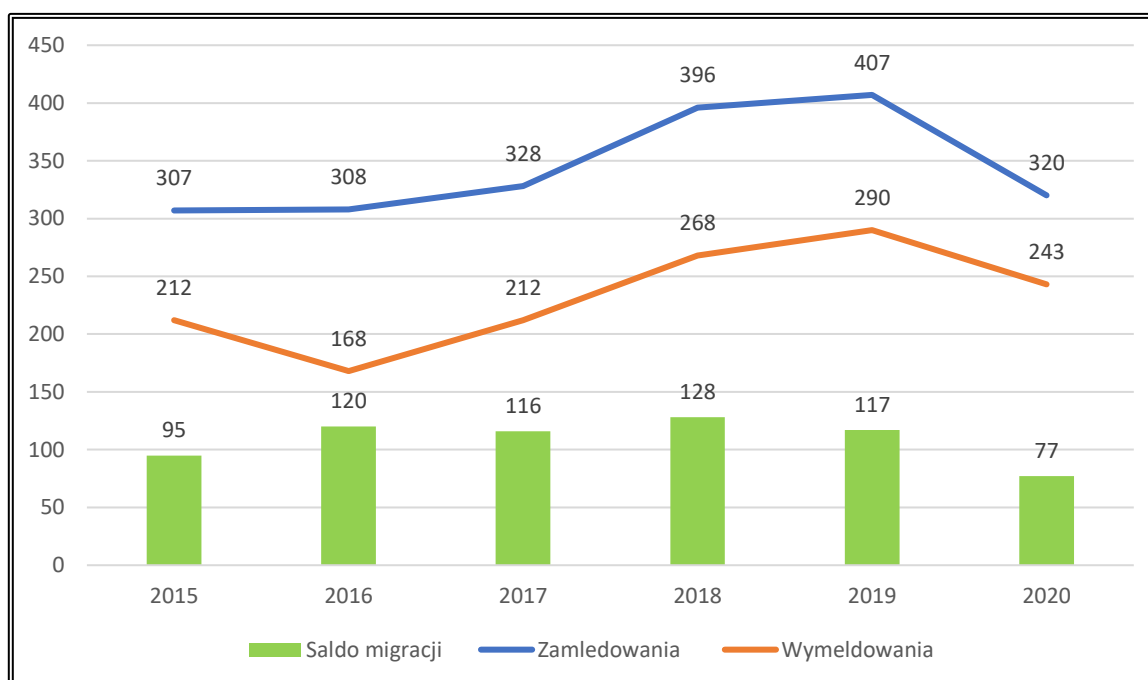
Przez cały analizowany okres (2015-2020) zanotowano dodatni saldo migracji, co świadczy o większej liczbie osób, które zameldowały się danym roku na terenie gminy, w stosunku od osób, które się wymeldowały. Najwyższe dodatnie saldo migracji zanotowano w roku 2018. Szczegóły prezentuje tabela poniżej.

Tabela 5. Migracje na pobyt stały w gminie Oborniki Śląskie w latach 2015-2020

Wyszczególnienie		Jednostka	2015 ¹	2016	2017	2018	2019	2020
Zameldowania	Ogółem	Osoba	307	308	328	396	407	320
	Mężczyźni		155	144	154	196	194	160
	Kobiety		152	164	174	200	213	160
Wymeldowania	Ogółem	Osoba	212	188	212	268	290	243
	Mężczyźni		103	87	98	120	130	119
	Kobiety		109	101	114	148	160	124
Saldo migracji	Ogółem	Osoba	95	120	116	128	117	77
	Mężczyźni		52	57	56	76	64	41
	Kobiety		43	63	60	52	53	36

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 3. Saldo migracji ogółem w gminie Oborniki Śląskie w latach 2015-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

3.1.3 Gospodarka

Według danych GUS na terenie gminy Oborniki Śląskie w roku 2020 zarejestrowanych było 2 791 podmiotów gospodarczych, z czego 2 720 tj. 97,46% funkcjonowało w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych w latach 2015-2020 zwiększyła się o 328 działalności, tj. 13,32%. Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej na terenie gminy, zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym prezentuje tabela poniżej.

¹ Dane za rok 2015 z powodu braku dostępnych danych dla tego roku o migracji w ruchu zagranicznym w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, uwzględniają jedynie migrację w ruchu wewnętrznym.

Tabela 6. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie gminy Oborniki Śląskie w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Podmioty gospodarki narodowej						
Ogółem	2 463	2 473	2 496	2 600	2 725	2 791
Sektor publiczny						
Ogółem	47	49	50	48	44	46
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	24	25	26	26	23	25
Spółki handlowe	2	2	2	2	2	2
Sektor prywatny						
Ogółem	2 403	2 412	2 428	2 533	2 656	2 720
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1 857	1 846	1 848	1 963	2 068	2 126
Spółki handlowe	168	178	184	179	189	196
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	29	30	30	25	24	20
Spółdzielnie	5	5	5	2	2	2
Fundacje	14	15	18	19	22	22
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	101	104	107	98	101	102

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
 Na terenie gminy Oborniki Śląskie w roku 2020 można zaobserwować przodowanie dwóch sekcji nad innymi. Jest to sekcja F związana z branżą budowlaną (552 podmioty) oraz sekcja G powiązana z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (512 podmiotów).

Tabela 7. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Oborniki Śląskie w latach 2015-2020

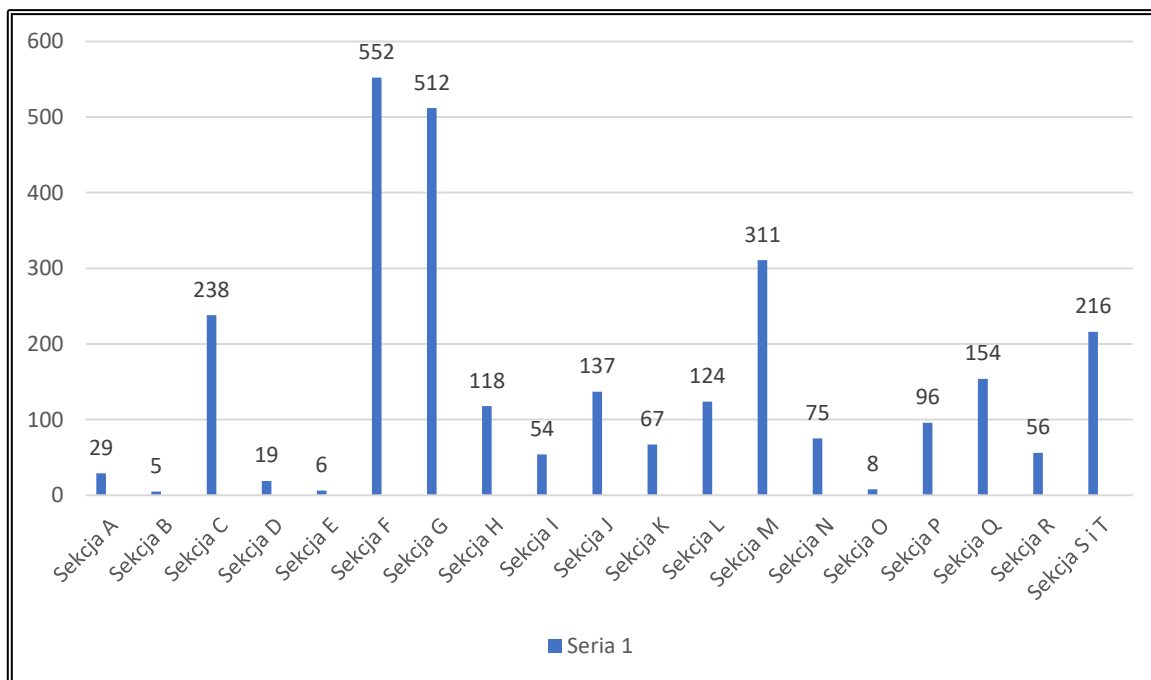
Wyszczególnienie	Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sekcja A	Podmiot	39	37	35	32	30	29
Sekcja B	Podmiot	4	5	6	6	5	5
Sekcja C	Podmiot	227	234	238	239	241	238
Sekcja D	Podmiot	18	19	19	19	18	19
Sekcja E	Podmiot	6	4	4	4	5	6
Sekcja F	Podmiot	434	423	434	475	514	552
Sekcja G	Podmiot	507	509	498	507	513	512
Sekcja H	Podmiot	125	126	122	122	123	118
Sekcja I	Podmiot	57	54	51	50	54	54
Sekcja J	Podmiot	84	89	94	110	127	137
Sekcja K	Podmiot	72	67	64	66	68	67
Sekcja L	Podmiot	123	129	132	122	125	124
Sekcja M	Podmiot	275	275	280	293	306	311
Sekcja N	Podmiot	51	51	53	57	68	75
Sekcja O	Podmiot	8	8	8	8	8	8

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Wyszczególnienie	Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sekcja P	Podmiot	78	84	83	93	93	96
Sekcja Q	Podmiot	123	130	132	141	146	154
Sekcja R	Podmiot	49	47	51	56	60	56
Sekcje S i T	Podmiot	183	180	185	191	208	216

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 4. Liczba podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD) w roku 2020 w gminie Oborniki Śląskie

Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank danych lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

3.1.4 Infrastruktura drogowa i transport

Gmina Oborniki Śląskie posiada dogodne powiązania komunikacyjne z Wrocławiem oraz z Trzebnicą i Brzegiem Dolnym.

Sieć drogowa na obszarze gminy jest gęsta (obejmuje łącznie około 442 km dróg). Na sieć dróg składają się:

— drogi wojewódzkie:

- droga nr 340 o przebiegu Ścinawa - Wołów – Oborniki Śląskie – Trzebnica – S-8,
- droga nr 342 o przebiegu Szewce – Pęgów – Oborniki Śląskie – Strupina,
- droga nr 341 o przebiegu Prawików – Brzeg Dolny – Pęgów,

— drogi powiatowe i gminne.

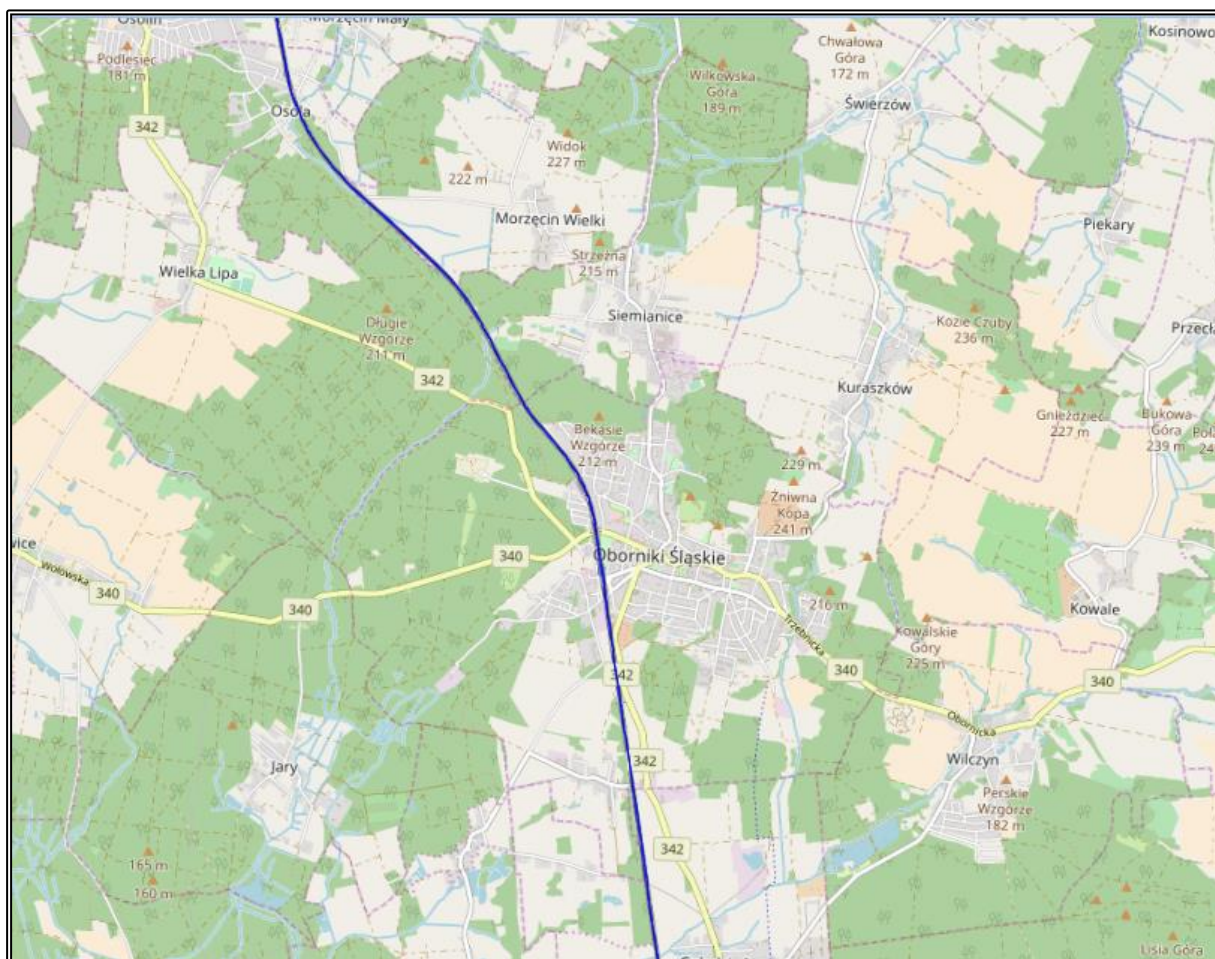
Dodatkowo w okolicy jednostki przebiega trasa drogi krajowej nr 5 Poznań – Leszno – Wrocław.

Stan techniczny dróg na terenie gminy jest niezadowalający. Znaczna część dróg wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych wymaga przebudowy, naprawy lub wymiany nawierzchni. Drogi powiatowe oraz wojewódzkie nie są przystosowane do aktualnego natężenia ruchu i wymagają remontów.

TRANSPORT KOLEJOWY

Przez teren gminy, na kierunku północ - południe przebiega modernizowana linia kolejowa nr 271 relacji Wrocław Główny - Poznań Główny, przez Oborniki Śląskie i Leszno. Linia ta znajduje się w międzynarodowym kolejowym korytarzu transportowym E59, prowadzącym ze Szwecji do Republiki Czeskiej, przez Poznań, Wrocław Główny, Brzeg, Opole Gł., Kędzierzyn Koźle. Na terenie gminy stacje kolejowe występują w miejscowości: Pęgów i Oborniki Śląskie oraz na przystanku osobowym w Osoli.

Rysunek 4. Sieć kolejowa na terenie gminy Oborniki Śląskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://mapa.plk-sa.pl/>

TRANSPORT LOTNICZY

Na terenie gminy nie znajduje się żadne lotnisko. Najbliżej zlokalizowanym lotniskiem w okolicy gminy Oborniki Śląskie jest Port Lotniczy Wrocław SA oddalony od gminy o 39 km.

3.1.5 Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną

ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Na terenie gminy nie funkcjonuje sieć ciepłownicza. W poszczególnych miejscowościach znajdują się jedynie lokalne (zakładowe) kotłownie, głównie na opał stały. Budynki mieszkalne, użyteczności publicznej i zakłady produkcyjne zaopatrywane są w ciepło za pomocą indywidualnych pieców grzewczych lub kotłowni. W budynkach mieszkalnych dominuje ogrzewanie węglowe, w mniejszym stopniu wykorzystywana jest energia elektryczna, gaz ziemny, olej opałowy lub drewno. W budynkach użyteczności publicznej też głównie wykorzystywany jest węgiel, a następnie ogrzewanie gazowe, energia elektryczna i olej opałowy.

ZAOPATRZENIE W GAZ ZIEMNY

Przez obszar gminy przebiegają gazociągi, które zasilają gazem wysokometanowym miejscowości: Oborniki Śląskie, Kuraszków, Siemianice, Pęgów i Zajączków. W latach 2015-2019 wzrosła długość czynnej sieci gazowej na terenie gminy o 15,49%, wzrosła również liczba przyłączy o, a co za tym idzie budynków podłączonych do sieci gazowej o 9,06% i liczby ludności korzystającej z sieci gazowej.

Tabela 8. Infrastruktura sieci gazowej na terenie gminy Oborniki Śląskie na lata 2015-2019

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019
Długość czynnej sieci gazowej	km	105 882	108 490	110 688	113 255	122 250
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 468	1 506	1 530	1 595	1 923
Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury	gosp.	3 024	3 094	3 114	3 186	3 298
Liczba ludności korzystająca z sieci gazowej	os.	8 550	8 613	8 695	8 872	9 034

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Na terenie gminy Oborniki Śląskie znajduje się fragment przesyłowej linii elektroenergetycznej o napięciu 400 kV relacji Czarna – Pasikurówice.

W wschodniej części miasta znajduje się GPZ 110/20 kV Oborniki Śląskie, z której są wyprowadzone dwie linie napowietrzne 110 kV. Linia w kierunku wschodnim do stacji R-3 Pasikurówice (gmina Długołęka) oraz linia w kierunku północnym do stacji R-17 Żmigród. Przez południowy obszar gminy w obrębie miejscowości Zajączków i Kotowice przebiegają równolegle do linii 400 kV linie napowietrzne 110 kV..²

Na terenie gminy liniami średniego napięcia SN energia przesyłana jest do stacji transformatorowych, a następnie liniami niskiego napięcia trafia do poszczególnych odbiorców.

² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oborniki Śląskie

3.1.6 Odnawialne źródła energii

Możliwość eksploatacji i rozwój przyjaznych dla środowiska źródeł energii jest szansą na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, a także stwarza możliwość poprawy zaopatrzenia energetycznego terenów o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Powstawanie nowych inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) przyczynia się do redukcji emisji CO₂ oraz wpływa na oszczędność energii i zwiększenie efektywności energetycznej.

3.1.6.1 Energia wiatru

Energia wiatru należy do odnawialnych źródeł energii, nie jest jednak dla środowiska neutralna. Z uwagi na uwarunkowania prawne, przyrodnicze, krajobrazowe i sozologiczne, należy uznać za wyłączone dla lokalizacji elektrowni wiatrowych następujące obszary:

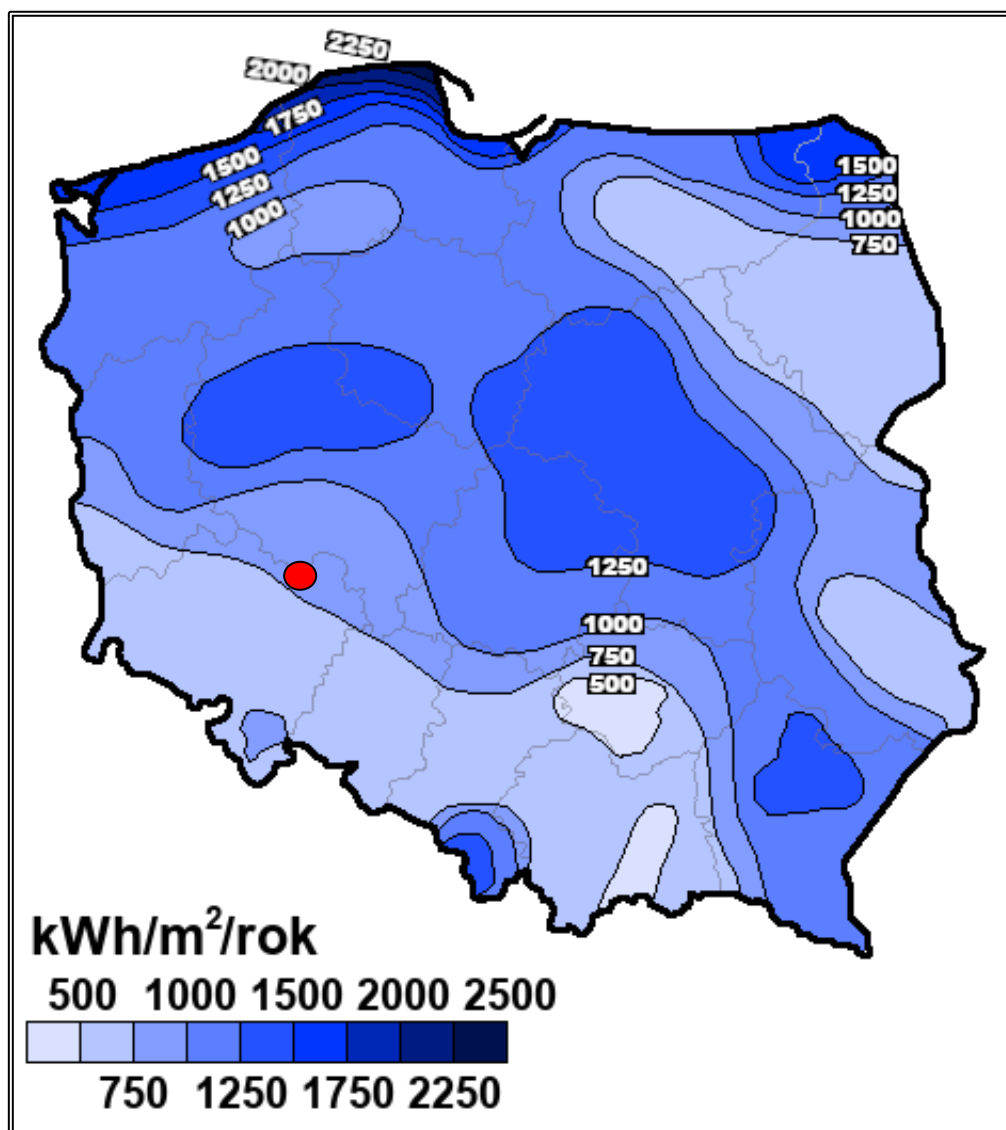
- wszystkie tereny objęte formami ochrony przyrody,
- projektowane obszary ochronne, w tym zwłaszcza obszary wytypowane w ramach tworzenia Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych NATURA 2000, projektowane i postulowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- tereny tworzące ośnowę ekologiczną województwa, której zasięg określony został w planie zagospodarowania przestrzennego województwa,
- tereny położone w strefach ekspozycji obiektów dziedzictwa kulturowego: pomników historii, cennych założeń urbanistycznych i ruralistycznych oraz założeń zamkowych, parkowo-pałacowych i parkowo-dworskich,
- tereny w otoczeniu lotnisk wraz z polami wznoszenia i podejścia do lądowania.

Największy potencjał produkcji energii elektrycznej pochodzącej z wiatru w Polsce przypada na okres jesienno – zimowy, kiedy to prędkości wiatru są najwyższe. Zaistniała sytuacja jest bardzo korzystna, ze względu na fakt, że maksymalne sezonowe zasoby energii wiatru pokrywają się z największym zapotrzebowaniem na energię w okresie grzewczym.

Poniższy rysunek przedstawia mezoskalową mapę wiatrów z izoliniami rocznej podaży surowej energii wiatru, niesionej przez strugę wiatru o powierzchni przekroju 1 m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu (30 m n.p.g.). Z analizy mapy wynika, że gmina Oborniki Śląskie znajduje się w strefie dość korzystnej warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej, bowiem na jej terenie energia wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynosi ok. 1 000 - 750 kWh/m²/rok.

Obecnie, na terenie gminy Oborniki Śląskie nie zlokalizowane są żadne elektrownie wiatrowe. Ponadto w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego wskazano zakaz lokalizowania na terenie gminy farm wiatrowych.

Rysunek 5. Położenie gminy Oborniki Śląskie na mapie energii wiatru w kWh/m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

3.1.6.2 Energia wody

Energia wody wykorzystywana jest głównie do wytwarzania energii elektrycznej za pośrednictwem turbiny wodnej połączonej z prądnicą. Elektrownie wodne buduje się najczęściej na terenach górzystych lub w miejscach, gdzie jest możliwe piętrzenie wody. Wyższe spiętrzenie i większa masa przepływającej wody przyczyniają się do większej ilości energii elektrycznej możliwej do wytworzenia. Małe elektrownie wodne (MEW) dzieli się dodatkowo na: mikro elektrownie wodne, mini elektrownie wodne, małe elektrownie wodne.

Energia wody jest nieszkodliwa dla środowiska, nie przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych, nie powoduje zanieczyszczeń, a jej produkcja nie pociąga za sobą wytwarzania odpadów. Poza tym koszty użytkowania elektrowni wodnych są niskie. Ich zaletą

jest także stworzenie możliwości wykorzystania zbiorników wodnych do rybołówstwa, celów rekreacyjnych czy ochrony przeciwpożarowej. Wśród wad hydroenergetyki należy wymienić niekorzystny wpływ na populację ryb, którym uniemożliwia się wędrówkę w górę i w dół rzeki, niszczące oddziaływanie na środowisko nabrzeża, a także fakt, że uzależnione od dostaw wody hydroelektrownie mogą być niezdolne do pracy np. w czasie suszy. Wadą jest również fakt, że niewiele jest miejsc odpowiednich do lokalizacji takich elektrowni.

Na terenie gminy Oborniki Śląskie, obecnie nie funkcjonuje żadna mała elektrownia wodna (MEW).

3.1.6.3 Energia z biomasy i biogazu

Największy potencjał w zakresie wykorzystania biomasy i biogazu posiadają tereny rolnicze oraz charakteryzujące się występowaniem dużej koncentracji hodowli zwierzęcej. Opłacalność budowy biogazowni zależy również od dodatkowych czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej. Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych.

BIOMASA

Zgodnie z zapisami Dyrektywy 2001/77/WE biomasa oznacza podatne na rozkład biologiczny produkty oraz ich frakcje, odpady i pozostałości przemysłu rolnego (łącznie z substancjami roślinnymi i zwierzęcymi), leśnictwa, związanych z nim gałęzi gospodarki, jak również podatne na rozkład biologiczny frakcje odpadów przemysłowych i miejskich. Ustawa o biokomponentach i paliwach ciekłych definiuje biomasę jako „stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej oraz leśnej, przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także części pozostałych odpadów, które ulegają biodegradacji, a w szczególności surowce rolnicze” (Art. 2 ust. 1 pkt. 2). Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych. Obecnie ocenia się, że biomasa jest źródłem energii odnawialnej o największym potencjale do wykorzystania w Polsce.

Gmina Oborniki Śląskie to obszar o dużych zasobach ziem wykorzystywanych rolniczo, jak i obszar, gdzie występują powierzchnie leśne. W związku z tym, na terenie tym występuje potencjał do wykorzystania biomasy.

BIOGAZ

Prawo energetyczne definiuje biogaz rolniczy jako „paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych

lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów” (Art. 3 ust. 20a). Biogaz może być również wytwarzany podczas fermentacji anaerobowej bądź rozpadu gnilnego ścieków i odpadów komunalnych. Opłacalność budowy biogazowni zależy od wielu czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej.

Na obszarze gminy Oborniki Śląskie nie funkcjonuje obecnie żadna biogazownia.

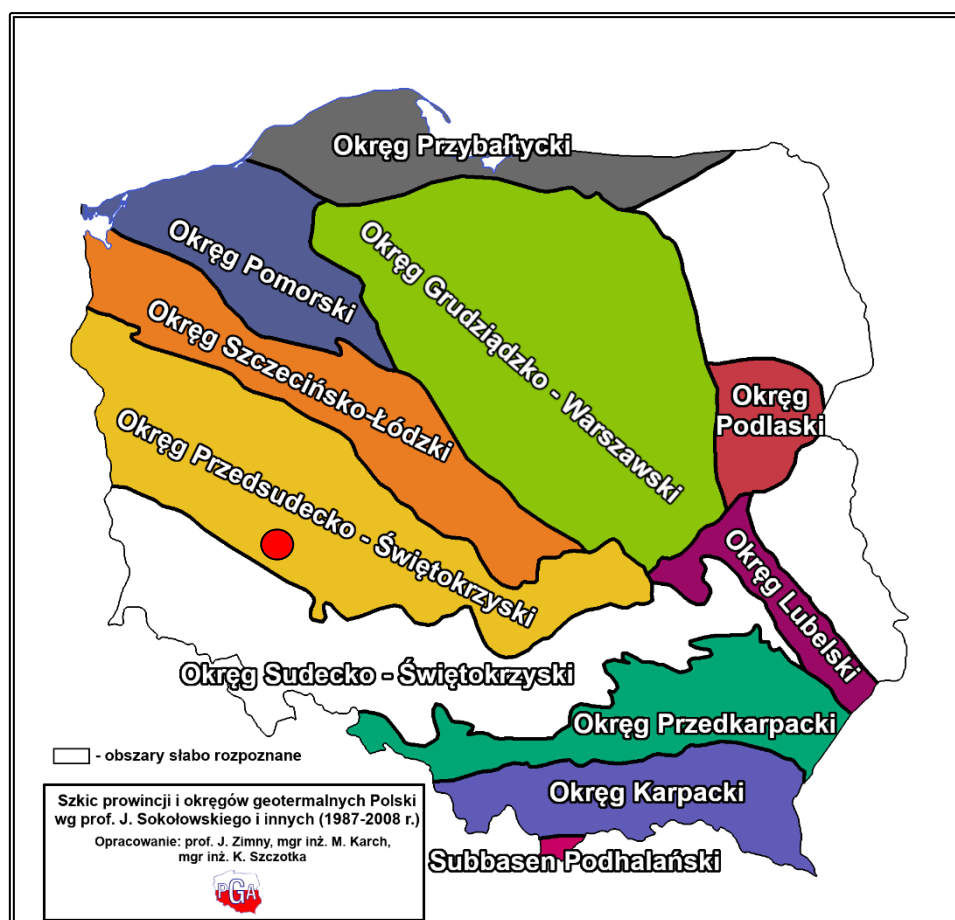
3.1.6.4 Energia geotermalna

Energia geotermalna wykorzystuje ciepło wewnętrzne Ziemi, ogrzewając wody podziemne, które znajdując ujście wydostają się na powierzchnię jako ciepła woda lub para wodna (uzależnione jest to od bliskości kontaktu z magmą). Woda geotermiczna wykorzystywana jest bezpośrednio (doprowadzana systemem rur), bądź pośrednio (oddając ciepło chłodnej wodzie i pozostając w obiegu zamkniętym). W celu uznania wód podziemnych za odnawialne źródło energii muszą być spełnione odpowiednie warunki ich użytkowania, tj. woda po oddaniu ciepła musi być wtłaczana z powrotem, a tempo wydobywania i obniżania temperatury zbiornika nie powinno przekraczać szybkości ponownego ogrzania się wody we wnętrzu ziemi. Taki warunek spełniony jest wyłącznie w przypadku wód o wysokiej temperaturze.

Geotermię dzielimy na geotermię niskotemperaturową i wysokotemperaturową. Geotermia wysokotemperaturowa umożliwia bezpośrednie wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikiem są substancje wypełniające puste przestrzenie skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny) o względnie wysokich wartościach temperatur. Można ją wykorzystywać w celach grzewczych, ale również m.in. do celów rekreacyjnych, hodowli ryb, produkcji rolnej itp. Geotermia niskotemperaturowa nie daje natomiast możliwości wykorzystania bezpośredniego ciepła ziemi. Wymaga ona zastosowania urządzeń wspomagających, tj. pomp ciepła, które doprowadzają do podniesienia energii na wyższy poziom termodynamiczny.

Gmina Oborniki Śląskie znajduje się na obszarze przedsudecko-świętokrzyskiego okręgu geotermalnego. Temperatura wód geotermalnych na głębokości 2000 m p.p.t., zlokalizowanych w obrębie gminy wynosi około 65-70 °C.

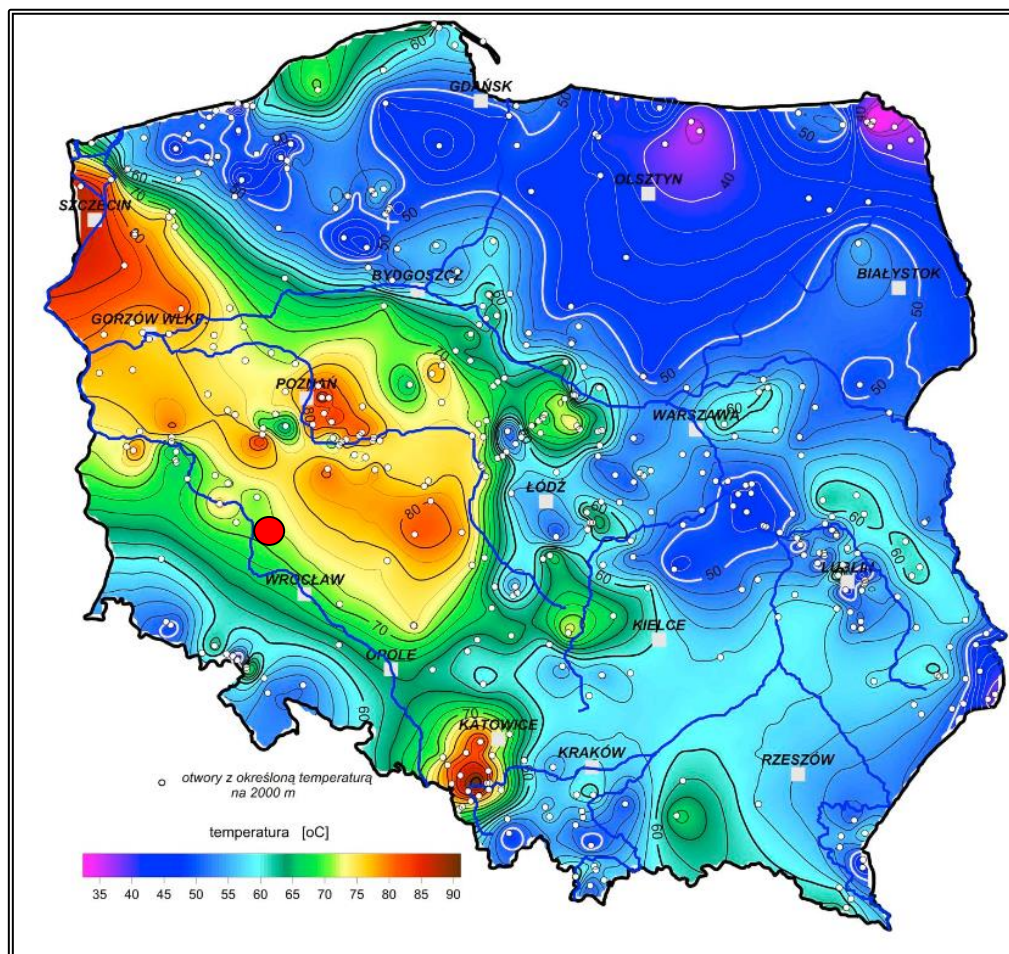
Rysunek 6. Położenie gminy Oborniki Śląskie na tle okręgów geotermalnych Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pgi.gov.pl>

W związku z brakiem konieczności inwentaryzacji energii ze źródeł geotermalnych, brak jest szczegółowych informacji na temat instalacji płytkiej geotermii (mieszkańcy nie są zobowiązani do zgłaszania tego typu instalacji). Jednak, w związku ze wzrostem zainteresowania społeczeństwa wykorzystaniem pomp ciepła w budynkach indywidualnych w ciągu ostatnich kilku lat, przypuszcza się, że na terenie gminy mogą występować takie instalacje. Znajdują się one m.in. w mieście Oborniki Śląskie, w miejscowości Bagno, w miejscowości Pęgów oraz w miejscowości Zajączków.

Rysunek 7. Położenie gminy Oborniki Śląskie na mapie temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pgi.gov.pl/>

3.1.6.5 Energia słoneczna

Energię słoneczną wykorzystuje się, przetwarzając ją w inne użyteczne formy, a więc w energię:

- ciepłą – za pomocą kolektorów;
- elektryczną – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.

Najbardziej powszechnym sposobem na wykorzystanie energii słonecznej są panele fotowoltaiczne i kolektory słoneczne.

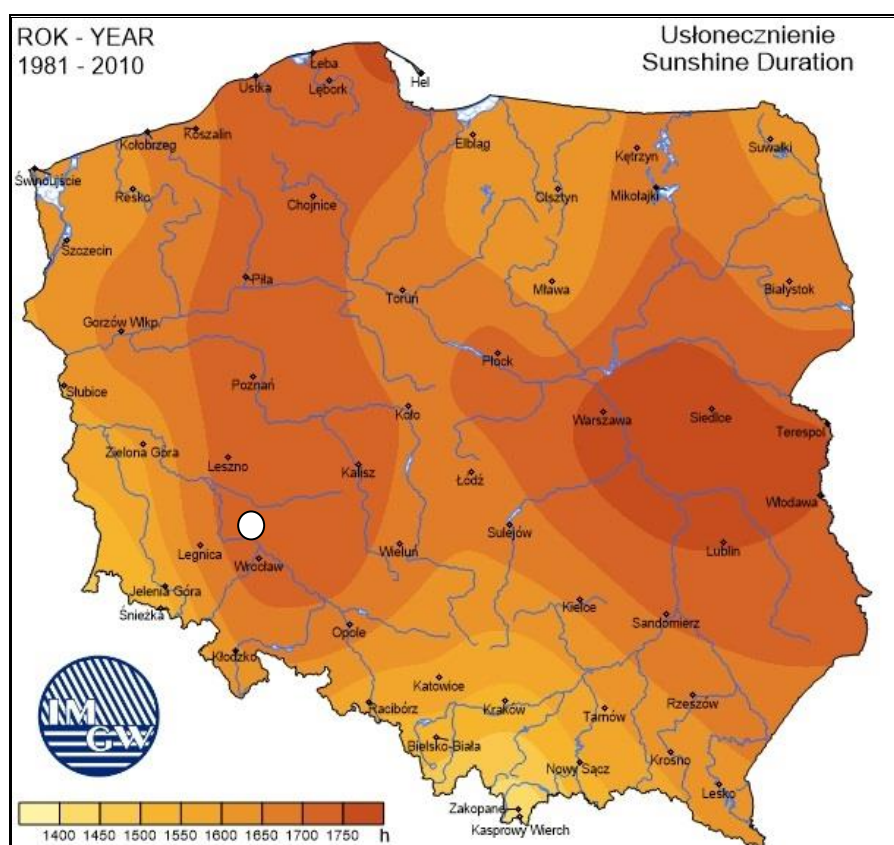
Panele fotowoltaiczne przetwarzają promieniowanie słoneczne na energię elektryczną, a następnie zasilają budynek. Wykorzystywane są również do ogrzania ciepłej wody użytkowej jak i do wsparcia systemów konwencjonalnych przy ogrzewaniu w sezonie jesienno-zimowym. Instalacja fotowoltaiczna może współpracować z urządzeniami klimatyzacyjnymi zasilanymi energią elektryczną. Największa moc urządzeń chłodzących jest potrzebna w okresie letnim, kiedy występuje duże nasłonecznienie, co również ma wpływ w tym czasie na największą produkcję energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego. Ponadto można również

zaprojektować instalację fotowoltaiczną współpracującą z pompą ciepła. Pompa ciepła jest urządzeniem zużywającym energię elektryczną (część pompy ciepła – sprężarka), a uzupełniając jej układ o instalację fotowoltaiczną, dostarczamy darmową energię do zasilania pompy. Rozwiązanie to pozwala w sposób przyjazny dla środowiska ogrzewać budynek.

Kolektory słoneczne to urządzenia służące do zmiany energii słonecznej na energię ciepłą. Optymalnym rozwiązaniem jest połączenie kolektora poprzez zasobnik ciepłej wody użytkowej z kotłem gazowym lub pompą ciepła.

Warunki dla rozwoju energetyki w województwie dolnośląskim są bardzo korzystne. Analizowana jednostka samorządu terytorialnego położona jest na obszarze, gdzie uśłonecznienie w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) wynosi około 1700 godzin i należy do wysokiego w Polsce. Oznacza to, że gmina Oborniki Śląskie posiada potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u.

Rysunek 8. Położenie gminy Oborniki Śląskie na mapie uśłonecznienia na terenie Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy, <http://klimat.pogodynka.pl>

Na terenie gminy Oborniki Śląskie na budynkach prywatnych i publicznych zamontowane są instalacje fotowoltaiczne oraz kolektory słoneczne, które m.in. występują w świetlicy wiejskiej w Jarach, oraz na budynkach w miejscowości Osolin.

3.1.7 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych

ROLNICTWO

Zrównoważone rolnictwo charakteryzuje się:

- optymalnym wykorzystaniem potencjału biologicznego gleb, poprzez dostosowanie rodzaju produkcji do jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zalesienie nieprzydatnych dla rolnictwa oraz zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych przekazywanych na inne cele, zwłaszcza gruntów wysokich klas bonitacyjnych,
- podniesieniem dochodowości gospodarstw rolnych dzięki poprawie jakości produkcji rolniczej,
- powszechnym wdrożeniem dobrych praktyk rolniczych, zwłaszcza w zakresie stosowania nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin, nawożenia i gospodarowania obornikiem i gnojowicą, regulacji stosunków wodnych, mechanizacji prac polowych,
- wprowadzeniem na szeroką skalę rolnictwa ekologicznego i rozwój agroturystyki,
- rozwojem infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich w szczególności infrastruktury związanej z ochroną środowiska.

Jeśli działalność rolnicza nie jest prowadzona z uwzględnieniem odpowiednich zasad środowiskowych może mieć negatywny wpływ na środowisko. Głównie dotyczy to emisji zanieczyszczeń do wód oraz gleb.

Zgodnie z rozporządzeniem nr 1/2017 z dnia 1.02.2017 r. *w sprawie określenia w regionie wodnym Środkowej Odry wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć*, na terenie gminy Oborniki Śląskie, występują JCWP *narażone na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych*. Są to:

- Ława RW60001713729,
- Lubniówka RW6000171374,
- Struga RW60001714489,
- Widawa od Dobrej do Odry RW60001913699,
- Odra od gr. Wrocławia do Wałów Śląskich RW600021137579.

Gminę Oborniki Śląskie można zaliczyć do obszarów narażonych na zanieczyszczenia związkami azotowymi pochodzenia organicznego i mineralnego ze względu na substancje nawozowe wykorzystywane w sektorze rolniczym.

Rada Ministrów Rozporządzeniem z 12 lutego 2020 r. przyjęła „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz.U. z 2020 r., poz. 243). Wdrożenie programu ma na celu doprowadzenie do ograniczenia rolniczego wykorzystania nawozów. Zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami będzie miało pozytywny wpływ na całe środowisko przyrodnicze.

PRZEMYSŁ

Przemysł jest sektorem odpowiedzialnym w głównej mierze za degradację środowiska. Wraz z rozwojem działalności gospodarczej człowieka, ośrodków przemysłowych, do otoczenia zaczęto odprowadzać coraz więcej szkodliwych substancji. W największym stopniu środowisko zanieczyszczają emisje i odpady przemysłowe pochodzące z fabryk i elektrowni. Najczęściej obserwuje się pogorszenie stanu powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych, powierzchni ziemi (gleby) i krajobrazu. Dodatkowo emitowany jest hałas oraz istnieje ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

Na terenie gminy Oborniki Śląskie nie funkcjonują zakłady przemysłowe, które stwarzałyby potencjalne wysokie zagrożenie dla środowiska naturalnego gminy. Według danych GUS w 2020 r., na obszarze gminy w sektorze prywatnym funkcjonowało 238 podmiotów należących do Sekcji C – przetwórstwo przemysłowe.

Na terenach przewidzianych do zagospodarowania w ramach produkcji przemysłowej, usług i handlu proponuje się wprowadzenie następujących zasad zrównoważonego rozwoju:

1. zasada zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń,
2. zasada utrzymania i ochrony istniejących zasobów środowiska przyrodniczego,
3. zasada racjonalnego zagospodarowania powierzchni ziemi przy zachowaniu wysokiego udziału terenów zielonych,
4. zasada stosowania najlepszej dostępnej techniki (BAT), w tym technologii energooszczędnych z maksymalnym wykorzystaniem energii odpadowej oraz energii odnawialnej,
5. zasada ograniczania ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz jej skutków dla ludzi i środowiska.

Prowadzona działalność przemysłowa stanowi potencjalne zagrożenie dla środowiska. W tym przypadku, jak i w przypadku działalności rolniczej, konieczne jest dążenie do wdrożenia zrównoważonych i prośrodowiskowych modeli produkcji, zasad planowania przestrzennego oraz obowiązujących przepisów prawa. Będzie miało to wpływ na zapobieganie i minimalizację ewentualnych negatywnych oddziaływań produkcji. Zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” zakłady powinny ponosić odpowiedzialność za prowadzone działania, które mogłyby

pogorszyć i wpłynąć negatywnie na stan środowiska na terenie gminy. Istotne jest, aby sprawcy zanieczyszczeń i przekształceń nie ograniczali się jedynie do naprawy zaistniałych szkód i spełniania wymogów określonych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, ale zmierzali do zapobiegania i minimalizacji negatywnych oddziaływań.

TRANSPORT

Rozwój transportu w ostatnich dekadach jest istotnym czynnikiem rozwoju gospodarczego, ale jednocześnie stanowi również źródło uciążliwości i problemów, które są szczególnie istotne w skali lokalnej.

Transport na terenie gminy Oborniki Śląskie przyczynia się do emisji pyłów do powietrza atmosferycznego. Zanieczyszczenie ze źródeł transportowych składa się głównie z emisji gazów z systemów wydechowych samochodów. Na jakość powietrza istotny wpływ ma stan techniczny pojazdów, który nie zawsze jest zgodny z obowiązującymi normami, przez co emitowane są niebezpieczne dla ludzi i środowiska zanieczyszczenia. Obecnie ruch samochodowy na terenie gminy skupiony jest na drogach wojewódzkich nr 340, 342 i 341.

Transport jest źródłem zbyt wielu zagrożeń, stanowi źródło hałasu, zanieczyszczeń atmosferycznych i wypadków komunikacyjnych. Negatywny wpływ na stan środowiska ze względu na emisję hałasu, związany jest często z niewystarczającym stanem technicznym dróg. Stanowi również uciążliwość podczas odpoczynku, pracy i snu. Rozwój transportu może mieć również szkodliwy wpływ na zwierzęta poprzez bezpośrednie oddziaływania zanieczyszczeń powietrza na ich organizmy, jak również pośrednio poprzez spożywanie zanieczyszczonych roślin. Do innych aspektów należą również wspomniany powyżej hałas komunikacyjny, możliwość przecinania szlaków migracyjnych i fragmentacji siedlisk, jak również wypadki komunikacyjne z udziałem zwierząt.

Stąd w wyniku niezadowalającego stanu dróg oraz występowania dróg o znaczeniu krajowym i wojewódzkim, obszar gminy narażony jest na wzmożony hałas komunikacyjny oraz zanieczyszczenia komunikacyjne, a także ewentualne wypadki drogowe. Są to zjawiska mające negatywne oddziaływania na stan środowiska na tym obszarze, stąd niezbędne jest podejmowanie działań minimalizujących ich występowanie.

Z uwagi na zwiększający się ruch pojazdów na terenie gminy Oborniki Śląskie proponuje się następujące cele dla zrównoważenia sektora transportu:

- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez:
 - uzyskanie przez wszystkie eksploatowane środki transportu parametrów w zakresie walorów użytkowych oraz w zakresie oddziaływania na środowisko, jakie będą w tym czasie obowiązywały w Unii Europejskiej,

- doprowadzenie ogólnej przepustowości szlaków i węzłów infrastruktury transportowej, a także jej rozmieszczenia przestrzennego, do stanu w pełni odpowiadającego rzeczywistym potrzebom przewozowym, eliminującego zarówno „zatory” transportowe, jak i zbyt mały stopień wykorzystania stworzonego potencjału oraz ewentualne, związane z takim zjawiskiem straty,
 - poprawę stanu istniejących dróg i ulic (w zależności od konieczności - poprzez ich przebudowę, utwardzenie, modernizację, poszerzenie),
- Usprawnienie i wzmocnienie połączeń komunikacyjnych,
- Rozwój komunikacji zbiorowej oraz poprawa warunków podróżowania.

BUDOWNICTWO

Budownictwo jest ważną gałęzią gospodarki tworzącą wiele miejsc pracy i mającą potencjał rozwoju całego kraju, jednocześnie jest źródłem wielu zanieczyszczeń i zagrożeń. Zrównoważone podejście umożliwia zachowanie wzrostu wartości budownictwa w ogólnym rachunku gospodarczym z zachowaniem równowagi ekologicznej.

W wyniku realizacji prac budowlanych mogą mieć miejsce krótkotrwałe, tymczasowe i niegroźne negatywne oddziaływania głównie w zakresie emisji hałasów i pyłów. Prowadzone prace w zakresie budownictwa prowadzone są zawsze zgodnie z przepisami i normami w tym zakresie. W przypadku przystąpienia do prac w zakresie planowania i tworzenia dokumentacji dla inwestycji na obszarach chronionych wykonywana jest inwentaryzacja przyrodnicza oraz ocena możliwości wystąpienia zagrożonych gatunków chronionych, w tym ich korytarzy migracji lub cennych siedlisk oraz analizą rozwiązań alternatywnych tj. np. zmiany lokalizacji. Obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków należy przed przystąpieniem do prac dokonać obserwacji budynków pod kątem występowania gatunków chronionych.

Wobec powyższego, należy dążyć do:

- Tworzenia bądź utrzymania ładu przestrzennego w gminie, obejmującego zachowanie właściwych relacji pomiędzy terenami zabudowanymi i terenami otwartymi; zaplanowany, zharmonizowany z krajobrazem kształt architektoniczno-urbanistyczny pojedynczych budynków i ich zespołów, dbałość o czystość i porządek;
- Całkowitego wyeliminowanie samowoli budowlanej;
- Szerokiego wdrażania tzw. dobrych praktyk w zakresie realizacji prac budowlanych (organizacja zaplecza i placu budowy, stosowane technologie, jakość, a zwłaszcza uciążliwość dla środowiska, maszyn i urządzeń oraz środków transportu, porządkowanie i rekultywacja zajętego terenu po zakończeniu inwestycji, itp., skuteczne wspierane

nadzorem inwestorskim i administracyjnym w pełni wykorzystującym zalecenia zawarte w wykonanych ocenach oddziaływania projektowanych inwestycji na środowisko.

TURYSTYKA I REKREACJA

Gmina Oborniki Śląskie jest miejscem atrakcyjnym pod względem turystycznym i rekreacyjnym, co wynika z posiadania dobrych warunków naturalnych oraz lokalizacji. Przy czym warto zaznaczyć, że obecnie potencjał turystyczny gminy nie jest w pełni wykorzystany. Dlatego istotny jest w przyszłości rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz efektywna promocja gminy w środkach masowego przekazu.

Korzystanie z zasobów i walorów przyrodniczych w zakresie turystyki i rekreacji odbywa się na terenach już zurbanizowanych. Wyznaczone w tym celu zostały odpowiednie szlaki, które są eksploatowane przez osoby lubiące aktywnie spędzić czas i wypocząć obcując z naturą. Część powierzchni gminy została objęta ochroną w formie rezerwatu przyrody, obszarów Natura 2000, pomników przyrody co potwierdza jak osobiliwe są walory przyrodnicze tego terenu.

Sektor turystyczno-rekreacyjny stanowi doskonały przykład dostosowania polityki zrównoważonego rozwoju w rozumieniu Unii Europejskiej, pozwala na zaspokojenie potrzeb obecnego, jak i przyszłych pokoleń z zachowaniem wartości kulturowych, obiektów i przyrody. Działania prowadzące do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju sektora rekreacji i turystyki obejmują:

- optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych do celów rekreacji i turystyki,
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
- wspieranie organizacji zajmujących się turystyką, rekreacją i sportem,
- wspieranie tworzenia szlaków pieszych, konnych i rowerowych,
- kontynuację i wdrażanie programów wspierających rozwój rekreacji i sportu mieszkańców, organizację turniejów i zawodów sportowych,
- rozszerzanie edukacji ekologicznej,
- ochronę dziedzictwa kulturowo-historycznego (program ochrony zabytków).

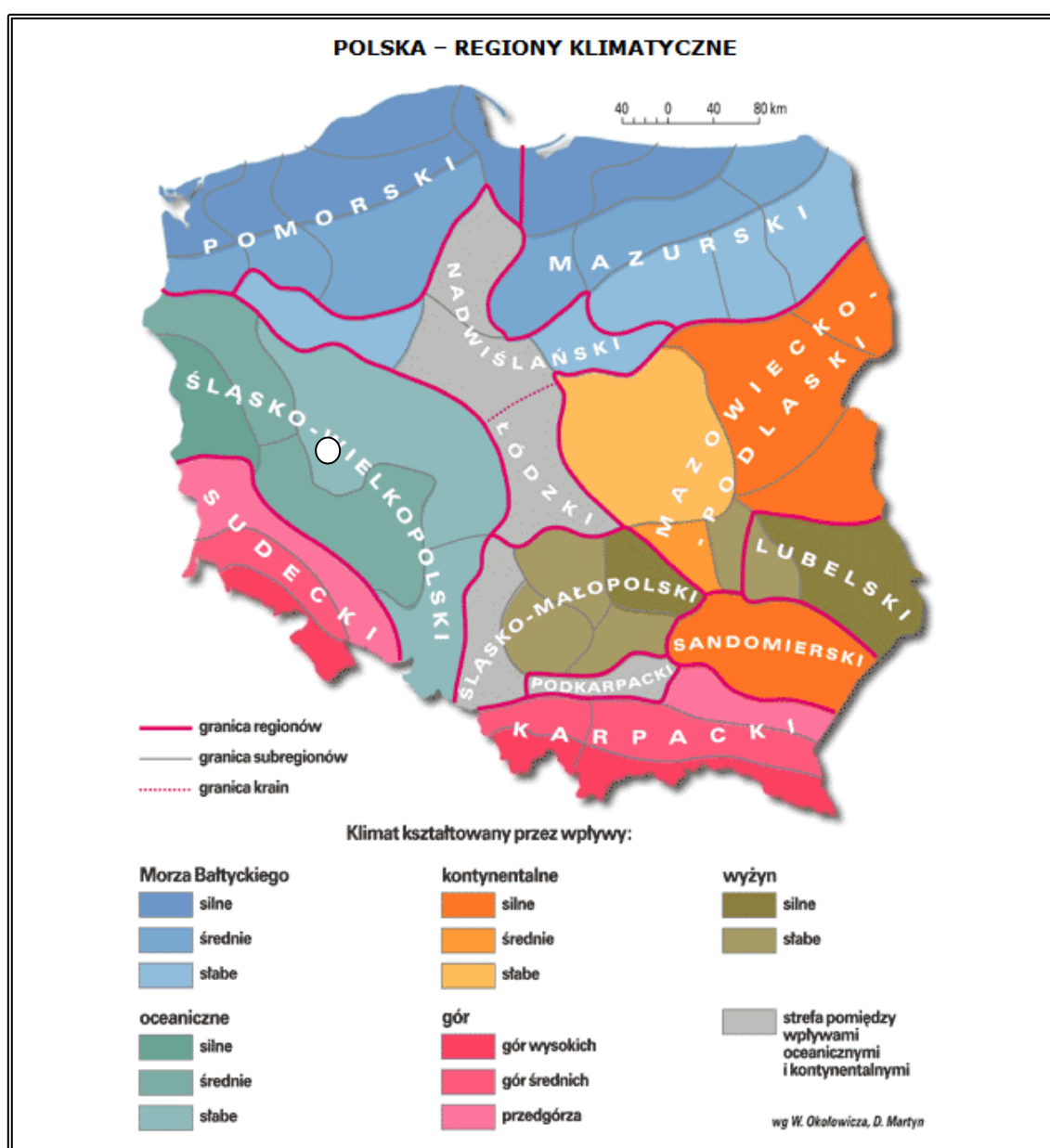
3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy

3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

KLIMAT

Obszar gminy, zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn, znajduje się w obrębie zaliczanym do śląsko-wielkopolskiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej. Średnie temperatury roczne wynoszą tu 8,5°C, suma rocznych opadów kształtuje się w przedziale 500-550 mm, a pokrywa śnieżna utrzymuje się 50-60 dni. Okres wegetacyjny jest długi i wynosi 220 dni. Średnia prędkość wiatru wynosi 3,3 m/s. Dominują wiatry zachodnie i północnowschodnie.

Rysunek 9. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: <http://www.wiking.edu.pl>

POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat.

W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określone głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.). Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

Potrzeba prawnej ochrony powietrza jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane jako *emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska* (art. 3 pkt 49 u.p.o.ś.).

Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń. Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych;
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją;
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

EMISJA PUNKTOWA

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz.U. z 2020 r. poz. 1077 ze zm.) podmioty gospodarcze zobowiązane są do sporządzania rocznych raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wprowadzanych do powietrza. Ustawowy obowiązek raportowania danych o emisji gazów cieplarnianych do powietrza dotyczy wszystkich korzystających ze środowiska.

EMISJA LINIOWA

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych to tzw. emisja liniowa. System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego. Pomimo działań w zakresie modernizacji i przebudowy dróg, ciągły wzrost ruchu samochodowego pociąga za sobą degradację stanu technicznego nawierzchni, a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery. W im gorszym stanie technicznym znajduje się nawierzchnia drogi, tym mniejsza prędkość poruszania się pojazdem. Powoduje to dłuższy czas pokonania danego odcinka trasy, a co za tym idzie, większe spalanie i większą emisję spalin do powietrza.

Poziom zanieczyszczenia powietrza jest zależny od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależy od ilości i rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa jak również od procesów związanych ze zużyciem opon, hamulców, a także ścierania nawierzchni dróg. Emisję związaną z ww. procesami zalicza się do tzw. emisji poza spalinowej. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji pyłu PM10 ma tzw. emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM10 z nawierzchni dróg.

Największa emisja liniowa występuje wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia powietrza oraz hałas komunikacyjny ważne jest prowadzenie działań naprawczych, w tym mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (w tym pyłu zawieszonego i hałasu), poprzez przywrócenie wymaganych standardów dróg lokalnych i regionalnych oraz wykorzystanie mniej uciążliwych dla środowiska form ruchu, tj. ruch pieszzy i rowerowy. W celu redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych warto kontynuować działania polegające na poprawie stanu technicznego dróg już istniejących (w tym również likwidacja nieutwardzonych poboczy), co będzie również dodatkowym istotnym elementem przyczyniającym się do zmniejszenia unosu pyłu z dróg również w okresie bezopadowym.

Na terenie gminy Oborniki Śląskie, największa emisja liniowa występuje w obrębie dróg wojewódzkich. Jest to główna przyczyna zanieczyszczenia powietrza na terenie analizowanej jednostki w wyniku emisji liniowej.

Do ograniczenia emisji ze źródeł liniowych na terenie gminy przyczynią się głównie inwestycje w zakresie przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych. Korzystny wpływ na ograniczenie tego rodzaju emisji wywierają również kampanie społeczne o tematyce prośrodowiskowej (zachęcanie do korzystania ze środków transportu publicznego), ekonomicznego podróżowania samochodem (zorganizowanie dojazdów przy maksymalnym wykorzystaniu liczby miejsc w pojeździe, co zmniejsza koszty podróży i jednocześnie

ogranicza emisję zanieczyszczeń na skutek mniejszej ilości spalonego paliwa) lub jeśli to tylko możliwe, zastępowanie samochodu rowerem.

EMISJA POWIERZCHNIOWA

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Na terenie gminy część mieszkańców ogrzewa swoje domy węglem, co przyczynia się do emisji dwutlenku siarki, tlenu azotu, pyłów, sadzy oraz tlenu węgla i węglowodorów aromatycznych. Coraz wyższe ceny paliw opałowych przyczyniają się z kolei do poszukiwania różnego rodzaju oszczędności. Z tego powodu istnieje ryzyko spalania w piecach różnego rodzaju odpadów, emitujących duże ilości toksycznych zanieczyszczeń do atmosfery. Praktyki te są w dalszym ciągu powszechne na obszarach wiejskich. W konsekwencji zaobserwować można zjawisko tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji pochodzącej ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej kilkunastu metrów wysokości. Zjawisko to jest obserwowalne na terenach zwartej zabudowy, charakteryzującej się brakiem możliwości przewietrzania.

Elementem składowym „niskiej emisji” są zanieczyszczenia emitowane podczas ogrzewania budynków mieszkalnych. Do źródeł niskiej emisji należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne posesje, w których występuje opalanie węglowe, a także mniejsze zakłady produkcyjne, punkty usługowe i handlowe. Ze względu na dużą ilość tego typu źródeł emisji nie jest możliwe monitorowanie każdego z nich, a tym samym określenie dokładnej ilości dostających się z nich do atmosfery zanieczyszczeń.

Sposobem ograniczenia niskiej emisji jest termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, których przegrody zewnętrzne nie spełniają warunków technicznych w zakresie wartości współczynnika przenikania ciepła. Docieplenie ścian zewnętrznych, stropów lub stropodachów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz usprawnienia w zakresie instalacji c.o. i c.w.u. wiążą się z istotnym ograniczeniem zapotrzebowania budynku na ciepło, co znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w ilości spalonego paliwa, a w rezultacie emisji zanieczyszczeń.

W wyniku spalania paliw naturalnych, oprócz ciepła, powstają również gazy spalinowe oraz – w przypadku paliw stałych – popioły i żużle. Skład spalin jest różny w zależności od rodzaju paliwa oraz samego procesu spalania, który wbrew pozorom jest procesem skomplikowanym, zależnym od temperatury, ilości paliwa, rodzaju palnika lub paleniska i wielu innych czynników.

Ponadto wśród negatywnych oddziaływań energetyki konwencjonalnej na środowisko można wymienić:

- zakwaszenie atmosfery tlenkami siarki i azotu wskutek czego giną lasy, zamiera życie w rzekach i jeziorach;
- brak tlenu w środowisku morskim, co jest następstwem emisji tlenków azotu, zaburza równowagę pokarmową w morzu ze szkodą dla żyjących w nim organizmów roślinnych i zwierzęcych;
- zanieczyszczenie wód zaskórnych metalami ciężkimi wymywanymi z nieprawidłowo składowanych popiołów i żużli, a także produktami ubocznymi powstającymi podczas oczyszczania spalin metodami mokrymi i suchymi.

STAN POWIETRZA

Województwo dolnośląskie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, gmina Oborniki Śląskie należy do strefy dolnośląskiej.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje, których poziom stężeń ma zostać zmierzony, zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi:

- dwutlenek siarki (SO_2),
- dwutlenek azotu (NO_2),
- tlenek węgla (CO),
- benzen (C_6H_6),
- ozon troposferyczny (O_3),
- pył zawieszony PM_{10} , oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren),
- pył $\text{PM}_{2,5}$.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin:

- dwutlenek siarki (SO_2),
- tlenki azotu (NO_x),
- ozon (O_3).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,

- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy.

Poziom dopuszczalny – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko, jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie - z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji dla strefy dolnośląskiej.

Tabela 9. Wynikowe klasy strefy dolnośląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny								Kryterium – poziom docelowy					Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
Strefa dolnośląska	PL0204	A	A	C	A	A	A	A	A	C	C	A	A	C	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2020

Tabela 10. Wynikowe klasy strefy dolnośląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny		Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO _x		
Strefa dolnośląska	PL0204	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2020

Roczna ocena jakości powietrza za 2020 r. w strefie dolnośląskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe (kryterium ochrona zdrowia) – benzo(a)piren B(a)P (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM₁₀ (śr. 24-h);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego (kryterium ochrona zdrowia) – ozon O₃ (max 8-h); (kryterium ochrona roślin) - ozon O₃
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego (kryterium ochrona zdrowia) – Arsen As.

Najwyższe stężenia B(a)P odnotowywane jest na terenach, gdzie emisja niska z indywidualnego ogrzewania budynków jest dominująca. W sezonie grzewczym wielkości stężeń B(a)P były bardzo wysokie, natomiast w okresie letnim niskie. Najwyższy poziom stężeń benzo(a)piranu odnotowywany w okresie grzewczym dodatkowo uzasadnia konieczność wdrażania na terenie województwa, a więc gminy Oborniki Śląskie nowych rozwiązań mających na celu racjonalizację wykorzystania energii oraz promowanie wykorzystania źródeł odnawialnych. Wśród przypuszczalnych głównych przyczyn przekroczeń stężeń substancji B(a)P należy wymienić:

- stosowanie paliw o wysokiej zawartości popiołu i siarki wraz ze spalaniem śmieci w kotłach o niskiej sprawności cieplnej,
- wysoki udział indywidualnego ogrzewania na paliwa stałe w ogólnym bilansie energetycznym,
- eksploatację instalacji energetycznych o małej mocy,
- oddziaływanie emisji związanej z ruchem pojazdów na drogach,
- niski poziom życia ludności,
- niski poziom wiedzy ekologicznej,
- niedostateczny poziom wydatków budżetowych na realizację programów ochrony powietrza i ograniczenie emisji zanieczyszczeń.

W roku kalendarzowym 2019 na obszarze gminy Oborniki Śląskie wystąpiły następujące wartości stężeń średniorocznych:

Miasto Oborniki Śląskie:

- **NO₂** (nr CAS 10102-44-0): S_a = 11 µg/m³,
- **SO₂** (nr CAS 7446-09-5): S_a = 3 do 4 µg/m³,
- **Pył zawieszony PM₁₀**: S_a = 22 do 25 µg/m³,

- **Pył zawieszony PM_{2,5}**: $S_a = 16$ do $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- **Benzen** (CAS 71-43-2): $S_a = 0,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- **Ołów** (nr CAS 7439-92-1) $S_a = 0,01 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- **Benzo(a)piren** – nr CAS 50-32-8: $S_a = 1,4$ do $4,2 \text{ ng}/\text{m}^3$.

Obszar wiejski gminy Oborniki Śląskie:

- **NO₂** (nr CAS 10102-44-0): $S_a = 9$ do $16 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- **SO₂** (nr CAS 7446-09-5): $S_a = 3$ do $4 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- **Pył zawieszony PM₁₀**: $S_a = 20$ do $23 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- **Pył zawieszony PM_{2,5}**: $S_a = 13$ do $17 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- **Benzen** (CAS 71-43-2): $S_a = 0,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- **Ołów** (nr CAS 7439-92-1) $S_a = 0,01 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- **Benzo(a)piren** – nr CAS 50-32-8: $S_a = 0,6$ do $2,3 \text{ ng}/\text{m}^3$.

Na terenie gminy Oborniki Śląskie nie są prowadzone pomiary jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Informacje o poziomach stężeń poszczególnych substancji na terenach, które nie są objęte stałym monitoringiem jakości powietrza pozyskiwane są za pomocą metod obliczeniowych (tzw. matematycznego modelowania jakości powietrza). Obliczenia wykonywane są głównie na podstawie danych o emisji zanieczyszczeń do powietrza i danych meteorologicznych.

Wyniki modelowania jakości powietrza za 2019 r. na terenie gminy Oborniki Śląskie nie wykazały przekroczeń norm obowiązujących dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i tlenków azotu, tlenku węgla, benzenu, pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz metali ciężkich oznaczanych w pyłe PM₁₀: ołowiu, kadmu, niklu i arsenu. Na terenie gminy Oborniki Śląskie znajduje się obszar przekroczeń rocznego poziomu docelowego benzo(a)pirenu: $1 \text{ ng}/\text{m}^3$.

Na terenie gminy był realizowany program na wymianę źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych, polegający na trwałej likwidacji systemu grzewczego opartego na paliwie węglowym. Zadanie realizowane było na zasadach określonych w uchwale nr LIII/416/18 Rady Miejskiej w Obornikach Śląskich z dnia 27 lutego 2018 r. Ponadto Gmina podpisała z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu porozumienie w zakresie realizacji wdrażania Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” obejmującego dofinansowanie do wymiany bezklasowych źródeł ciepła na paliwa stałe. W ramach tego porozumienia pracownik Urzędu Miejskiego w Obornikach Śląskich pomaga mieszkańcom w wypełnianiu wniosków o dofinansowanie i rozliczenie zadania, prowadzi szkolenia, tłumaczy zasady Programu.

PODSUMOWANIE: ANALIZA SWOT

Tabela 11. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
— Stały monitoring powietrza na terenie strefy dolnośląskiej; — Dostęp do sieci gazowej kilku miejscowości na terenie gminy; — Dobre warunki klimatyczne do montażu instalacji odnawialnych źródeł energii; — Brak dużych zakładów przemysłowych; — Prowadzone termomodernizację budynków na terenie gminy; — Realizacja programu dotyczącego wymiany kotłów na ekologiczne.	— Przekroczenie poziomów pyłu zawieszonego PM10 (poziom dopuszczalny), pyłu PM2,5 (poziom dopuszczalny II faza), benzo(a)pirenu w pyłe PM10 (poziom docelowy), oraz ozonu (celu długoterminowego) w strefie dolnośląskiej. — Wysokie wykorzystanie nieekologicznych nośników ciepła (np. węgiel kamienny) przez gospodarstwa domowe powodujące niską emisję.
Szanse	Zagrożenia
— Rosnąca moda na zdrowy styl życia, zwiększenie korzystania z bez emisyjnych środków transportu (np. rower); — Edukacja ekologiczna mieszkańców; — Duża ilość ścieżek rowerowych; — Wsparcie ze środków zewnętrznych na inwestycje z zakresu OZE, termomodernizacji, wymiany źródeł ciepła; — Rozwój technologii energooszczędnych.	— Napływ zanieczyszczeń powietrza spoza obszaru gminy (w szczególności z kierunku Wrocławia); — Wzrost natężenia ruchu na szlakach komunikacyjnych; — Wysoki koszt inwestycji w odnawialne źródła energii; — Zmiany klimatu, powodujące występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.2 Zagrożenia hałasem

Rozwój gospodarczy charakteryzuje się m.in. budową nowych zakładów przemysłowych, modernizacją już istniejących oraz rozbudową infrastruktury komunikacyjnej. Sytuacja ta wpływa na wzrost zagrożenia hałasem. Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach w zakresie 16-16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Dopuszczalne poziomy hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r. poz. 112). Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy:

- hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter

ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze.

- hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Wysokie częstotliwości i natężenia dźwięków są zjawiskiem niepożądanym, dokuczliwym i szkodliwie działającym na zdrowie i komfort życia. Skutkami przebywania w otoczeniu narażonym na hałas mogą być uszkodzenie słuchu, niepokój, zmęczenie układu nerwowego, obniżenie czułości wzroku, utrudnienie porozumiewania się, niekorzystne wpływanie na sen i odpoczynek człowieka, a także zmniejszenie wydajności w środowisku pracy.

HAŁAS PRZEMYSŁOWY

Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego są: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy oraz urządzenia nagłaśniające.

Na terenie gminy Oborniki Śląskie niewielki hałas mogą generować liczne zakłady usługowe, które na terenie gminy działają przede wszystkim w budownictwie oraz handlu hurtowym i detalicznym. Zakłady powodują emisję hałasu uciążliwą przede wszystkim dla najbliższego otoczenia i dotyczą najczęściej ograniczonej liczby mieszkańców.

HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków.

Hałas dokuczliwy jest też dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich mieszkających. Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej. Głównym źródłem emisji hałasu komunikacyjnego do środowiska na terenie gminy jest ruch na drogach wojewódzkich nr 340, 341 i 342, a także linia kolejowa o znaczeniu międzynarodowym przebiegająca przez teren gminy.

BADANIA NATĘŻENIA HAŁASU

Ochroną akustyczną objęte są tylko określone rodzaje terenów, wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, wyróżnione ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (np. tereny zamieszkałe, rekreacyjne, szpitale).

Zgodnie z danymi zawartymi w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2020 na terenie gminy Oborniki Śląskie w podanych latach nie wyznaczono punktów pomiaru hałasu, przez co struktura ekspozycji na hałas na obszarze gminy nie jest rozpoznana.

PODSUMOWANIE: ANALIZA SWOT

Tabela 12. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
— Brak dużych zakładów przemysłowych, o nadmiernej emisji hałasu; — Modernizacja nawierzchni dróg; — Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych.	— Słaby stan techniczny dróg na terenie gminy; — Brak stałych pomiarów poziomu hałasu na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— Realizacja programów lub strategii ochrony środowiska przed hałasem; — Zaplanowane budowy obwodnic gminy.	— Wzrost liczby pojazdów oraz natężenia ruchu; — Wzrost turystyki na terenie gminy.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.3 Pola elektromagnetyczne

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz.U. 2021 poz. 623 ze zm.),
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.) w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych. Może powodować wystąpienie zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego, krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecnie prowadzone są także badania nad wpływem promieniowania elektromagnetycznego na powstawanie nowotworów u człowieka.

SIECI I URZĄDZENIA WYSOKIEGO, ŚREDNIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIA

Na terenie gminy znajduje się rozległa sieć elektroenergetyczna SN i nN obejmująca stacje transformatorowe, linie napowietrzne, kablowe, napowietrzno-kablowe zarówno SN, jak i nN. Przez południowy obszar gminy w obrębie miejscowości Zajączków i Kotowice przebiegają równolegle do linii 400 kV, linie napowietrzne 110 kV.

INSTALACJE RADIOKOMUNIKACYJNE

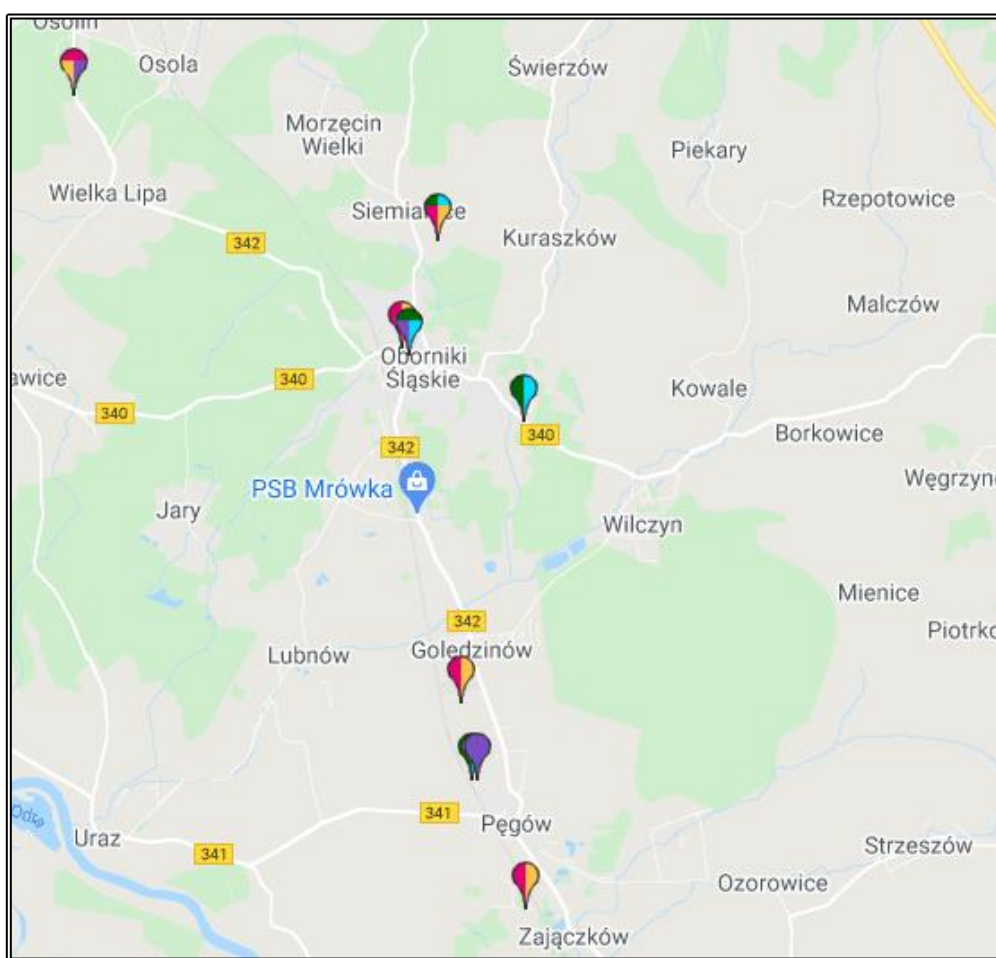
Na terenie gminy Oborniki Śląskie zlokalizowane są stacje bazowe telefonii komórkowej różnych nadawców sygnałów, typu GSM, UMTS i LTE, których transmisja mowy i danych może odbywać się w różnych pasmach częstotliwości. Są to stacje:

- Oborniki Śląskie:
 - ul. Trzebnicka 103 – wieża Plusa na terenie zakładów energetycznych: Plus (26001), Aero 2 (26017)
 - ul. Siemianicka - własna wieża: T-Mobile (26002), Aero 2 (26017), Plus (26001), Orange (26003)
 - ul. marsz. J. Piłsudskiego 23/27 - dach budynku byłych ZWC Miś: Play (26006), Aero 2 (26017), Plus (26001), Orange (26003), T-Mobile (26003)
- Zajączków – gm. Oborniki Śląskie:
 - własna wieża: T-Mobile (26002), Orange (26003).

- Gołędzinów – gm. Oborniki Śląskie:
 - wieża Orange: Orange (26003), T-Mobile (26002).
- Wielka Lipa – gm. Oborniki Śląskie:
 - wieża własna: Play (26006), T-Mobile (26002), Orange (26003).
- Pęgów – gm. Oborniki Śląskie:
 - ul. Kasztanowa 7 - własna wieża: Aero 2 (26017), Play (26006), Plus(26001).

Umieszczenie stacji bazowych telefonii komórkowej znajdujących się na terenie i w okolicy gminy prezentuje poniższy rysunek – Plus (kolor zielony), T-Mobile (kolor różowy), Orange (kolor pomarańczowy), Play (kolor fioletowy) i Aero2 (kolor błękitny).

Rysunek 10. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie i w okolicy gminy Oborniki Śląskie

Źródło: Mapa nadajników GSM, UMTS, CDMA, LTE w Polsce, <http://beta.btsearch.pl>

W najbliższym czasie planowane jest wprowadzenie ogólnodostępnego, bezpłatnego programu SI2PEM, dzięki któremu możliwe będzie sprawdzenie poziomu pola elektromagnetycznego w dowolnie wybranych miejscu na terenie całego kraju. System ten, będzie oparty na danych z dziesiątek tysięcy pomiarów pól elektromagnetycznych wspartych zaawansowanymi modelami matematycznymi.

BADANIA PEM

Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych prowadzone są w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020 r., poz. 2311).

Badania poziomów pól elektromagnetycznych na terenie gminy Oborniki Śląskie były prowadzone w roku 2020 w miejscowości Raków oraz w Obornikach Śląskich.

Tabela 13. Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych w punktach na terenie gminy Oborniki Śląskie

Lp.	Lokalizacja punktu pomiarowego	Długość geograficzna punktu pomiarowego	Szerokość geograficzna punktu pomiarowego	Data wykonania pomiaru	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu 3 MHz-3000 MHz [V/m]
1.	Oborniki Śląskie ul. Kasztanowa 7	16° 55' 6"	51° 18' 8"	25.03.2020	0,59
2.	Raków 16	16° 52' 59"	51° 14' 7"	26.03.2020	<0,3

Źródło: Dane Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

Badania wykazały że w ww. punktach pomiarowo-kontrolnych nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
— Prowadzone badania PEM na obszarze gminy; — Brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych.	— Rozwój telefonii komórkowej i innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne; — Stan części sieci przesyłowej energii elektrycznej; — Obecność nadajników telefonii komórkowej na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— Stopniowo wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców; — Modernizacja sieci energetycznych przez operatora — Inwentaryzacja źródeł pól elektromagnetycznych;	— Ciągły rozwój nowych technologii bezprzewodowej transmisji danych, rosnąca liczba źródeł promieniowania PEM; — Wzrost zapotrzebowania społeczeństwa na media emitujące promieniowanie elektromagnetyczne (telewizja, radio, Internet, smartfony); — Dynamiczny wzrost liczby abonentów telefonii komórkowej.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.4. Gospodarowanie wodami

WODY POWIERZCHNIOWE

Gmina Oborniki Śląskie leży w dorzeczu Odry oraz jej dopływów, spośród których na obszarze jednostki występują: Młynówka (prawy dopływ, zwana także Lubnówką), Ława (prawy dopływ,). Rzeką Odra przebiega przy południowej granicy gminy. Występują także dorzecza takich ważniejszych dopływów Baryczy.

W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy.

Objaśnienie:

Typ JCWP:

- 17: Potok nizinny piaszczysty,
- 19: Rzeką nizinna piaszczysto-gliniasta,
- 21: Wielka rzeka nizinna,

Status:

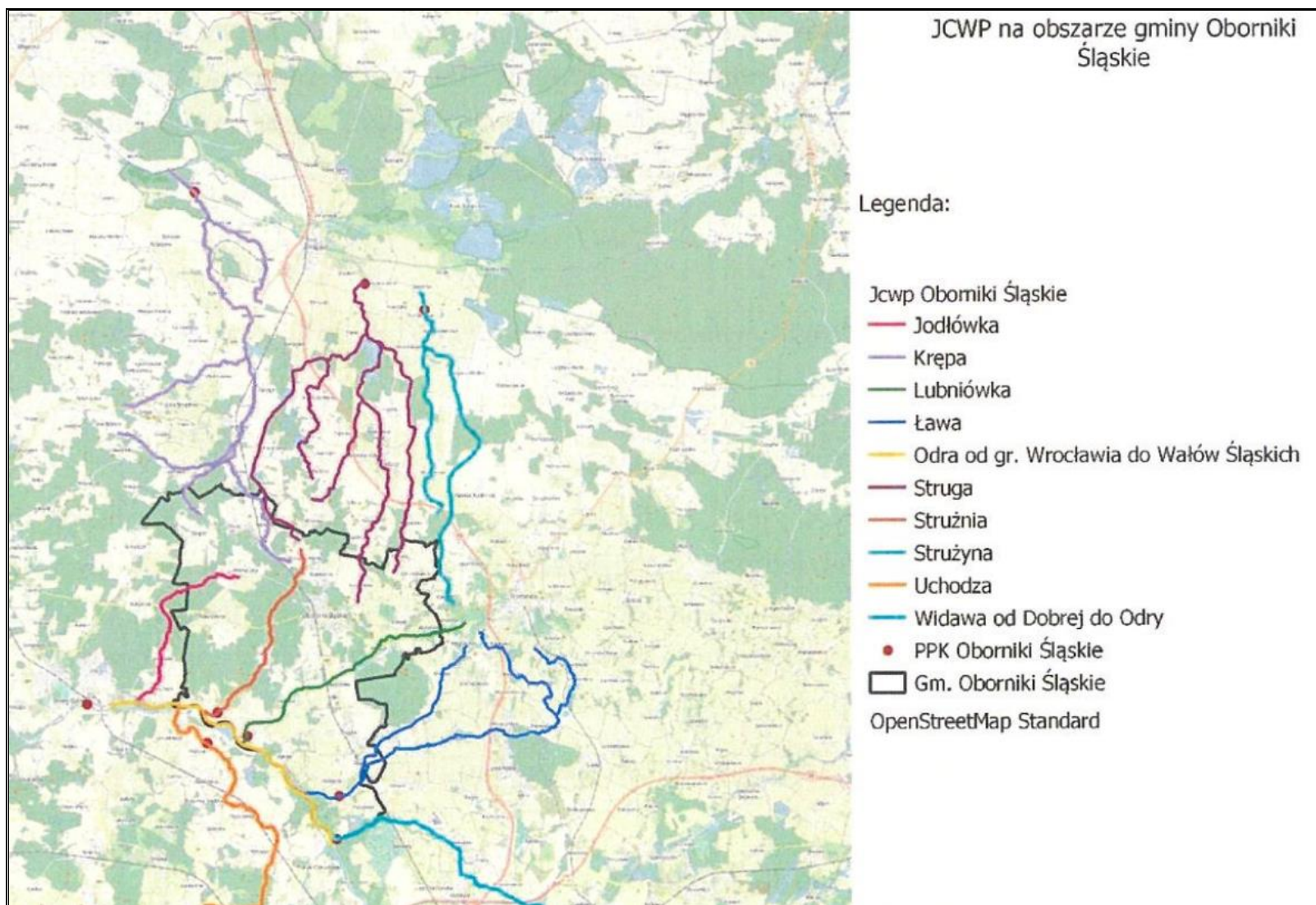
- NAT: Naturalna,
- SZCW: Silnie Zmieniona Część Wód.

Tabela 15. Charakterystyka JCW powierzchniowych i podziemnych w granicach Gminy Oborniki Śląskie

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy	
						Stan lub potencjał	Stan chemiczny
RW60001713729	Ława	17	SZCW	Zły	Zagrożona	Dobry potencjał ekologiczny	Dobry
RW6000171374	Lubniówka	17	SZCW	Zły	Zagrożona	Dobry potencjał ekologiczny	Dobry
RW60001713752	Strużnia	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW60001713756	Jodłówka	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW600017139672	Jezierzycza do Rowy Stawowego	17	SZCW	Zły	Niezagrożona	Dobry potencjał ekologiczny	Dobry
RW600017144549	Strużyna	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW60001714489	Struga	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW60001714529	Krępa	17	SZCW	Zły	Zagrożona	Dobry potencjał ekologiczny	Dobry
RW60001913699	Widawa od Dobrej do Odry	19	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW600021137579	Odra od gr. Wrocławia do Wałów Śląskich	21	SZCW	Zły	Zagrożona	Dobry potencjał ekologiczny	Dobry

Źródło: Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku – Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Rysunek 11. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Oborniki Śląskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://wody.isok.gov.pl/>

Jednolite części wód powierzchniowych dzieli się na naturalne, dla których określa się stan ekologiczny i stan chemiczny oraz na sztuczne (powstałe w wyniku działalności człowieka) i silnie zmienione (ich charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka), dla których określa się potencjał ekologiczny i stan chemiczny.

Monitoring wód powierzchniowych jest realizowany w odniesieniu do jednolitych części wód powierzchniowych (jcwp), czyli oddzielnych i znaczących elementów wód powierzchniowych, takich jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny; sztuczny zbiornik wodny; struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części: morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne. Badania są każdorazowo prowadzone w punkcie pomiarowo-kontrolnym (ppk) reprezentatywnym dla danej jcwp.

Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska realizuje badania wód powierzchniowych dla wyżej wymienionych jcwp w ww. punktach pomiarowo-kontrolnych. Cztery z dziesięciu ppk są umiejscowione na terenie gminy Oborniki Śląskie są to:

- Strużnia – ujście do Odry (poniżej m. Uraz),
- Lubniówka – ujście do Odry (m. Uraz),
- Ława – ujście do Odry (m. Kotowice),
- Widawa – ujście do Odry.

Tabela 16. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy Oborniki Śląskie

Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
		Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
Jodłówka	RW60004121969	3 (2017)	>1 (2017)	>2 (2017)	—	Umiarkowany potencjał ekologiczny (2017)	—	Zły stan wód (2017)
Krępa	RW60001714529	3 (2017)	>1 (2017)	>2 (2017)	—	Umiarkowany potencjał ekologiczny (2017)	—	Zły stan wód (2017)
Lubniówka	RW6000171374	5 (2019)	3 (2019)	>2 (2019)	2 (2019)	Zły potencjał ekologiczny (2019)	Poniżej dobrego (2019)	Zły stan wód (2019)
Ława	RW60001713729	4 (2019)	5 (2019)	>2 (2016)	—	Słaby potencjał ekologiczny (2019)	Brak możliwości klasyfikacji	Zły stan wód (2019)
Odra od gr. Wrocławia do Wałów Śląskich	RW600021137579	4 (2017)	>1 (2017)	>2 (2017)	2 (2017)	Słaby potencjał ekologiczny (2017)	Poniżej dobrego (2019)	Zły stan wód (2019)
Struga	RW60001714489	3 (2017)	>1 (2017)	>2 (2017)	—	Umiarkowany stan ekologiczny (2017)	—	Zły stan wód (2017)
Strużnia	RW60001713752	—	>1 (2018)	—	—	—	—	Brak możliwości

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
		Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
								wykonania oceny
Widawa od Dobrej do Odry	RW60001913699	3 (2019)	2 (2019)	>2 (2019)	2 (2016)	Umiarkowany stan ekologiczny (2019)	Poniżej dobrego (2019)	Zły stan wód (2019)

Źródło: GIOŚ, Monitoring wód powierzchniowych

Ocena stanu wód wykonana w oparciu o rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 9 października 2019 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. z 2019 r., poz. 2147) wykazała, że JCWP, w których obszarze leży gmina Oborniki Śląskie, dla których określono ocenę stanu JCWP, odznaczają się złym stanem wód.

ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Zgodnie z definicją z ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. 2021 poz. 624 ze zm.) przez pojęcie powódź rozumie się *„czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”*.

Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza duże prawdopodobieństwo wystąpienia tam zjawiska powodzi.

Ryzyko powodziowe natomiast zgodnie z Art 2 Dyrektywy 2007/60/WE w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

Stopień ryzyka powodziowego warunkuje m.in. gęstość zaludnienia, sposób użytkowania dolin rzecznych i terenów zalewowych, infrastruktura techniczna, komunikacyjna.

Ze względu na obszar dotknięty żywiołem rozróżniamy trzy rodzaje powodzi:

- powódzie lokalne (małe) - spowodowane zazwyczaj opadami nawalnymi o dużym natężeniu, obejmujące swym zasięgiem małe zlewnie,
- powódzie regionalne (średnie) - dotyczące region wodny,
- powódzie krajowe (duże) - obejmujące obszar dorzecza, których główną przyczyną są długotrwałe deszcze na dużych obszarach.³

Ze względu na proces powstawania i wezbrania powódzie w Polsce możemy podzielić na następujące rodzaje:

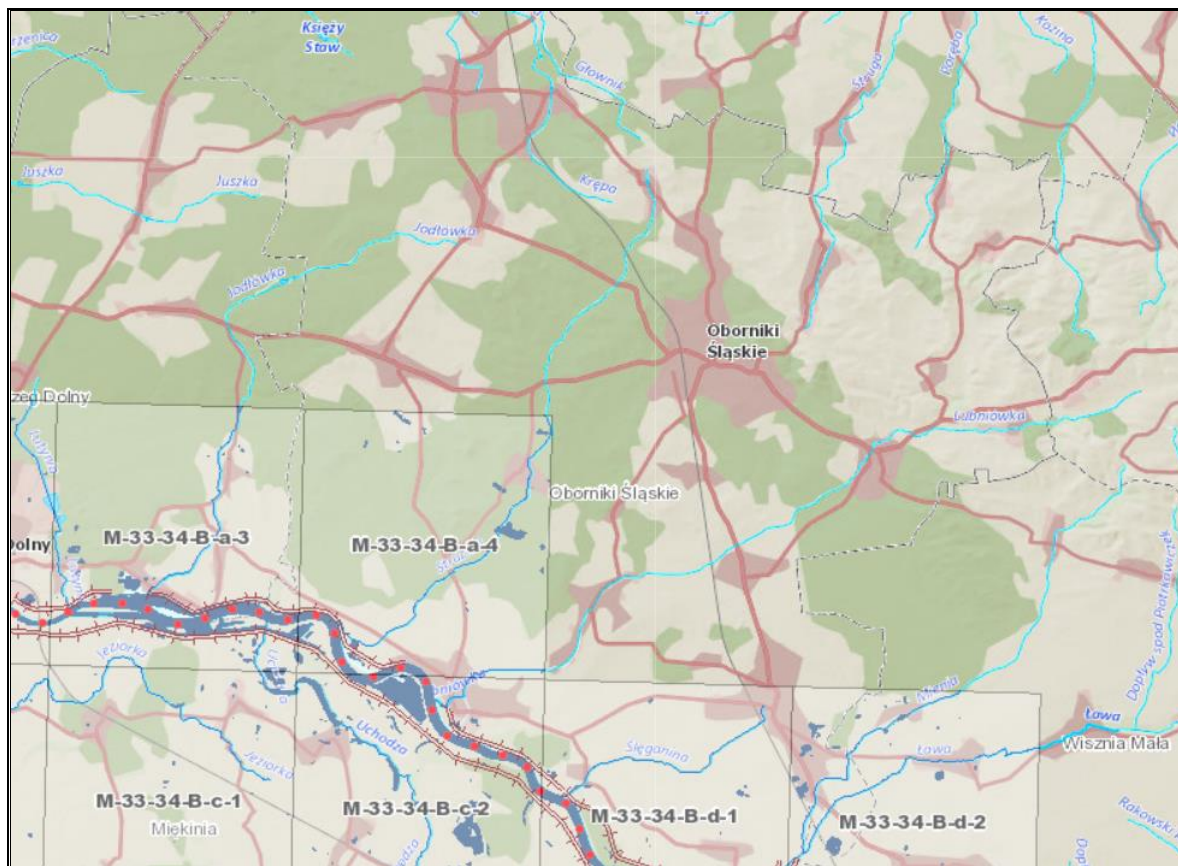
- opadowe – przyczyną są opady ulewne lub nawalne (o dużym natężeniu) oraz rozlewne (długotrwałe na dużym obszarze zlewni),
- roztopowe – przyczyną jest gwałtowne topnienie śniegu,
- zimowe – przyczyną jest nasilenie niektórych zjawisk lodowych,
- sztormowe - przyczyną są silne wiatry i sztormy występujące na zalewach i wybrzeżach.

Według map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy Oborniki Śląskie

³ <http://powodz.gov.pl>

występują obszary narażone na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi. Jest to przede wszystkim obszar wzdłuż rzeki Odry oraz Widawy (południowa część gminy).

Rysunek 12. Zagrożenie powodzią na terenie gminy Oborniki Śląskie

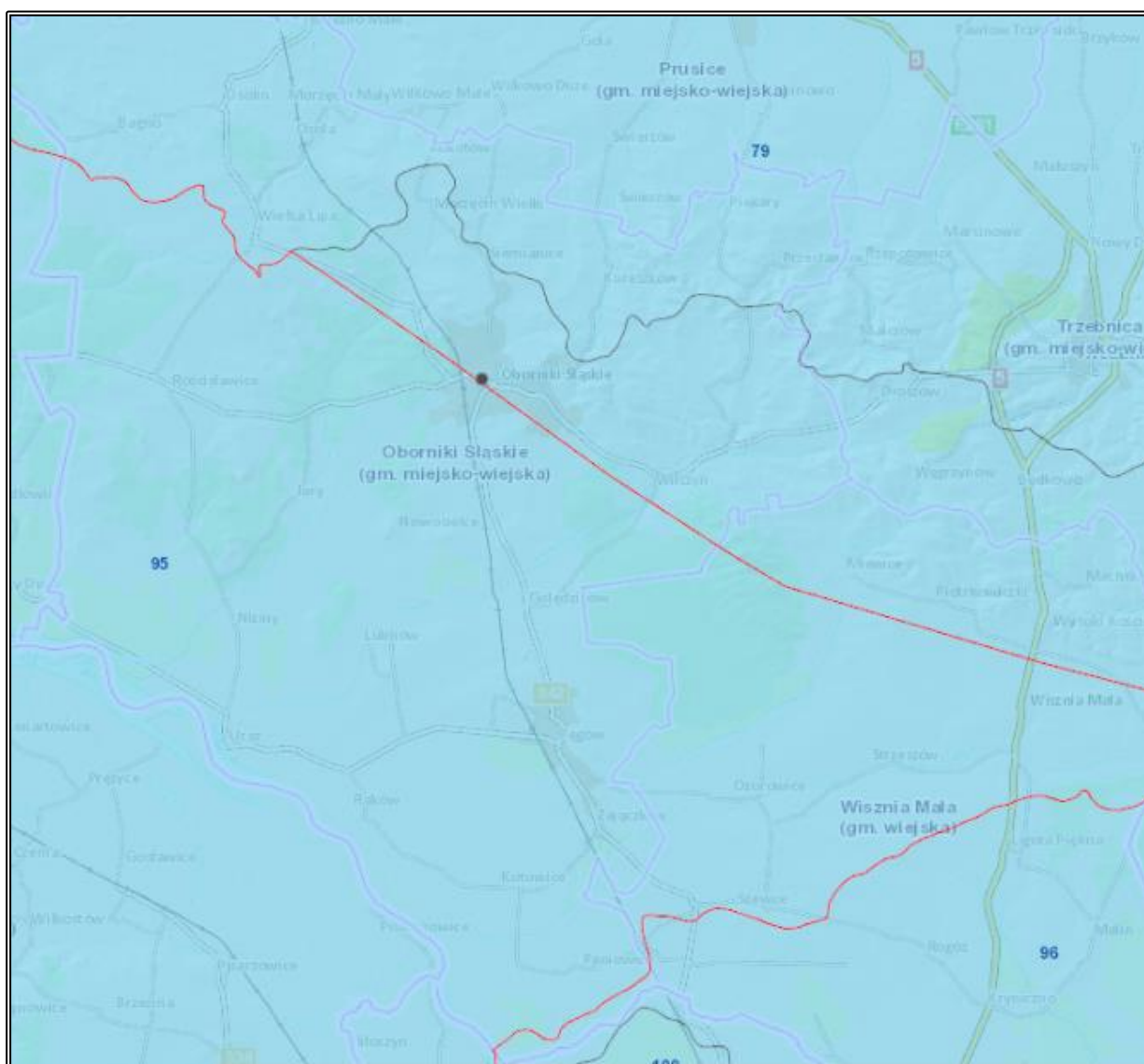
Źródło: <https://wody.isok.gov.pl>

WODY PODZIEMNE

Zgodnie z definicją zawartą w Ramowej Dyrektywie Wodnej (2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r., jednolite części wód podziemnych (dalej JCWPd) obejmują wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Według podziału Polski na 172 JCWPd, teren analizowanej gminy leży na obszarze nr 79 (PLGW600079), nr 95 (PLGW600095) i nr 96 (PLGW600096).

Rysunek 13. Położenie gminy Oborniki Śląskie na tle JCWPd nr 79, 95 i 96

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/>

- **PLGW600079** – system krążenia wód podziemnych na terenie jednostki jest wielostopniowy. Głównym źródłem zasilania jest infiltracja opadów atmosferycznych. Struktury czwartorzędowe zasilane są bezpośrednio lub poprzez utwory słabo przepuszczalne w skali lokalnej. Krążenie wód jest stosunkowo szybkie ze względu na duże spadki zwierciadła wód podziemnych. Inaczej przebiega proces krążenia wód podziemnych w utworach wodonośnych neogenu. Cechą tego piętra jest ograniczona więź hydrauliczna pomiędzy poszczególnymi warstwami ponieważ nie posiadają większego rozprzestrzenienia..
- **PLGW600095** – wody wydzielonych pięter wodonośnych pozostają w kontaktach hydraulicznych, w różnych układach hydrostrukturalnych, tworząc skomplikowany system przepływu wód o zasięgu regionalnym. Układ wydzielonych poziomów wodonośnych

wskazuje na zmienne kierunki przepływu wód podziemnych, generalnie w kierunku doliny Odry.

- **PLGW600096** – ze względu na ukształtowanie terenu spływ wód powierzchniowych odbywa się w kierunku rzeki Odry. Główną bazą drenażu dla poziomów przypowierzchniowych oraz użytkowych poziomów wodonośnych jest dolina rzeki Odry, ciągnąca się wzdłuż południowo-zachodniej granicy JCWPd. Przepływ wód podziemnych generalnie odbywa się z północnego-wschodu na południowy - zachód, w kierunku tej rzeki.⁴

Na terenie gminy prowadzone są badania wód podziemnych w ramach PMŚ. Badania prowadzone były w punkcie pomiarowym w Obornikach Śląskich /Gołędzinów w studniach V i VI oraz w Borkowicach w studni nr 3. Wody podziemne badane w punktach pomiarowych w Obornikach Śląskich klasyfikuje się do bardzo dobrej jakości (klasa I). Wody podziemne badane w punkcie pomiarowych w Borkowicach klasyfikuje się w pierwszym podborze do niezadowalającej jakości (klasa IV), natomiast w drugim poborze do zadowalającej jakości (klasa III). Obniżenie jakości wody powodowane zostało podwyższoną zawartością niklu.

Na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, badania i ocena stanu chemicznego wód podziemnych, wykonywane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd). Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wykonawcą badań oraz oceny stanu wód w zakresie elementów fizykochemicznych oraz ilościowych jest Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

Tabela 17. Ocena stanu JCWPd nr 79 w 2019 r.

Wynik oceny stanu w 2012 r.		Dobry
Wynik oceny stanu w 2016 r.		Dobry
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych		Niezagrożona
Wynik oceny stanu w 2019 r.	Chemiczny	Słaby
	Ilościowy	Słaby
	Ogólny	Słaby

Źródło: PIG – PIB, Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019

⁴ Dane ze strony <https://www.pgi.gov.pl/>

Tabela 18. Ocena stanu JCWPd nr 95 w 2019 r.

Wynik oceny stanu w 2012 r.		Dobry
Wynik oceny stanu w 2016 r.		Słaby
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych		Zagrożona
Wynik oceny stanu w 2019 r.	Chemiczny	Dobry
	Ilościowy	Dobry
	Ogólny	Dobry

Źródło: PIG – PIB, Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczych – stan na rok 2019

Tabela 19. Ocena stanu JCWPd nr 96 w 2019 r.

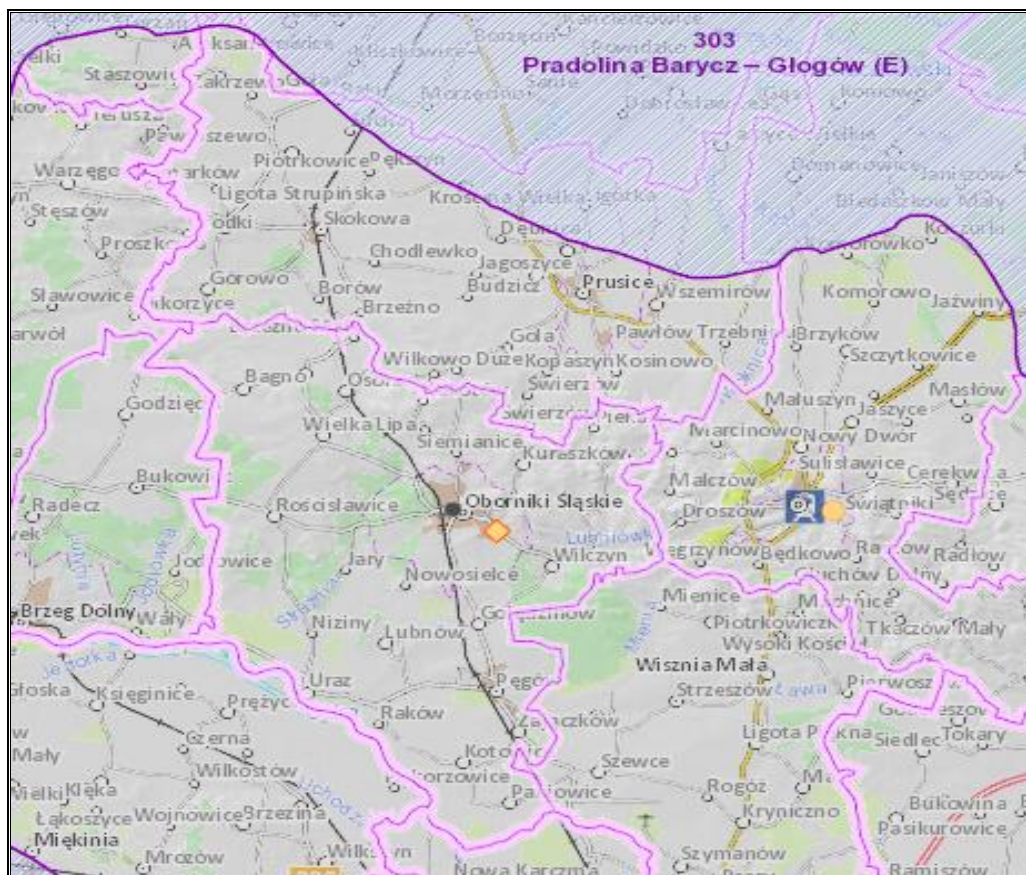
Wynik oceny stanu w 2012 r.		Dobry
Wynik oceny stanu w 2016 r.		Dobry
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych		Dobry
Wynik oceny stanu w 2019 r.	Chemiczny	Dobry
	Ilościowy	Dobry
	Ogólny	Dobry

Źródło: PIG – PIB, Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczych – stan na rok 2019

GŁÓWNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH

Gmina Oborniki Śląskie leży w pobliżu granic Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) Pradoliny Barycz-Głogów (E) nr 303. Jest to zbiornik gromadzący wody piętra czwartorzędowego w utworach porowych. Jest on objęty najwyższą ochroną obszarów zasilania zbiorników.

Rysunek 14. Położenie gminy Oborniki Śląskie w pobliżu GZWP nr 303

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://geologia.pgi.gov.pl/>

POTENCJALNE ZAGROŻENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych powodowane jest głównie przez działalność antropogeniczną na terenie zlewni, głównie rolnictwo. Do głównych zagrożeń zasobów i jakości wód na terenie gminy Oborniki Śląskie należy zaliczyć:

- emisję ścieków komunalnych;
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych;
- spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich. Rozproszenie zabudowy mieszkaniowej na obszarze gminy sprawia, że budowa kanalizacji sanitarnej jest często ekonomicznie nieuzasadniona. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamba), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. Korzystanie z nieszczelnego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne.

Ponadto zagrożeniem może być również eksploatacja przydomowych oczyszczalni ścieków, z których niedostatecznie oczyszczone ścieki bytowe mogą bez kontroli być wprowadzane do gruntu, zanieczyszczając wody podziemne.

Na terenie gminy Oborniki Śląskie, przydomowe oczyszczalnie oraz zbiorniki bezodpływowe znajdują się na obszarach, na których na ogół nie funkcjonuje kanalizacja sanitarna. Są to obszary rozproszone, gdzie podłączenie budynków do kanalizacji jest w chwili obecnej, ze względu na wysokie koszty, ekonomicznie nieuzasadnione.

Kolejnym zagrożeniem czystości wód są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów mineralnych i organicznych, nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

W przypadku nadmiernego, długotrwałego spływu składników biogennych do wód, dochodzi do ich przeżyźnienia. Proces ten, zwany eutrofizacją prowadzi do szeregu konsekwencji tj. zakwity (gwałtowny rozwój makrofitów i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice), zakwaszenie wód, pogłębienie strefy beztlenowej, spadek przezroczystości wody, wymieranie ichtiofauny, znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi obecnie ogromne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na nadużywanie nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego.

Rolnictwo zanieczyszcza wodę poprzez niewykorzystane składniki środków ochrony roślin, czy nawozów, nieodpowiednie miejsca składowania i przechowywania odchodów zwierzęcych (stałych i płynnych), które znajdują się w pobliżu obór, chlewików, czy kurników. Powodem zanieczyszczeń wód są także wybiegi dla zwierząt i drobiu oraz miejsca spływu wód z terenu zagród, jak również miejsca składowania kiszonki. Wszystko to może powodować, że jakość wód powierzchniowych i podziemnych nie będzie odpowiadać wymaganym standardom.

Na czystość wód powierzchniowych wpływa również sposób użytkowania melioracji wodnych. Celem melioracji jest regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrona użytków rolnych przed powodzią. W sytuacji, kiedy surowe ścieki (bytowo-gospodarcze, rolnicze) są odprowadzane bezpośrednio do rowów melioracyjnych, mogą przedostawać się one do wód powierzchniowych oraz gruntowych i znacznie pogarszać ich jakość.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 20. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
— Prowadzony monitoring wód podziemnych; — Dobry stan wód podziemnych; — Prowadzenie rejestru przydomowych oczyszczalni oraz zbiorników bezodpływowych.	— Zły stan wód powierzchniowych; — Niedostateczny stan infrastruktury kanalizacyjnej; — Występowanie zbiorników bezodpływowych, które są w niedostatecznym stanie technicznym; — Występowanie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi.
Szanse	Zagrożenia
— Rosnąca świadomość społeczna; — Racjonalne i oszczędne gospodarowanie wodą; — Zwiększenie ilości punktów monitorowych wód	— Urbanizacja – zwiększenie się powierzchni zabudowanej; — Zmiana klimat, susza, wzrost występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych; — Działalność rolnicza stanowiąca ryzyko zanieczyszczeń wód.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie jednostki samorządu terytorialnego istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

SIEĆ KANALIZACYJNA

W chwili obecnej sieć kanalizacyjną posiadają tylko miasto Oborniki Śląskie oraz wieś Gołędzinów, część wsi Kowale oraz osiedle domków jednorodzinnych w Wilczynie.

Na terenie gminy znajdują się 3 oczyszczalnie ścieków:

- oczyszczalnia ścieków przy ul. Grunwaldzkiej 41 w Obornikach Śląskich, ze zlewnią ścieków dowożonych wozami asenizacyjnymi; oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna,
- oczyszczalnia ścieków przy ul. Gen. S. Maczka w Obornikach Śląskich; oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna,
- oczyszczalnia ścieków w Kowalach; oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna,

Na infrastrukturę kanalizacyjną składają się również przepompownie ścieków zlokalizowane w miejscowości: Oborniki Śląskie – 5 szt. (ul. Wrocławska, ul. Rycerska, ul. Witosa, ul. Dworcowa, ul. Wrocławska) oraz Gołędzinów – 3 szt.

Tabela 21. Infrastruktura kanalizacyjna gminy Oborniki Śląskie w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ⁵
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	37,2	39,0	39,4	39,4	39,6	39,7
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 283	1 285	1 301	1 177	1 208	1 226
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	376,5	369,5	361,8	368,0	379,1	364,5
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej ogółem	osoba	8 858	8 853	8 893	8 795	8 829	b.d.
	%	44,5	44,3	44,2	43,5	43,5	b.d.
Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury kanalizacyjnej	%	26,9	27,3	27,2	27,3	27,2	b.d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
W latach 2015-2020 na terenie gminy wzrosła długość sieci kanalizacyjnej o 6,72%. Liczba ludności korzystająca z oczyszczalni ścieków zgodnie z danymi GUS w roku 2019 na terenie gminy Oborniki Śląskie wynosiła 8 829 osób, co stanowiło 43,5% wszystkich mieszkańców.

W pozostałej części gminy, niepodłączonej do sieci kanalizacyjnej, podstawową infrastrukturą techniczną w zakresie gospodarki ściekowej stanowią przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki bezodpływowe. Ich wykaz prezentuje tabela poniżej.

Tabela 22. Informacje dotyczące ilości zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Oborniki Śląskie w 2021 roku

Wyszczególnienie	2021
Ilość zbiorników bezodpływowych wieś [szt.]	2 876
Ilość zbiorników bezodpływowych miasto [szt.]	15
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków wieś [szt.]	73
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków miasto [szt.]	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejski w Oborniki Śląskie

Na terenie gminy znajduje się aglomeracja Oborniki Śląskie przyjęta uchwałą nr XXXI/259/21 Rady Miejskiej w Obornikach Śląskich z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Oborniki Śląskie. W skład aglomeracji Oborniki Śląskie wchodzi miejscowości: Oborniki Śląskie, Gołędzinów oraz część miejscowości Wilczyn.

Aglomeracja Oborniki Śląskie obsługiwana jest przy pomocy dwóch obiektów. Obie oczyszczalnie zlokalizowane są w Obornikach Śląskich. Pierwsza z nich zlokalizowana jest przy ul. Grunwaldzkiej 41 w Obornikach Śląskich - projektowa liczba RLM oczyszczalni wynosi: 8423. Drugi obiekt zlokalizowany przy ul. Gen. S. Maczka w Obornikach Śląskich, a jego

⁵ W momencie sporządzania dokumentu brak dostępnych części danych w GUS za rok 2020

projektowa liczba RLM wynosi 2000. Łączna liczba projektowa RLM obu obiektów wynosi więc 10 423. Aglomeracja wyznaczona została na 10 030 RLM.

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Zgodnie z danymi GUS, na terenie gminy Oborniki Śląskie w roku 2020 długość sieci wodociągowej wynosiła 171,9 km i na przestrzeni analizowanych lat (2015-2020) jej długość wzrosła o 12 km (7,50%). Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej w roku 2019 wyniosła 19 247 osób, co stanowiło 94,7% wszystkich mieszkańców. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca w 2020 roku wyniosło 34,7 m³ i zwiększyło się na przestrzeni ostatnich 5 lat o 12,66%.

Tabela 23. Infrastruktura wodociągowej gminy Oborniki Śląskie w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	J.m.	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ⁶
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	159,9	162,2	164,9	167,7	170,8	171,9
Przylączya prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	4 643	4 707	4 783	4 508	4 640	4 752
Woda dostarczona gospodarstwu domowemu	dm ³	611,3	675,2	685,9	706,2	728,7	705,7
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej ogółem	osoba	18 830	18 932	19 052	19 116	19 247	b.d.
	%	94,6	94,7	94,8	94,6	94,7	b.d.
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	30,8	33,8	34,2	35,1	36,0	34,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Na terenie gminy znajduje się 29 studni głębinowych w tym:

- dla SUW Oborniki Śląskie – 12 szt.,
- dla SUW Borkowice – 3 szt.,
- dla SUW Gołędzinów – 3 szt.,
- dla SUW Lubnów – 6 szt.,
- dla SUW Osola – 1 szt.,
- dla SUW Rościszewice – 2 szt.,
- dla SUW Wielka Lipa – 2 szt..

W chwili obecnej, jakość wody dostarczanej do odbiorców nie budzi zastrzeżeń. Kontrola jakości wody prowadzona jest na bieżąco przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Trzebnicy jak również przez akredytowane laboratorium na zlecenie Zakładu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Obornikach Śląskich w myśl ustalonego harmonogramu.

⁶ W momencie sporządzania dokumentu brak dostępnych części danych w GUS za rok 2020

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 24. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
— Dobra jakość wody użytkowej; — Brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wody z wodociągów; — Rosnąca liczba przyłączy do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej; — Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.	— Korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych, spośród których część jest w niedostatecznym stanie technicznym; — Niedostateczny stopień skanalizowania obszaru gminy; — Obecność zbiorników bezodpływowych w niedostatecznym stanie technicznym.
Szanse	Zagrożenia
— Wyposażenie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków; — Rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej; — Realizacja założeń KPOŚK.	— Niewłaściwa wiedza mieszkańców na temat nielegalnego zrzutu ścieków; — Niewłaściwa eksploatacja indywidualnych systemów gromadzenia i oczyszczania ścieków; — Wzrost zużycia wody.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.6 Zasoby geologiczne i gleby

RZEŻBA TERENU I GEOLOGIA

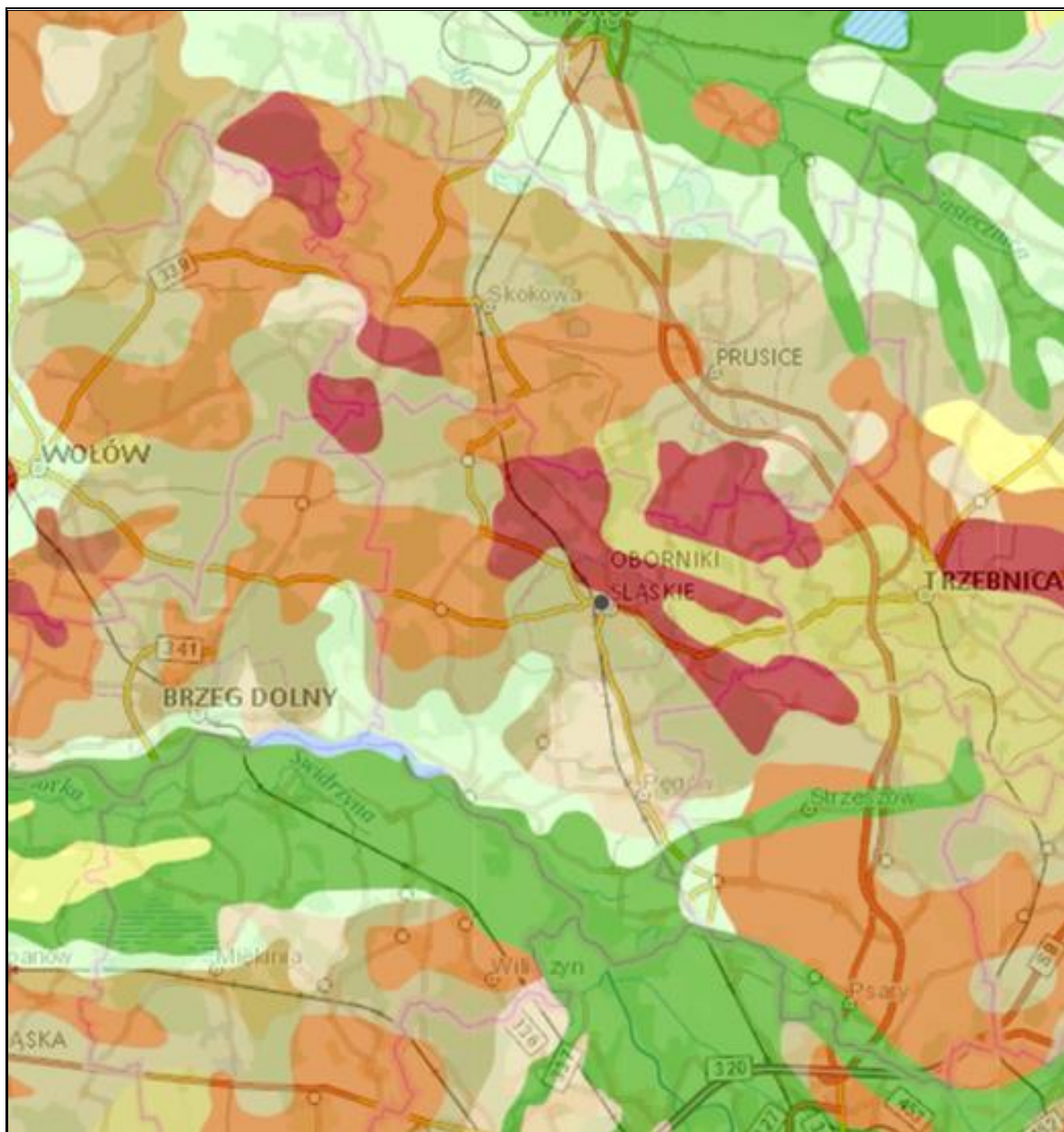
Południowa część gminy Oborniki Śląskie charakteryzuje się nizinny obszarem oraz łagodnie wznoszącym się od doliny Odry w kierunku północnego-wschodu, który wyróżnia się urozmaiconą rzeźbą terenu pochodzenia glaciektonicznego. Wahania wysokości terenu są znaczne, gdyż dochodzą do 144 m. Najbardziej zróżnicowaną rzeźbą na obszarze gminy jest rzeźba Wzgórz Trzebnickich, natomiast najslabiej dolina Odry.

Obszar gminy położony jest w obrębie strefy przejściowej między Blokiem Przedsudeckim i Monokliną Przedsudecką. Charakteryzują ją lite skały osadowe przykryte luźnymi osadami kenozoicznymi, o miąższości do 400 m. Osady plejstoceny i heloceńskie budują powierzchnie terenu gminy. Na samym środku terenu przebiega szeroka od 4 do 8 km dolina Odry, która zajęta jest przez piaski i mułki rzeczne. Znaczą część obszaru gminy, zajmują piaski, żwiry i gliny lodowcowe, które są uformowane w kilku miejscach jako moreny czołowe. Również na północy od doliny Odry występują osady plejstoceny, na których obszarem wyróżniającym się jest morena czołowa Wzgórz Trzebnickich. W ich obrębie, w okolicy Przeclawic, Kowal i Borkowic występują lessy.⁷

⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oborniki Śląskie

Szczegółowe rozmieszczenie utworów przypowierzchniowych gminy Oborniki Śląskie przedstawia rysunek poniżej.

Rysunek 15. Mapa utworów przypowierzchniowych gminy Oborniki Śląskie

Legenda:

1. Kolor ciemno zielony – Piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły
2. Kolor jasno zielony - Piaski, żwiry i mułki rzeczne
3. Kolor jasno brązowy – Piaski, żwiry i mułki Kolor beżowy - Iły, mułki, piaski, żwiry z węglem brunatnym
4. Kolor ciemno-brązowy - Żwiry, piaski, głazy i gliny moren czołowych
5. Kolor pomarańczowy – Gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe
6. Kolor żółty - Lessy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CBDG i PIG, <http://geologia.pgi.gov.pl>

OBSZARY GÓRNICZE I ZŁOŻA KOPALIN

Na obszarze gminy Oborniki Śląskie znajdują się następujące złoża kopalin, których charakterystykę przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 25. Charakterystyka złóż kopalin położonych na terenie gminy Oborniki Śląskie

Numer złoża	Nazwa złoża	Powierzchnia [ha]	Kopalina	Stan zagospodarowania
6439	Bagno	0,53	Złoża piasków budowlanych	Złoże rozpoznane szczegółowo
8204	Bagno I	11,80	Złoża piasków budowlanych	eksploatacja złoża zaniechana
7299	Golędzinów	4,09	Złoża piasków budowlanych	Złoże skreślone z bilansu zasobów
13384	Golędzinów I	9,17	Złoża piasków budowlanych	Złoże rozpoznane szczegółowo
8773	Paniowice	54,50	Złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	złoże eksploatowane okresowo
2470	Pęgów	3,09	Złoża glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	złoże skreślone z bilansu zasobów
18757	Pęgów-Zofia	8,61	bd	Złoże rozpoznane szczegółowo
7160	Pęgów II	2,55	Złoża glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	złoże skreślone z bilansu zasobów
13386	Wilczyn	15,40	Złoża piasków budowlanych	Złoże rozpoznane szczegółowo
5708	Zajączków	1,20	Złoża piasków budowlanych	Eksploatacja złoża zaniechana
6577	Zajączków-Staw	2,46	Złoża piasków budowlanych	złoże skreślone z bilansu zasobów

Źródło: Serwis MIDAS, PIG-PIB, Centralna Baza Danych Geologicznych

Na terenie gminy znajduje się obecnie jeden obszar górniczy (wraz z terenami górniczymi): Paniowice: (koncesja na eksploatację wydana przez Wojewodę Dolnośląskiego ważna do 07.06.2031 r.). Obszar perspektywiczny piasków i żwirów położony około 3 km na południowy wschód od Rościławic znajduje się na terenie wysokopiennego lasu ochronnego, co nie pozwala na uznanie go za prognostyczny. W rejonie Kotowic wyznaczono dwa obszary prognostyczne o powierzchniach: I - 52,5 ha, II - 92,5 ha

GLEBY

Na stan gleb wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- intensywne rolnictwo – stosowanie wysoko wydajnych maszyn, technik uprawy i hodowli, nadmierne wykorzystywanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, co może prowadzić do degradacji chemicznej gleb (przeciążenie nadmierną ilością substancji chemicznych, w tym metalami ciężkimi, co prowadzi do zakwaszenia, zasolenia, alkalizacji, zmian jakościowych i ilościowych w próchnicy) oraz degradacji fizycznej gleb (utrata określonej masy gleby, zmiany struktury gleby, nadmierne zagęszczenie i niekorzystne zmiany stosunków wodnych, erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów);
- działalność zakładów produkcyjno-usługowych – przyczyniająca się głównie do degradacji chemicznej gleb, na skutek emisji szkodliwych substancji do atmosfery, odprowadzania ścieków;
- komunikacja i transport samochodowy – przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych – droga krajowa i wojewódzka (degradacja chemiczna).

Ponadto negatywny wpływ na jakość gleb wywierają: składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywniej melioracji gleb,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami eksploatacji kopalin lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ucięcie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważnym czynnikiem jest emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznej degradacji gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

Jednym z głównych problemów związanym z uprawą gleb jest ich zakwaszenie. Skutkiem zakwaszenia jest m.in. zmniejszenie się żyzności i jakości gleby. Przyczyny zakwaszenia możemy podzielić na dwie grupy: naturalne oraz antropogeniczne, przy czym należy zwrócić uwagę, że kwasowość najczęściej powodowana jest przez te pierwsze. Do naturalnych, wynikających z procesów przyrodniczych zalicza się erupcje wulkaniczne i ekshalacje, pożary lasów, procesy utleniania, humifikacja (powstawanie próchnicy w glebach) oraz inne naturalne czynniki glebowo-klimatyczne. Natomiast przyczynami antropogenicznymi są te wywołane przez człowieka. Do najważniejszych należą wszelkiego rodzaju zanieczyszczenia powietrza, intensywny chów zwierząt użytkowych czy stosowanie fizjologicznie kwaśnych nawozów mineralnych.

Na terenie gminy występują gleby: pseudobielicowe - 38%, brunatne właściwe i kwaśne - 33%, mady - 25%, czarne ziemie właściwe i zdegradowane oraz organiczne na podłożu mineralnym - 4%.⁸ Na obszarze gminy zdecydowanie przeważają gleby, które wytworzone są z piasków słabo gliniastych, które zalegają na piaskach luźnych oraz wytworzone z piasków gliniastych całkowitych i niecałkowitych, zalegających na różnych podłożach. a gruntach ornych dominują gleby III i IV klasy bonitacyjnej natomiast w odniesieniu do łąk i pastwisk - największy obszar zajmują grunty IV klasy). Grunty V klasy stanowią kilkanaście procent powierzchni gruntów ornych. Udział pozostałych klas jest na poziomie kilku procent. Brak gruntów I klasy bonitacyjnej oraz niewielki udział powierzchniowy w ogólnym bilansie gruntów II klasy.⁹

BADANIA MONITORINGOWE GLEB

Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach PMŚ prowadzi Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – PIB, na zlecenie GIOŚ. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.)

Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu, nie posiada informacji o aktualnym zanieczyszczeniu gleb na terenie gminy Oborniki Śląskie.

Na terenie gminy Oborniki Śląskie nie jest zlokalizowany żaden stały punkt pomiarowo-kontrolny, w związku z czym analizowana jednostka nie jest objęta monitoringiem chemizmu gleb ornych realizowanych w ramach obowiązującego Państwowego Monitoringu Środowiska.

⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Oborniki Śląskie

⁹ Program Ochrony Środowiska dla gminy Oborniki Śląskie na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 26. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
— Brak obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych na terenie gminy.	— Degradacja środowiska związana z funkcjonowaniem kopalni odkrywkowych; — Niski poziom rekultywacji i wykorzystania obszarów poeksploatacyjnych.
Szanse	Zagrożenia
— Rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych; — Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych;.	— Możliwość nielegalnego wydobycia; — Brak środków finansowych na inwestycje związane z zagospodarowaniem i eksploatacją złóż.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 27. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
— Brak działalności szczególnie uciążliwej dla środowiska	— Brak punktu monitoringu gleb na obszarze gminy; — intensywne użytkowanie rolnicze gleb.
Szanse	Zagrożenia
— Rozwój rolnictwa ekologicznego i/lub agroturystyki; — Możliwość pozyskania środków w ramach programów unijnych; — Wzrost świadomości społeczeństwa dot. ochrony gleb.	— Zagrożenie powierzchni ziemi i gleb spowodowane eksploatacją surowców; — Nieregularność opadów atmosferycznych; — Erozja wodna i wietrzna; — Występowanie suszy.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.7 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarka odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami wywiera negatywny wpływ na otaczającą przyrodę, zdrowie ludzi oraz warunki bytowe. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

Na obszarze gminy obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Oborniki Śląskie* (uchwała nr XXV/212/20 z dnia 24 września 2020 r). Określa on szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie analizowanej jednostki, głównie poprzez ustalenie m.in.:

- 1) Wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości
- 2) Rodzaju i minimalnej pojemności pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości, w tym na terenach przeznaczonych do użytku

- publicznego oraz na drogach publicznych, warunki rozmieszczania tych pojemników i worków ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym,
- 3) Częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych lub nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
 - 4) Innych wymagań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami,
 - 5) Wymagań dotyczących kompostowania bioodpadów z terenu nieruchomości zamieszkałych,
 - 6) Obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe, mające na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku,
 - 7) Zasad utrzymania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej,
 - 8) Obszaru obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzania.

Na terenie gminy Oborniki Śląskie łączna ilość odebranych odpadów komunalnych w roku 2020 wynosiła 8 589,735 Mg. Szczegóły dotyczące ilości poszczególnych frakcji zebranych odpadów zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 28. Ilość odpadów odebranych z terenu gminy Oborniki Śląskie w roku 2020

Rodzaj odpadów		Masa odebranych odpadów [Mg]
Odpady zebrane ogółem		
Łącznie		8 589,735
w tym:	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	4 146,46
	Odpady ulegające biodegradacji	2 194,72
	Odpady wielkogabarytowe	233,64
	Opakowania ze szkła	535,18
	Opakowania z tworzyw sztucznych	477,33
	Opakowania z papieru i tektury	624,42
	Zużyte opony	15,47
	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	153,50
	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych	140,82
	Materiały izolacyjne	9,20
	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierające niebezpieczne składniki	20,00
	Urządzenia zawierające freony	13,30
	Leki	0,515
	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	22,2

Rodzaj odpadów		Masa odebranych odpadów [Mg]
	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne	2,98

Źródło: Analiza Stanu Gospodarki Odpadami w Gminie Oborniki Śląskie za 2020 rok

Gmina Oborniki Śląskie w 2020 roku osiągnęła 45% poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzy sztucznych i szkła. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 roku w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2167) wymagany poziom recyklingu na 2020 rok wynosi 50%. Gmina nie spełniła zatem wymogów rozporządzenia.

Osiągnięty przez Gminę poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych z rozbiórkowych wyniósł 99,7%. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 roku w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2167) wymagany poziom recyklingu na 2020 r. wynosi 70%, co oznacza że gmina osiągnęła ten poziom.

Poziom ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w 2020 na terenie gminy wyniósł 5,93%. Dla tego roku maksymalny poziom wynosił 35% zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z 15 grudnia 2017 r., w związku z tym poziom został osiągnięty.¹⁰

W gminie Oborniki Śląskie funkcjonuje Gminny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Gołędzinowie, gdzie można bezpłatnie oddać: opakowania z papieru i tektury, opakowania wielomateriałowe oraz z tworzyw sztucznych, opakowania z drewna, opakowania z metalu, opakowania ze szkła, odpady zielone, zużyte opony, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, opakowania po farbach i klejach, odpady wielkogabarytowe, gruz betonowy i ceglany z drobnych remontów w ilości 500kg w roku kalendarzowym dla każdej zamieszkałej nieruchomości.

W gminie zakończono prace rekultywacyjne zamkniętego składowiska odpadów w innych niż niebezpieczne i obojętne w Gołędzinowie.

Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Masa zinwentaryzowanych i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest na terenie gminy prezentuje poniższa tabela.

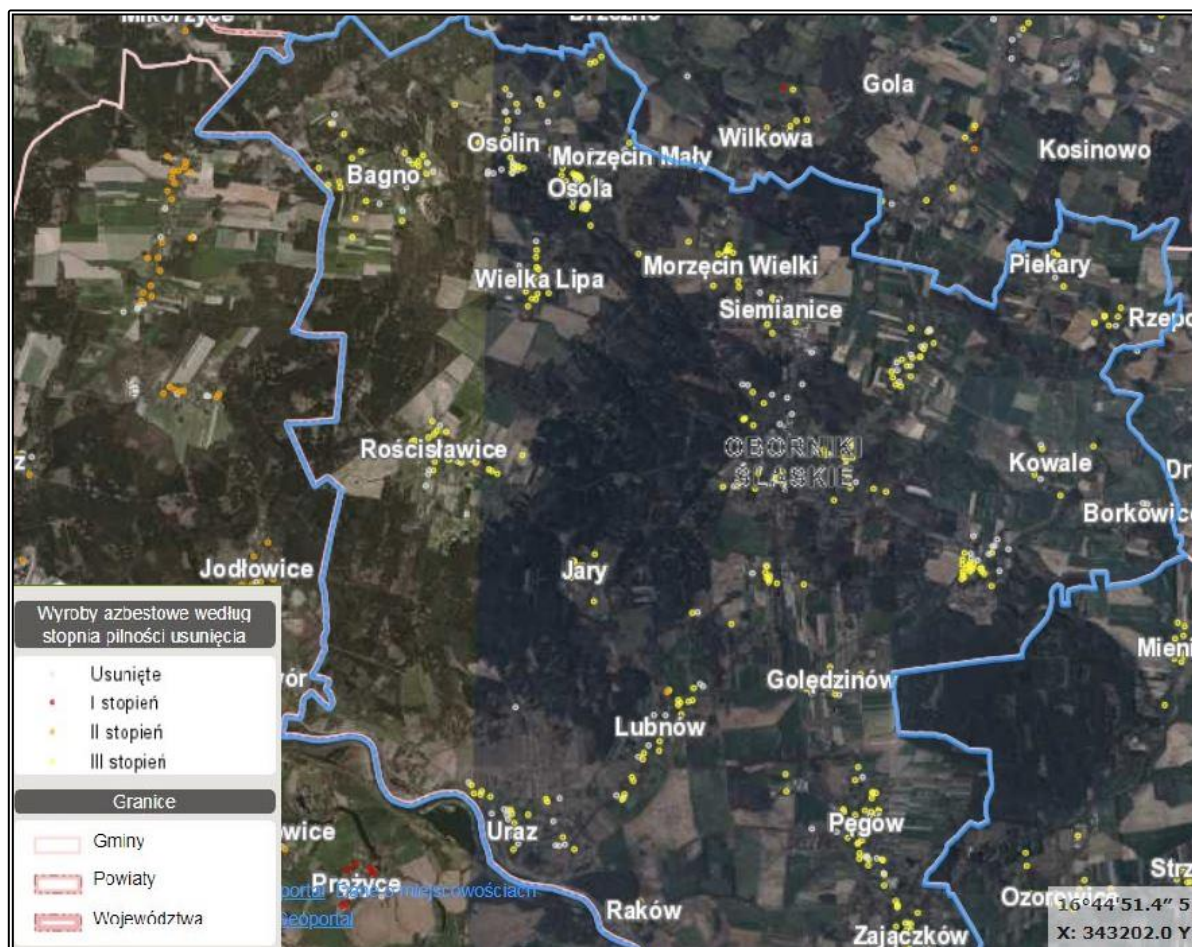
¹⁰ Analiza Stanu Gospodarki Odpadami w Gminie Oborniki Śląskie za 2020 rok

Tabela 29. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Oborniki Śląskie w [kg] – dane z bazy azbestowej lipiec 2021

Zinventaryzowane		
Razem	1 790 657	100%
Osoby fizyczne	1 638 052	91,48%
Osoby prawne	152 605	8,52%
Unieszkodliwione		
Razem	388 365	100%
Osoby fizyczne	386 525	99,53%
Osoby prawne	1 840	0,47%
Pozostałe do unieszkodliwienia		
Razem	1 402 292	100%
Osoby fizyczne	1 251 527	89,25%
Osoby prawne	150 765	10,75%

Źródło: Baza Azbestowa, <https://bazaazbestowa.gov.pl>

Rysunek 17. Lokalizacja wyrobów azbestowych na terenie gminy Oborniki Śląskie wraz z pilnością ich usunięcia

Źródło: Baza Azbestowa, <https://bazaazbestowa.gov.pl>

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 30. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
— Uporządkowany system gospodarki odpadami; — Funkcjonujący Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) na terenie gminy; — Zakończenie rekultywacji składowiska odpadów; — Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy; — Osiągnięcie przez Gminę wymaganego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych z rozbiórkowych; — Osiągnięcie przez Gminę poziomu ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazanych do składowania.	— Niewystarczający stopień usunięcia wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych na terenie gminy; — Rosnące koszty systemu gospodarowania odpadami; — Nie osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzy sztucznych i szkła w roku 2020.
Szanse	Zagrożenia
— Ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej; — Stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju; — Rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi.	— Niedobory środków finansowych; — Niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami; — Spalanie odpadów w gospodarstwach domowych; — Nielegalne składowanie odpadów.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.8 Zasoby przyrodnicze

Gmina Oborniki Śląskie odznacza się stosunkowo dużą lesistością. Obszary leśne zajmują tu powierzchnię 5 538 ha co stanowi 34,8% całkowitej powierzchni gminy. Największe kompleksy leśne występują w zachodniej i północno-zachodniej części gminy. Znaczna część tego kompleksu zaliczana jest do lasów ochronnych. Według planu urządzenia lasu, lasy ochronne - wodochronne – znajdują się w okolicy Rościszawic oraz w północnej części gminy, wodochronne i chroniące środowisko - w południowej części gminy, lasy chroniące środowisko - na północ od Pęgowa. Część wschodnia i południowa obszaru gminy jest słabo zalesiona. Znajdują się tam jedynie niewielkie lasy i zagajniki.

Tabela 31. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Oborniki Śląskie

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2020
Powierzchnia gruntów leśnych		
Ogółem	ha	5 538,47
Lesistość w %	%	34,8
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	5 427,47
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	5 404,47
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	5 397,77
Grunty leśne prywatne	ha	111,00
Powierzchnia lasów		
Lasy ogółem	ha	5 374,48
Lasy publiczne ogółem	ha	5 263,48
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	5 240,48
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	5 233,78
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	0,29
Lasy publiczne gminne	ha	23,00
Lasy prywatne ogółem	ha	111,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

gadów: jaszczurka żyworodna, jaszczurka zwinka, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata.

W rejonie Doliny Odry, stwierdzono występowanie takich płazów jak: traszka zwyczajna, traszka grzebieniasta, żaba moczarowa, żaba jeziorkowa, żaba wodna, ropucha szara, rzekotka drzewna, kumak nizinny. Gady natomiast reprezentuje jaszczurka zwinka oraz zaskroniec zwyczajny.

Do atrakcyjnych ornitologicznych terenów gminy należy rzeka Odra wraz z terenami bezpośrednio z nią sąsiadującymi. Występują tu stanowiska trzmielojady i kani czarnej oraz najliczniejsze w skali gminy stanowisko muchołówki białoszyjej. Dodatkową atrakcją ornitologiczną są ruiny zamku nad Odrą w Urazie, gdzie znajdują się stanowiska lęgowe pustułka, płomykówki, a w fosie zimorodka. Lasy porastające południowo – zachodnią część gminy zamieszkiwane są przez bociana czarnego – proszę o weryfikację obecności stanowisk bociana czarnego.

Na terenie gminy stwierdzono dotychczas występowanie 5 gatunków nietoperzy. Są to: nocek duży, gacek brunatny, mroczek późny, nocek rudy, karlik malutki.

Różnorodność krajobrazów i ekosystemów powoduje, że miejscową faunę ssaków reprezentują przedstawiciele następujących rzędów: owadożerne – jeż, ryjówka aksamitna, ryjówka malutka, kret, rzęsorek rzeczek, zębiełek karliczek oraz drapieżne – kuna domowa, gronostaj, łasica łąska, popielica, lisy oraz rząd parzystokopytnych – sarny, jelenie, daniel, dziki.

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2021 poz. 1098) są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na obszarze gminy Oborniki Śląskie znajdują się:

- rezerwat przyrody
- 2 obszary natura 2000
- 9 pomników przyrody

Wyżej wymienione formy ochrony przyrody scharakteryzowano poniżej.

REZERWATY PRZYRODY

Rezerwat przyrody Jodłowice – rezerwat obejmuje obszar lasu o powierzchni 9,36 ha położony na terenie gmin: Oborniki Śląskie i Brzeg Dolny w województwie dolnośląskim.

Rezerwat w całości położony jest na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Oborniki Śląskie. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego z udziałem jodły, występującej na granicy zasięgu. Jest to jedno z najdalej na północ wysuniętych stanowisk jodły pospolitej.

W rezerwatach przyrody zabrania się:

- budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody;
- chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzania roślin oraz grzybów;
- użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzania, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
- niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
- ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte

- ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
 - ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność parków narodowych lub będących w użytkowaniu wieczystym przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
 - umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
 - zakłócania ciszy;
 - używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
 - wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
 - biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
 - prowadzenia badań naukowych bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
 - wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
 - wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
 - organizacji imprez rekreacyjno-sportowych bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

OBSZAR NATURA 2000

Program sieci obszarów objętych ochroną przyrody na terytorium Unii Europejskiej. Celem programu jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważane są za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Na terenie gminy znajdują się dwa obszary objęte ochroną:

- **Obszar Natura 2000 Jodłowice** - niewielki kompleks leśny (9,37 ha), obejmujący ochroną wyżynny jodłowy bór mieszany. Obszar zlokalizowany jest w pobliżu granicznego, północnego zasięgu występowania jodły pospolitej w Polsce, na Wysoczyźnie Rościszawickiej. Jodłowice znajdują się pomiędzy miejscowościami Jodłowice i Rościszawice. Oprócz jodły pospolitej, występuje tu również jeżyna gruczołowata,

narecznica szerokolistna oraz tujowcata maryszkowego. Rezerwat został objęty ochroną prawną w 1958 r..

- **Obszar Natura 2000 Dolina Widawy** – obszar obejmuje ujściowy odcinek doliny rzeki Widawy o długości ok. 6,2 km (od ujścia do osiedla Świniary) oraz fragment doliny rzeki Odry na długości około 19 km (od Rędzina do Brzegu Dolnego). Większość obszaru zajmują dobrze zachowane lasy liściaste, znaczący procent pokrycia mają także siedliska nieleśne w tym głównie siedliska łąkowe, starorzecza i wody płynące.

Zgodnie z przepisami art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody wprowadza się następujące zakazy: podejmowanie działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

POMNIKI PRZYRODY

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.) **pomnikami przyrody** są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Art. 45. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55) ustanawia możliwość wprowadzenia następujących zakazów w zakresie pomników przyrody:

- niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;

- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- zbioru, niszczenia, uszkodzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- umieszczania tablic reklamowych.

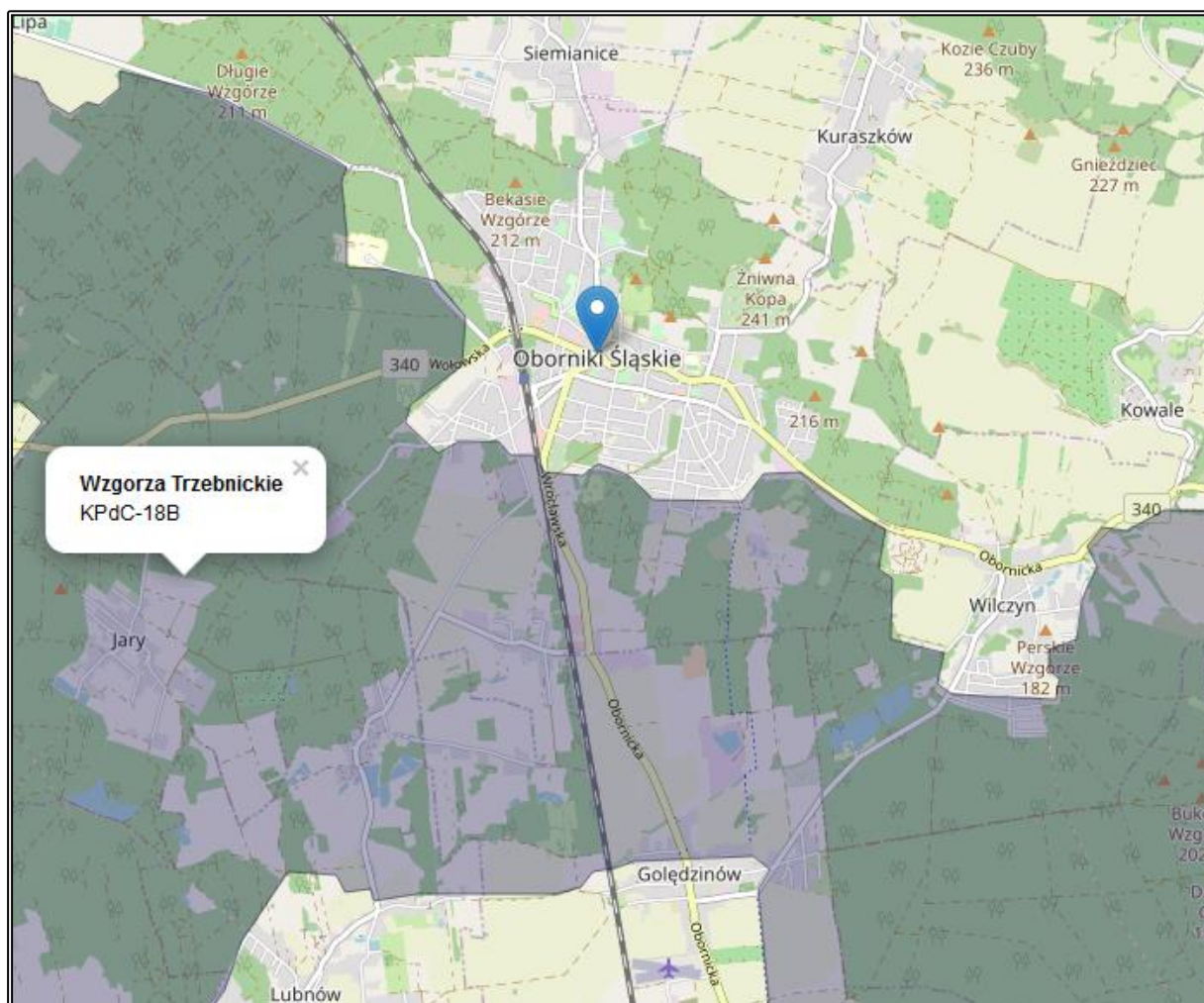
Tabela 32. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Oborniki Śląskie

Podstawa prawna	Opis pomnika przyrody	Lokalizacja
Uchwała Nr XXXIV/275/93 RM w Obornikach Śląskich z dnia 1 VI 1993 r.	Dąb szypułkowy - Quercus robur; obwód pnia drzewa na wysokości 130 cm- 594 cm	Oborniki Śląskie, drzewo rośnie przy ul. Lipowej 22, przy drodze
	Dąb szypułkowy - Quercus robur; obwód pnia drzewa na wysokości 130 cm- 572 cm	Oborniki Śląskie, drzewo rośnie przy ul. Wolności
Orzeczenie z dnia 2.09.1954 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej z dnia 2 września 1954 r.	Dąb szypułkowy - Quercus robur; obwód pnia drzewa na wysokości 130 cm- 672 cm	Oborniki Śląskie, drzewo rośnie w pasie drogi powiatowej nr 1348 D (naprzeciwko posesji nr 42)
Uchwała nr X/73/15 Rady Miejskiej w Obornikach Śląskich z dnia 28 maja 2015 r.	Dąb szypułkowy - Quercus robur; obwód pnia drzewa na wysokości 130 cm- 591 cm	Lokalizacja: południowo-zachodnia część działki o nr ewidencyjnym 392/395, obręb Wilczyn, gmina Oborniki Śląskie
Uchwała Nr XXIX/204/16 Rady Miejskiej w Obornikach Śląskich z dnia 30 czerwca 2016 r	Dąb szypułkowy - Quercus robur; obwód pnia drzewa na wysokości 130 cm- 377 cm	Południowa-zachodnia część działki o nr ewidencyjnym 185/452, obręb geodezyjny Paniowice
	Dąb szypułkowy - Quercus robur; obwód pnia drzewa na wysokości 130 cm- 424 cm	Południowa-zachodnia część działki o nr ewidencyjnym 185/452, obręb geodezyjny Paniowice
	Dąb szypułkowy - Quercus robur; obwód pnia drzewa na wysokości 130 cm- 405 cm	Północna część działki o nr ewidencyjnym 237/212, obręb geodezyjny Jary
	Dąb szypułkowy - Quercus robur; obwód pnia drzewa na wysokości 130 cm- 396 cm	Centralna część działki o nr ewidencyjnym 237/212, obręb geodezyjny Jary
Uchwała Nr XXXIV/284/21 Rady Miejskiej w Obornikach Śląskich z dnia 20 maja 2021 roku	Dąb szypułkowy - Quercus robur; obwód pnia drzewa na wysokości 130 cm- 490 cm	Oborniki Śląskie, drzewo rośnie przy ul. Wolności

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

Na terenie gminy Oborniki Śląskie znajduje się także korytarz ekologiczny Wzgórza Trzebnickie.

Rysunek 19. Korytarz ekologiczny Wzgórza Trzebnickie znajdujący się na terenie gminy Oborniki Śląskie

Źródło: <http://mapa.korytarze.pl/>

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 33. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
— Występowanie form ochrony przyrody; — Wysoka lesistość; — Przebiegające korytarze ekologiczne przez gminę.	— Presja turystyczna na obszary o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych; — Podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia środowiska.
Szanse	Zagrożenia
— Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców;	— Postępująca urbanizacja; — Kłusownictwo i łowiectwo; — Zmiany klimatyczne;

Mocne strony	Słabe strony
— Nowoczesne sposoby wykrywania kłusowników i szkód w ekosystemie (drony, systemy termowizyjne); — Zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego na obszarach leśnych	— Niska świadomość społeczeństwa w zakresie ochrony zasobów przyrody i ochrony środowiska — Dewastacja i degradacja istniejących form ochrony przyrody i krajobrazu.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.9 Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w ustawie Prawo ochrony środowiska (tytuł IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałą w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23). Definicja ta jest zbieżna z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniająca, a następnie uchylająca dyrektywę Rady 96/82/WE oraz Konwencją w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych sporządzoną w Helsinkach dnia 17 marca 1992 r.

AWARIE ELEKTROWNI JĄDROWYCH, GWAŁTOWNE POŻARY OBIEKTÓW PRZEMYSŁOWYCH, ATAKI TERRORYSTYCZNE

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku;
- zakłady, na których terenie znajdują się mniej niebezpieczne substancje lub ich ilość jest mniejsza;
- zakłady o dużym ryzyku.

Na terenie gminy Oborniki Śląskie nie funkcjonują większe zakłady przemysłowe, które stanowiłyby zagrożenie wystąpienia poważnej awarii w rozumieniu ww. ustawy.

TRANSPORT SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH

Poważne zagrożenie dla gminy stanowić może transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Obecność na jej terenie ważnych szlaków komunikacyjnych stanowi nie tylko potencjał rozwojowy jednostki samorządowej, ale także zwiększa możliwość wystąpienia

zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych. Główny ruch samochodowy na terenie gminy skupiony jest na drogach wojewódzkich nr 340, 341 i 342.

INNE ZAGROŻENIA

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie gminy, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych).

Z informacji uzyskanych od Urzędu Miejskiego w Obornikach Śląskich wynika, że na terenie gminy w ostatnim czasie nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 34. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
— Brak zdarzeń o znamionach poważnej awarii; — Brak zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej — Brak większych zakładów przemysłowych stwarzających potencjalne zagrożenie.	— Transport drogowy substancji niebezpiecznych; — Występowanie podmiotów magazynujących i stosujących substancje niebezpieczne dla środowiska (np. zbiorniki stacji paliw); — Niezadawalający stan dróg na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— Postęp technologiczny; — Edukacja społeczeństwa na temat postępowania podczas wystąpienia poważnej awarii; — Rozwój systemów powiadamiania o zagrożeniach i ekstremalnych zjawiskach pogodowych.	— Duże natężenie ruchu na drogach; — Zmiany klimatyczne zwiększające częstotliwość ekstremalnych zjawisk pogodowych; — Małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości poważnej awarii.

Źródło: Opracowanie własne

3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii

RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA WODY DO CELÓW PRODUKCYJNYCH I KONSUMPCYJNYCH

Osiągnięcie założonego celu, będzie możliwe w przypadku podjęcia działań przez Gminę oraz podmioty gospodarcze funkcjonujące na jej terenie, zużywające na cele produkcyjne znaczne zasoby wody, a także przez podmioty, gospodarujące infrastrukturą techniczną. Zgodnie z danymi GUS, zużycie wody w badanym okresie, uległo zwiększeniu. Ograniczenie zużycia wody będzie wymagało wzrostu świadomości mieszkańców, co do konieczności racjonalnego gospodarowania wodą i przyjęcie przez nich odpowiednich nawyków w korzystaniu z tego zasobu. W celu dalszego zmniejszenia wodochłonności w strefie gospodarki, zakłady korzystające ze środowiska – pobierające wodę, surowce i energię powinny stosować najlepsze dostępne techniki (BAT). Istotne jest wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego w zakładach (normy ISO 14000), wprowadzanie zasad Czystej Produkcji oraz przystępowanie do programów sektorowych z dziedziny ochrony środowiska.

Oszczędne gospodarowanie wodą ma istotne znaczenie dla środowiska naturalnego, a skala oszczędności zależy w głównej mierze od świadomości w zakresie konieczności ochrony wód i determinacji mieszkańców gminy. Prośrodowiskowe rozwiązania powinny być także stosowane w budynkach użyteczności publicznej usytuowanych na terenie jednostki. Dotychczasowe doświadczenia (zebrane przez Witolda M. Lewandowskiego w opracowaniu pt. „Proekologiczne odnawialne źródła energii”), wskazują że „najważniejsze oszczędności wody uzyskuje się dzięki:

- zainstalowaniu indywidualnych liczników wody w gospodarstwach domowych,
- zastąpieniu tradycyjnych spłuczek o dużej pojemności rozwiązaniami o innej konstrukcji, umożliwiającymi 2-3 krotne zmniejszenie zużycia wody,
- zastąpieniu zaworów dławicowych zaworami np. kulowymi, które mają mniejsze opory przepływu i nie wymagają wymiany uszczelek,
- stosowaniu w bateriach umywalkowych, prysznicowych i kuchennych mieszaczy, które napowietrzają wodę, zwiększają jej efektywną objętość i tym samym zmniejszają jej pobór,
- zastąpieniu wanien kabinami prysznicowymi, w których pobór wody jest 3-4 razy mniejszy,
- zmianie systemu mycia w umywalkach i zlewozmywakach – nie pod bieżącą wodą,
- instalowaniu pralek i zmywarek o małym poborze wody”.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ENERGII

Do realizacji założonego celu, ze względu na wzrastające ceny energii, będą dążyć zarówno przedsiębiorcy, jak i władze oraz mieszkańcy gminy. Zmniejszenie zużycia energii jest bowiem, jedynym sposobem ograniczenia wydatków związanych z pozyskaniem energii

elektrycznej, jak i cieplnej. Jednym z warunków rozwoju współczesnego świata jest dążenie do zmniejszenia zużycia energii w różnych procesach. Dotyczy to także procesów, które służą do utrzymania komfortu klimatycznego i komfortu użytkowania w budynkach: ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji, podgrzewania wody wodociągowej.

Niżej wymienione fakty, mówiące, że:

- zasoby paliw są ograniczone,
- dostępność do paliw jest coraz trudniejsza,
- ceny paliw będą miały tendencję wzrostową,
- należy ograniczać zanieczyszczenie środowiska produktami procesów spalania,

świadczą o znacznej roli działań zmierzających do oszczędzania energii i jej efektywnego wykorzystania.

Ochrona środowiska poprzez zmniejszenie zużycia energii nie musi wcale odbywać się kosztem obniżenia poziomu życia ani wiązać się z pogorszeniem warunków pracy, rezygnacją z ogrzewania mieszkań, oświetlania ich i korzystania z coraz nowocześniejszych urządzeń gospodarstwa domowego oraz zaprzestaniem korzystania ze środków transportu. Energię można bowiem zaoszczędzić następującymi metodami:

- modyfikując istniejące systemy energetyczne zarówno w samym procesie jej wytwarzania, jak i transportu,
- wprowadzając nowe energooszczędne technologie w przemyśle, budownictwie, rolnictwie i gospodarstwach domowych,
- promując oszczędzanie energii za pomocą akcji propagandowych oraz wprowadzaniem zachęcających do oszczędzania bodźców ekonomicznych.

Działania mające na celu racjonalizację zużycia energii będą w głównej mierze prowadzone przez podmioty gospodarcze, m.in. poprzez stosowanie energooszczędnych technologii produkcji, władze samorządowe pragnące minimalizować rachunki związane z dostawami paliw i energii elektrycznej na potrzeby infrastruktury publicznej. Zadaniem władz samorządowych będzie ponadto organizacja działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu upowszechniania metod racjonalizacji zużycia energii. Zrównoważone wykorzystanie energii dotyczy nie tylko przemysłu, energetyki i budownictwa, ponieważ także indywidualne gospodarstwa domowe mają ogromne możliwości ochrony środowiska poprzez energooszczędne budownictwo oraz energooszczędne systemy ogrzewania.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW

Priorytetowym celem w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów jest „zredukowanie negatywnego oddziaływania na środowisko spowodowanego wykorzystywaniem zasobów

w sytuacji wzrostu gospodarczego - koncepcja zwana rozdzieleniem (decoupling). W praktyce oznacza to zredukowanie oddziaływania na środowisko będącego skutkiem wykorzystywania zasobów, przy jednoczesnej poprawie ogólnej wydajności zasobów w obszarze gospodarki". Realizacja założonego celu jest uwarunkowana podjęciem działań chroniących środowisko przez zakłady produkcyjne funkcjonujące na terenie gminy Oborniki Śląskie. Motywację do podjęcia działań w tym zakresie stanowią coraz wyższe koszty zakupu materiałów oraz utylizacji odpadów poprodukcyjnych, w związku z czym działania ograniczające materiałochłonność oraz odpadowość produkcji przełożą się na konkretne oszczędności przedsiębiorstw. Zadaniem władz samorządowych oraz organów publicznych będzie natomiast informowanie, wspieranie i monitorowanie działań podejmowanych przez zakłady produkcyjne w zakresie ograniczania materiałochłonności i odpadowości produkcji oraz kontrola zgodności tych działań z obowiązującymi przepisami prawa.

3.4 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem, podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące zmian klimatu oraz adaptacji do nich.

Według SPA2020, do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

W związku z postępującymi zmianami klimatu nie można wykluczyć pojawienia się w przyszłości niekorzystnych jej skutków w postaci: wichur, ulewnych deszczy, mrozów, susz itp. Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są ponadto powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura, co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. Również obszary wiejskie, na których brak centralnych systemów ciepłowniczych, gdzie dominuje ogrzewanie indywidualne z kotłowni przydomowych, powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii oraz właściwe planowanie przestrzenne. Ponadto poważnym zagrożeniem jest susza.

Polska leży w strefie klimatu przejściowego umiarkowanego, ale pomimo to na jej obszarze występują susze o ujemnych skutkach, stanowiące poważny problem ekonomiczny, społeczny i środowiskowy dla jednostek, gdzie powierzchnia użytków rolnych przekłada się na charakter gospodarczy obszaru, tak jak jest to w przypadku gminy Oborniki Śląskie.

Wobec powyższego istnieje konieczność redukcji emisji gazów cieplarnianych, poprzez dążenie m.in. do ograniczenia energochłonności produkcji oraz zwiększanie efektywności energetycznej budynków poprzez ich termomodernizację. Istotny jest również aspekt rozwoju odnawialnych źródeł energii. Wytwarzanie energii z OZE cechuje się także niewielką lub zerową emisją zanieczyszczeń, co zapewnia pozytywne efekty ekologiczne.

Występujące zmiany klimatu wpływają na możliwość wzrostu częstotliwości i intensywności powodzi i susz, co powoduje duże szkody i ograniczenia w środowisku. Istotne jest prowadzenie właściwej gospodarki przestrzennej, w szczególności na terenach zagrożonych powodzią i strefach zalewowych, a także zwracanie uwagi na pojemność retencyjną naturalnych i sztucznych zbiorników, w tym również retencja korytowa, leśna i gruntowa. Jednocześnie zjawiska ekstremalne będą wymuszały zmiany w zarządzaniu i gospodarowaniu zasobami wodnymi.

Rekomendowanymi kierunkami działań adaptacyjnych są:

- ochrona przeciwpowodziowa obszarów położonych na terenach zalewowych,
- uwzględnienie oczekiwanych zmian klimatu w obszarach górskich zarówno w aspekcie zmian bioróżnorodności jak i składu gatunkowego lasów, warunków rozwoju turystyki (zwłaszcza zimowej), jak również ochronie przeciwpożarowej i przeciwsuwiskowej,
- rozwój systemów odprowadzania wód opadowych w miastach, a także zwiększenie wykorzystania tych wód dla potrzeb gospodarczych zwłaszcza na obszarach wiejskich,

- zwiększanie świadomości przedsiębiorców i ludności na temat zagrożeń wynikających z nasilenia niekorzystnych zmian klimatycznych na prowadzenie działalności gospodarczej, szczególnie na terenach górskich,
- przygotowanie nowej oferty turystycznej dla mieszkańców miejscowości turystycznych i turystów w sytuacji zmniejszonej pokrywy śnieżnej i ograniczonego dostępu do wody.¹¹

Zbyt niska pojemność retencyjna naturalna oraz sztucznych zbiorników wpływa na brak ich skuteczności oraz ogranicza ich funkcjonowanie w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Na takich obszarach istnieje zwiększone prawdopodobieństwo występowania podtopień i powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami, zalewających obszary. Wobec tego, w celu adaptacji do zmian klimatu i ograniczenia negatywnych skutków związanych wystąpieniem ulewnych deszczy, czy roztopów po dużych opadach śniegu, a także dla zabezpieczenia przeciwpowodziowego należy zwiększać pojemność retencyjną zlewni, w tym m.in. poprzez budowanie zbiorników retencyjnych. Ponadto oprócz budowy zbiorników istotne jest w celu przeciwdziałania wytępienia lokalnych podtopień zwiększenie ilości wody przetrzymywanej w korytach cieków i rowach melioracyjnych. Systematyczna konserwacja, modernizację oraz budowa nowych urządzeń, a następnie ich właściwa eksploatacja ma wpływ na ograniczenie ich wystąpienia. W związku z tym, istotny jest rozwój infrastruktury wodno – melioracyjnej na obszarze gminy, który wpływa na łagodzenie zagrożeń naturalnych.

Jednym z istotnych aspektów jest lokalne zachowanie istniejących, zwłaszcza niewielkich obszarów wodno-błotnych lub ich odtworzenie poprzez dziania małej retencji. Polega ona na gromadzeniu wody w niewielkich zbiornikach poprzez zatrzymywanie lub spowalnianie spływu wód, przy jednoczesnym zachowaniu i wspieraniu rozwoju krajobrazu naturalnego. Działania te mają na celu likwidację przyczyn i skutków pogorszenia naturalnych stosunków wodnych poprzez spowalnianie odpływu wody, minimalizację skutków suszy oraz przeciwdziałanie powodzi. Ponadto mała retencja wpływa na odtworzenie lub zachowanie istniejących obszarów wodno-błotnych m.in. poprzez wspieranie pro-środowiskowych metod retencionowania wody tj. zachowanie naturalnych „zbiorników retencyjnych”, renaturyzacja siedlisk podmokłych, czy integracja działań różnych podmiotów pozwalająca na uzyskanie efektu ekologicznego.¹²

Do rozwiązań w zakresie adaptacji do zmian klimatu należy również kształtowanie odpowiedniej struktury użytkowania terenu. Ważne jest podejmowanie prac dotyczących renaturyzacji koryt cieków, zmierzających do przywrócenia ich naturalnych charakterystyk,

¹¹ <http://klimada.mos.gov.pl/>

¹² <http://www.malaretencja.pl>

(również poprzez roboty hydrotechniczne i prace utrzymaniowe), ograniczenie nadmiernego zagrożenia erozją, poprzez m.in. wsiewki poplonowe, międzyplony ścierniskowe, czy zwiększanie powierzchni zalesionych, wprowadzanie zadrzewień, w tym na terenach zniszczonych, niewykorzystanych rolniczo, czy gruntach rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa i podatnych na degradację.

Zjawisko suszy powoduje przesuszenie gleby, obniżenie poziomu wód oraz zmniejszenie przepływu wody w rzekach i rowach melioracyjnych. W okresie wegetacji roślin może spowodować duże straty w rolnictwie. Realizując postanowienia ustawy prawo wodne, tworzone są specjalne plany przeciwdziałania skutkom suszy. Plany zawierają przede wszystkim analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy, rozbudowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji oraz katalog działań służących ograniczeniu skutków suszy.

Zwiększenie możliwości zapobiegania ewentualnym zagrożeniom i reagowania na nie jest możliwe dzięki działalności straży pożarnej oraz odpowiedniego jej wyposażenia, umożliwiająccego skuteczne prowadzenie akcji ratowniczych.

Gwałtowne i negatywne zjawiska wynikające ze zmian klimatu występują coraz częściej, dlatego coraz bardziej istotne jest przygotowanie gminy i jej infrastruktury na zmiany klimatu. Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska zadania mają na celu mitygację, adaptację do zmian klimatu oraz ograniczenie jego skutków.

3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.) problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i środki masowego przekazu, które są obowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. nr 78 poz. 483) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Obecnie edukacja ekologiczna na terenie gminy prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. W szkołach przeprowadzane są m.in.: konkursy

ekologiczne, przekazywane są informacje z zakresu ochrony środowiska, zbiórki i utylizacji odpadów czy zajęcia plenerowe. Ponadto zamieszczane są informacje na stronach internetowych w celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

Ocenia się jednak, że poziom świadomości mieszkańców oraz lokalnych interesariuszy w zakresie efektywności energetycznej i możliwości oszczędzania energii nie jest jeszcze zadowalający, dlatego planowana jest dalsza realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnych i promocyjnych, których celem będzie komunikacja z mieszkańcami i lokalnymi interesariuszami oraz podniesienie ich wiedzy w zakresie ochrony środowiska.

Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- edukacja lokalnej społeczności z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii,
- prowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnej w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków,
- promowanie atrakcyjności transportu publicznego, pieszego i rowerowego,
- promowanie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy,
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego,
- edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i negatywnych skutków promieniowania elektromagnetycznego,
- edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego korzystania z zasobów wodnych,
- prowadzenie akcji edukacyjno – informacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz ograniczenia ich powstawania,
- edukacja mieszkańców w zakresie właściwego zachowania się w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia.

3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są pojęciem, które zostało zdefiniowane w art. 104 ust. 2 w byłej ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, nie będącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.

W chwili obecnej pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.). Wobec powyższego, rozumiane jest jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania

zagrożenia życia, zdrowia ludzi lub środowiska, a także powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Kolejnym aktem prawnym definiującym pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 2021 poz. 869), która definiuje nadzwyczajne zagrożenie jako inne niż pożar i klęska żywiołowa zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega m.in. na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Zdarzeniem miejscowym nazywane są skażenia obszaru substancjami radioaktywnymi, skażenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych.

Na terenie gminy brak jest zakładów przemysłowych zaliczanych do kategorii obiektów o zwiększonym lub dużym ryzyku poważnej awarii przemysłowej, jednak zlokalizowane są małe i średnie zakłady, które mogą stanowić ryzyko awarii. Należy też zaznaczyć, że ewentualne poważne zdarzenia mogą również mieć miejsce podczas transportu drogowego i kolejowego substancji niebezpiecznych przez teren gminy, niewłaściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, magazynowania substancji niebezpiecznych oraz zagrożenia pożarowego. W związku z powyższym, na terenie gminy zagrożenia dotyczą zanieczyszczenia powietrza, gruntu oraz wody, co może stanowić poważne zagrożenia dla środowiska i życia ludzi.

W związku z tym, konieczne jest podejmowania działań m.in. z zakresu rozwoju systemów ostrzegania mieszkańców, konserwacji urządzeń infrastruktury energetycznej, przeciwdziałania skutkom suszy modernizacji i budowy infrastruktury uwzględniającej dynamiczne zmiany pogodowe.

3.4.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2021 poz. 1070) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska.

Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska i obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMŚ w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Gmina współpracuje z Inspekcją Ochrony Środowiska dotyczącą lokalnych miejsc występowania zanieczyszczeń wód czy gruntu. Przekazywane wyniki przeprowadzanych badań, ich analiza, wyniki ocen są dostępne na stronie internetowej WIOŚ we Wrocławiu. Informacje dotyczące stacji pomiarowych na terenie gminy Oborniki Śląskie znajdują się w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska dla Województwa Dolnośląskiego. Przekazywane dane i przeprowadzone na terenie gminy badania, ich analiza, wyniki ocen, prognoza są dostępne na stronach internetowych WIOŚ we Wrocławiu i siedzibie Inspektoratu.

Wyniki monitoringu publikowane są w wydawanych co roku raportach o stanie środowiska w województwie dolnośląskim oraz w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie dolnośląskim.

4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

4.1 Nadrzędny cel programu

Zrównoważony rozwój Gminy Oborniki Śląskie zapewniający bezpieczeństwo ekologiczne oraz ochronę zasobów środowiska przed degradacją

4.2 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego gminy Oborniki Śląskie, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania prośrodowiskowe, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram rzeczowo-finansowy, zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony, zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska* (MŚ, Warszawa, 2 września 2015 r.)

Zaplanowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie gminy Oborniki Śląskie. Ich realizacja nie wpłynie negatywnie na obszary chronione w tym Obszary Natura 2000. Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji planowanej do utworzenia infrastruktury nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populację siedlisk i gatunków chronionych. Realizacja Programu Ochrony Środowiska nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych. Spodziewane są jedynie krótkoterminowe oddziaływania lub uciążliwości związane z prowadzonymi robotami budowlanymi, które ustaną po ich zakończeniu.

Należy zaznaczyć, że podmioty realizujące poszczególne działania powinni każdorazowo rozpatrywać kwestie ich wpływu na środowisko na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, po doprecyzowaniu lokalizacji, rodzaju i zakresu danego przedsięwzięcia, wpisującego się w założenia niniejszego dokumentu.

Tabela 35. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla gminy Oborniki Śląskie

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa ¹³	Wartość docelowa				
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Ilość wymienionych bezklasowych źródeł ciepła (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	500	Poprawa efektywności energetycznej	Wymiana bezklasowych źródeł ciepła	Mieszkańcy Gminy Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia;
		Liczba osób uczestniczących w działaniach edukacyjno-promocyjnych (osoby) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	19 500	Wzrost wykorzystania OZE	Działania edukacyjno – promocyjne dotyczące gospodarki niskoemisyjnej	Gmina Oborniki Śląskie	brak udziału mieszkańców; Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia;
		Ilość zmodernizowanych lub wybudowanych lamp (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	600	Wzrost wykorzystania OZE	Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego (energooszczędne lampy, wykorzystanie OZE)	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych;

¹³ Wartość bazowa dotyczy przedmiotowego zadania, wobec tego wartość bazowa wskaźnika, dotyczy wzrostu w odniesieniu do zaplanowanego do realizacji zadania, stąd nie szacowano wartości bazowej dla wskazanych zadań i wynosi ona 0

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa ¹³	Wartość docelowa				
		Długość wybudowanych sieci dróg dla rowerów (km) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	5,5	Ograniczenie emisji liniowej	Budowa sieci dróg dla rowerów	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia;
		Liczba zmodernizowanych systemów grzewczych (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	1	Poprawa efektywności energetycznej	Modernizacja systemów grzewczych w budynkach gminnych	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia;
ZAGROŻENIA HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKTYSTYCZNEGO	Długość zmodernizowanych i naprawionych dróg (km) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	15	Ograniczenie emisji liniowej	Modernizacja i naprawy nawierzchni dróg	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia;
		Długość przebudowanych dróg (km) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	10	Ograniczenie emisji liniowej	Przebudowa dróg	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia;

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa ¹³	Wartość docelowa				
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	ZACHOWANIE POZIOMÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ DOPUSZCZALNYCH NORM	Ilość przeprowadzonych postępowań (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	Brak danych Wartość uzależniona jest od ilości złożonych wniosków o wydanie decyzji	Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi	Prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia; Zmiana uwarunkowań prawnych;
GOSPODAROWANIE WODAMI	DOBRY STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH	Ilość przeprowadzonych spotkań i szkoleń (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	Nie jest możliwa do oszacowania	Poprawa systemu gospodarowania wodami	Współpraca Gminy z Dolnośląskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w zakresie edukacji producentów rolnych w tematyce gospodarowania wodami	Gmina Oborniki Śląskie DODR	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia
		Ilość zmian w dokumentach planistycznych (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	Nie jest możliwa do oszacowania z uwagi na zależność od wpływających wniosków i potrzeb	Poprawa funkcjonowania systemu zagrożenia powodziowego	Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego oraz terenów zagrożonych podtopieniami	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa ¹³	Wartość docelowa				
GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	PROWADZENIE RACJONALNEJ GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej (km) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	15	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej	Modernizacja sieci wodociągowej	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia
		Długość zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	5	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej	Modernizacja sieci kanalizacyjnej	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia
		Długość rozbudowanej sieci wodociągowej (km) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	18	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej	Rozbudowa sieci wodociągowej	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia
		Długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej (km) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	5	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa ¹³	Wartość docelowa				
		Ilość zmodernizowanych Stacji Uzdatniania Wody (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	1	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba przeprowadzonych kontroli na terenach nieskanalizowanych (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	Wartość niemożliwa do oszacowania- wynika ze stwierdzonych nieprawidłowości w terenie	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej	Kontrola nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarze nieskanalizowanym	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia; Brak wykwalifikowanych kadry
ZASOBY GEOLOGICZNE	OCHRONA ZASOBOW ZŁOŻ KOPALIN	Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie prowadzenia eksploatacji ze złoża kopalin zgodnie z warunkami koncesji (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	Brak danych. Wartość uzależniona od ilości wydanych koncesji i zatwierdzonych planów ruchu zakładów górniczych	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin	Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie prowadzenia eksploatacji ze złoża kopalin zgodnie z warunkami koncesji Nadzór i kontrola nad ruchem zakładów górniczych	Okręgowy Urząd Górniczy we Wrocławiu	Zmiana uwarunkowań prawnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa ¹³	Wartość docelowa				
		Liczba przeprowadzonych kontroli odnośnie prowadzenia prac rekultywacyjnych na terenach poeksploatacyjnych (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	Brak danych. Wartość uzależniona od ilości wydanych decyzji administracyjnych w tym zakresie	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin	Prowadzenie prac rekultywacyjnych na terenach poeksploatacyjnych w celu przywrócenia wartości przyrodniczych	Starostwo Powiatowe w Trzebnicy	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba przeprowadzonych kontroli odnośnie eliminacji niekoncesjonowanej eksploatacji surowców mineralnych (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	Brak danych. Wartość uzależniona od ilości wydanych decyzji administracyjnych w tym zakresie	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin	Eliminacja niekoncesjonowanej eksploatacji surowców mineralnych	Okręgowy Urząd Górniczy we Wrocławiu	Zmiana uwarunkowań prawnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa ¹³	Wartość docelowa				
GLEBY	OCHRONA PRZED DEGRADACJĄ GLEB	Liczba przeprowadzonych kontroli dotyczących zapobiegania zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	Brak danych Wartość uzależniona jest od ilości stwierdzonych nieprawidłowości	Zapobieganie degradacji powierzchni ziemi	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Wojewódzki Inspektorat we Wrocławiu. Oddział w Trzebnicy Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia;
		Liczba zbiorników bezodpływowych poddanych kontroli (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	320	Zapobieganie degradacji powierzchni ziemi	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb ściekami komunalnymi	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia;

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa ¹³	Wartość docelowa				
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	BUDOWA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z WYMAGANIAM I KPZO 2022	Ilość lokalizacji, z których usunięto azbest (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	300	Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych i ściennych zawierających azbest	Mieszkańcy Gminy Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych; Nagłe, nieprzewidziane zdarzenia; Niewystarczające zasięgi, nie dotarcie do wszystkich interesariuszy
		Ilość mieszkańców objętych systemem Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	18 000	Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego,
		Ilość zlikwidowanych dzikich wysypisk Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	200	Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów	Likwidacja dzikich wysypisk	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa ¹³	Wartość docelowa				
		Ilość zakupionych na pojemników na odpady (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	17	Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów	Wypożyczenie Gminnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Gołędzinowie w pojemniki na odpady	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych,
		Ilość osób objętych akcją edukacyjną (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	18 000	Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów	Przeprowadzenie akcji edukacyjnych dla mieszkańców Gminy z zakresu ograniczenia ilości powstających odpadów	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego
		Ilość osób objętych akcją edukacyjną (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	18 000	Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów	Przeprowadzenie akcji edukacyjnych dla mieszkańców Gminy z zakresu prawidłowej segregacji odpadów	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa ¹³	Wartość docelowa				
		Ilość zakupionych koszy ulicznych do segregacji odpadów (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	140	Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów	Zakup koszy ulicznych oraz pojemników do segregacji odpadów na terenach rekreacyjnych	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	Powierzchnia wykonanych nasadzeń (ha) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	10	Poprawa zasobów przyrodniczych	Nasadzenia roślinności	Gmina Oborniki Śląskie	Niewystarczające środki finansowe, brak kapitału ludzkiego,
		Powierzchnia rewaloryzowanych terenów (ha) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	2	Poprawa zasobów przyrodniczych	Rewaloryzacja terenów zieleni	Gmina Oborniki Śląskie	Niewystarczające środki finansowe, brak kapitału ludzkiego,
		Ilość przeprowadzonych działań edukacyjnych (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	8	Podnoszenie świadomości w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie dziedzictwa ekologicznego	Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego	Gmina Oborniki Śląskie	Brak zainteresowania społeczeństwa, brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa ¹³	Wartość docelowa				
		Ilość zleconych prac / zadań w zakresie tworzenia nowych form ochrony przyrody i utrzymania istniejących form ochrony przyrody (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	50	Poprawa zasobów przyrodniczych	Tworzenie nowych form ochrony przyrody i utrzymanie istniejących form ochrony przyrody	Gmina Oborniki Śląskie	Niewystarczające środki finansowe, brak kapitału ludzkiego
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Ilość zakupionego sprzętu (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	0	Nie możliwa do oszacowania ponieważ zależna jest od potrzeb w danym czasie	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Wypożyczenie Ochotniczych Straży Pożarnych	Gmina Oborniki Śląskie	Brak środków finansowych

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 36. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem Programu Ochrony Środowiska dla gminy Oborniki Śląskie

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Razem	
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Wymiana bezklasowych indywidualnych systemów grzewczych	Mieszkańcy Gminy Gmina Oborniki Śląskie	3 000 000,00							0 ¹⁴	3 000 000,00	Środki własne mieszkańców Budżet Gminy WFOŚiGW Program „Czyste Powietrze” RPO
	Działania edukacyjno – promocyjne dotyczącego gospodarki niskoemisyjnej	Gmina Oborniki Śląskie	5 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	75 000,00	Budżet Gminy WFOŚiGW
	Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego (energooszczędne lampy, wykorzystanie OZE)	Gmina Oborniki Śląskie	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	4 000 000,00	Budżet Gminy
	Budowa sieci dróg dla rowerów	Gmina Oborniki Śląskie	2 500 000,00	2 080 000,00	x	X	x	x	x	x	4 580 000,00	Budżet Gminy/RPO

¹⁴ Zgodnie z uchwałą antysmogową bezklasowe źródła ogrzewania muszą być wymienione do 31 grudnia 2027 roku

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Razem	
	Modernizacja systemów grzewczych w budynkach gminnych	Gmina Oborniki Śląskie	200 000,00	x	x	X	x	x	x	x	200 000,00	Budżet Gminy
ZAGROŻENIA HAŁASEM	Modernizacja i naprawy nawierzchni dróg	Gmina Oborniki Śląskie	1 500 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	18 000 000,00	Budżet Gminy/RPO
	Przebudowa dróg	Gmina Oborniki Śląskie	2 000 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	17 000 000,00	Budżet Gminy/RPO
ELEKTROMAGNETYCZNE POLA	Prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko	Gmina Oborniki Śląskie	Zgodnie z planem budżetu jednostki realizujących zadanie koszty administracyjne									Investor Środki finansowe jednostek realizujących zadania
GOSPODAROWANIE WODAMI	Współpraca Gminy z Dolnośląskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w zakresie edukacji producentów rolnych w tematyce gospodarowania wodami	Gmina Oborniki Śląskie DODR	Zadanie wykonywane w ramach bieżących obowiązków.									Zadanie wykonane w ramach bieżących obowiązków

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Razem	
	Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego oraz terenów zagrożonych podtopieniami	Gmina Oborniki Śląskie	Nie jest możliwa do oszacowanie z uwagi na zależność od wpływających wniosków i potrzeb.									Budżet Gminy
GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	Modernizacja sieci wodociągowej	Gmina Oborniki Śląskie	800 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	2 200 000,00	Budżet Gminy
	Modernizacja sieci kanalizacyjnej	Gmina Oborniki Śląskie	x	300 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	2 100 000,00	Budżet Gminy
	Rozbudowa sieci wodociągowej	Gmina Oborniki Śląskie	400 000,00	500 000,00	500 000,00	600 000,00	800 000,00	800 000,00	800 000,00	1 000 000,00	5 400 000,00	Budżet Gminy

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Razem		
	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	Gmina Oborniki Śląskie	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	1 600 000,00	Budżet Gminy	
	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody	Gmina Oborniki Śląskie	2 000 000,00	x	x	X	x	x	x	x	2 000 000,00	Budżet Gminy	
	Kontrola nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarze nieskanalizowanym	Gmina Oborniki Śląskie	Zadania wykonywane w ramach prowadzonych postępowań administracyjnych									x	Budżet Gminy
ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie prowadzenia eksploatacji ze złoża kopalin zgodnie z warunkami koncesji Nadzór i kontrola nad ruchem zakładów górniczych	Okręgowy Urząd Górniczy we Wrocławiu	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie									x	Samorząd Województwa OUG – środki własne

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Razem	
	Prowadzenie prac rekultywacyjnych na terenach poeksploatacyjnych w celu przywrócenia wartości przyrodniczych	Starostwo Powiatowe w Trzebnicy	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie									Starostwo Powiatowe w Trzebnicy – środki własne
	Eliminacja niekoncesjonowanej eksploatacji surowców mineralnych	Okręgowy Urząd Górniczy we Wrocławiu	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie									Okręgowy Urząd Górniczy we Wrocławiu – środki własne sprawcy
GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Wojewódzki Inspektorat we Wrocławiu. Oddział w Trzebnicy Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Gmina Oborniki Śląskie	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie									Środki własne organów prowadzące czynności kontrolne Środki własne sprawcy
	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb ściekami komunalnymi	Gmina Oborniki Śląskie	Koszty administracyjne- koszty zgodne z planem budżetu jednostek realizujących zadanie									Budżet Gminy

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Razem	
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych i ściennych zawierających azbest	Mieszkańcy Gminy Gmina Oborniki Śląskie	50 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	70 000,00	70 000,00	70 000,00	500 000,00	Mieszkańcy Gminy WFOŚiGW
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	Gmina Oborniki Śląskie	7 386 120,00	7 386 120,00	8 126 120,00	8 866 120,00	9 606 120,00	10 346 120,00	10 746 120,00	11 046 120,00	73 508 960,00	Budżet Gminy/ROP
	Likwidacja dzikich wysypisk	Gmina Oborniki Śląskie	20 000,00	20 000,00	20 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00	12 000,00	10 000,00	127 000,00	Budżet Gminy
	Wypożyczenie Gminnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Gołędzinowie w pojemniki na odpady	Gmina Oborniki Śląskie	x	x	14 100,00	37 000,00	37 000,00	74 000,00	55 500,00	55 500,00	273 100,00	Budżet Gminy

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Razem	
	Przeprowadzenie akcji edukacyjnych dla mieszkańców Gminy z zakresu ograniczenia ilości powstających odpadów	Gmina Oborniki Śląskie	2 000,00	3 160,00	3 160,00	3 660,00	4 000,00	4 500,00	5 000,00	5 000,00	30 480,00	Budżet Gminy/WFOŚ
	Przeprowadzenie akcji edukacyjnych dla mieszkańców Gminy z zakresu prawidłowej segregacji odpadów	Gmina Oborniki Śląskie	1 000,00	2 000,00	2 500,00	3 000,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00	4 000,00	23 000,00	Budżet Gminy
	Zakup koszy ulicznych oraz pojemników do segregacji odpadów na terenach rekreacyjnych	Gmina Oborniki Śląskie	10 000,00	10 000,00	x	12 000,00	x	10 000,00	x	15 000,00	57 000,00	Budżet Gminy
ZASOBY PRZYRODNICZE	Nasadzenia roślinności	Gmina Oborniki Śląskie	10 000,00	15 000,00	20 000,00	20 000,00	25 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	180 000,00	Budżet Gminy

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Razem	
	Rewaloryzacja terenów zieleni	Gmina Oborniki Śląskie	700 000,00									Budżet Gminy RPO WFOŚiGW
	Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego	Gmina Oborniki Śląskie	2 000,00	3 000,00	3 000,00	4 000,00	4 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	31 000,00	Budżet Gminy WFOŚiGW
	Tworzenie nowych form ochrony przyrody i utrzymanie istniejących form ochrony przyrody	Gmina Oborniki Śląskie	5 000,00	15 000,00	20 000,00	25 000,00	30 000,00	35 000,00	40 000,00	45 000,00	215 000,00	Budżet Gminy WFOŚiGW
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Wyposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych	Gmina Oborniki Śląskie	90 000,00	90 000,00	90 000,00	90 000,00	90 000,00	90 000,00	90 000,00	90 000,00	720 000,00	Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 37. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrzymania standardów emisyjnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie monitoring natężenia pól elektromagnetycznych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalin	Okręgowy Urząd Górniczy (OUG)	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, Środki własne OUG	-
7.	GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Właściciele gospodarstw rolnych	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne	-
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Monitorowanie i kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska	GIOŚ, RDOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	GIOŚ, Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-

Źródło: Opracowanie własne

4.3 Instrumenty realizacji programu

Ochrona środowiska przyrodniczego realizowana jest na mocy wielu ustaw, wśród których najważniejsze to prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze, prawo budowlane. Instrumenty realizacji Programu Ochrony Środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na: prawne, finansowe, społeczne, polityczne i strukturalne.

INSTRUMENTY POLITYCZNE

Do najważniejszych instrumentów politycznych należy: Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r. oraz Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030.

INSTRUMENTY PRAWNE

Wśród instrumentów prawnych wyróżnić można:

- pozwolenie wodnoprawne,
- decyzję o emisji do powietrza,
- decyzję dotyczącą hałasu,
- decyzję o wykonaniu oceny oddziaływania na środowisko,
- decyzję dotyczącą gospodarowania odpadami.

INSTRUMENTY FINANSOWE

Do instrumentów finansowych należy m. in.: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna. Źródłami pozyskiwania środków na finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska są także:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- emisja obligacji komunalnych,
- budżet gminy,
- budżet powiatu,
- kredyty bankowe,
- fundusze unijne (strukturalne, programy pomocowo-operacyjne, pozostałe instrumenty finansowe unijne wspomagające ochronę środowiska np. Program LIFE).

INSTRUMENTY SPOŁECZNE

Można je podzielić na dwie zasadnicze grupy:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
- zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

INSTRUMENTY STRUKTURALNE

Są to przede wszystkim strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego.

5. System realizacji programu ochrony środowiska

5.1 Struktura zarządzania środowiskiem

Sprawną i skuteczną realizacją planowanych zadań w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy Oborniki Śląskie umożliwi osiągnięcie założonych celów, określonych w ramach kilku istotnych obszarów interwencji. W związku z tym, Gmina musi jednocześnie dysponować zasobami finansowymi, organizacyjnymi oraz infrastrukturalnymi.

ZASOBY FINANSOWE

Realizacja zadań Programu Ochrony Środowiska wymaga zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych, jak i pozabudżetowych. Wdrażanie Programu powinno być możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska, w którym podstawowymi źródłami finansowania są fundusze ekologiczne, programy pomocowe, środki własne inwestorów oraz budżet Gminy.

Realizacja inwestycji w zakresie ochrony środowiska może być wspierana za pomocą funduszy zewnętrznych pozyskiwanych w formie dotacji bezzwrotnej lub preferencyjnej pożyczki. Źródłem finansowania inwestycji z zakresu infrastruktury przyczyniającej się do ochrony środowiska, mogą być fundusze Unii Europejskiej, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska S.A. oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

ZASOBY ORGANIZACYJNE

Realizacja planowanych inwestycji, oprócz zabezpieczenia odpowiedniego finansowania, wymaga również właściwej organizacji wewnętrznej. Ponadto problem ochrony środowiska na analizowanym obszarze odgrywa kluczową rolę na etapie opracowywania dokumentów planistycznych. Cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały ujęte w opracowanych planach i strategiach, obowiązujących na terenie gminy. Cele zawarte w tych dokumentach są sukcesywnie realizowane przez pracowników Urzędu Miejskiego

w Obornikach Śląskich oraz przez przedsiębiorców i inne jednostki, w szczególności w zakresie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej gminy. Jednostka samorządu terytorialnego dysponuje odpowiednio przygotowanym zasobem organizacyjnym, umożliwiającym skuteczną i sprawną realizację zaplanowanych zadań.

ZASOBY INFRASTRUKTURALNE

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych priorytetów i celów, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych gminy oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Analizując możliwość zastosowania przedstawionych rozwiązań na podstawie uwarunkowań dotyczących istniejącej infrastruktury, organizacji i zarządzania ochroną środowiska oraz sytuacji finansowej Gminy, stwierdzono, że wszystkie zaproponowane przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania uwzględniając następujące warunki:

- etapowość wdrażania przewidzianych do realizacji zadań,
- powołanie zespołu konsultacyjnego, którego zadaniem byłby nadzór w zakresie wdrażania, realizacji oraz monitoringu funkcjonowania programu,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację przewidzianych w programie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Pomimo że analizowana jednostka samorządu terytorialnego posiada niezbędne zasoby, sprawną i skuteczną realizację planowanych zadań mogą uniemożliwić następujące czynniki:

- zmiana uwarunkowań prawnych, mających wpływ na zmianę zakresu obowiązków dla władz Gminy oraz mających wpływ na jego sytuację finansową,
- niewłaściwe zarządzanie wdrażaniem Programu, monitorowanie efektów, brak korekt i uprzedzania ewentualnych zagrożeń,
- brak koordynacji pomiędzy gminami, a także brak współpracy ponadregionalnej w zakresie niektórych działań,
- wystąpienie nagłych, nieprzewidzianych awarii lub klęsk, które spowodują konieczność innego rozdysponowania środków finansowych.

PODMIOTY, DO KTÓRYCH SĄ KIEROWANE OBOWIĄZKI ZAWARTE W PROGRAMIE

Określone w Programie Ochrony Środowiska cele i wytyczne działania w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy wymagają wskazania podmiotów, do których adresowane są obowiązki wynikające z realizacji tych celów i działań. Są to grupy podmiotów, których zadaniem jest:

- organizacja i zarządzanie Programem,
- realizacja celów i zadań określonych w Programie,
- nadzór i monitoring realizacji Programu.

Ponadto, określono również obowiązki dla podmiotów korzystających ze środowiska w celu ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. Bardzo istotną rolę w realizacji Programu odgrywają mieszkańcy gminy. W związku z tym, również do tej grupy społeczeństwa kierowane są zadania.

Realizacja zadań i celów określonych w Programie kierowana jest także do administracji samorządowej i rządowej, jednostek pozarządowych i przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, prowadzących działalność na terenie gminy, a w szczególności do:

- Urzędu Gminy Oborniki Śląskie,
- Starostwa Powiatowego w Trzebnicy,
- Wojewody Dolnośląskiego,
- Sejmiku Województwa Dolnośląskiego,
- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- Głównego Inspektora Ochrony Środowiska,
- Nadleśnictwa Oborniki Śląskie,
- Właścicieli lasów prywatnych,
- PGW Wody Polskie,
- przedsiębiorstw komunalnych,
- przedsiębiorstw budowlanych,
- przedsiębiorstw energetycznych,
- przedsiębiorstw transportowych.

5.2 Struktura zarządzania programem

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska powinno odbywać się w strukturze zadaniowo-instrumentalnej, obejmując wszystkie jednostki organizacyjne świadomie uczestniczące w jego realizacji.

Do podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu Programem Ochrony Środowiska należą:

- Burmistrz Gminy Oborniki Śląskie,
- Rada Miejska Oborniki Śląskie.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty Programu należą:

- GIOŚ, PSSE, IMGW, PGW Wody Polskie,

- RDOŚ, Wojewódzki Konserwator Przyrody,
- podmioty gospodarcze (w określonym zakresie),
- jednostki naukowo-badawcze (na zlecenia w określonym zakresie),
- podmioty finansujące realizację zadań.

Do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie Programu Ochrony Środowiska należą:

- lokalne media,
- szkoły (system edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe prowadzące działalność na obszarze gminy.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących Program Ochrony Środowiska należą:

- podmioty gospodarcze realizujące zadania własne,
- samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie.

Odbiorcą Programu Ochrony Środowiska jest społeczeństwo gminy Oborniki Śląskie, które dokonuje jego oceny: akceptacji lub krytyki zaplanowanych działań oraz uczestniczy w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych terenów.

5.3 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.) organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które przedstawia na posiedzeniach rady gminy, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty programu ochrony środowiska były wprowadzane w drodze uchwały.

Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028* powinien zostać przygotowany za lata 2021-2022, następny za lata 2023-2024 itd.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania programu ochrony środowiska, którego przykładowa formuła powinna zawierać:

- ocenę efektywności wykonania zadań,
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,

- ocenę stopnia realizacji Programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę niezbędnych modyfikacji Programu.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania programu prowadzona będzie przez:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Wojewódzką i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Radę Miejską Gminy Oborniki Śląskie.

Tabela 38. Propozycje wskaźników monitorowania celów

OBSZAR INTERWENCJI	Cel	Nazwa wskaźnika (Źródło)	Wartość docelowa
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Ilość wymienionych bezklasowych źródeł ciepła (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	500
		Liczba osób uczestniczących w działaniach edukacyjno-promocyjnych (osoby) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	19 500
		Ilość zmodernizowanych lub wybudowanych lamp (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	600
		Długość wybudowanych sieci dróg dla rowerów (km) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	5,5

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

OBSZAR INTERWENCJI	Cel	Nazwa wskaźnika (Źródło)	Wartość docelowa
		Liczba zmodernizowanych systemów grzewczych (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	1
ZAGROŻENIA HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKTUSTYCZNEGO	Długość zmodernizowanych i naprawionych dróg (km) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	15
		Długość przebudowanych dróg (km) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	10
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	ZACHOWANIE POZIOMÓW PÓŁ ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ DOPUSZCZALNYCH NORM	Ilość przeprowadzonych postępowań (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	Wartość uzależniona jest od ilości złożonych wniosków o wydanie decyzji
GOSPODAROWANIE WODAMI	DOBRY STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH	Ilość przeprowadzonych spotkań i szkoleń (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	Wartość uzależniona od potrzeb
		Ilość zmian w dokumentach planistycznych (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	Wartość uzależniona od potrzeb

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

OBSZAR INTERWENCJI	Cel	Nazwa wskaźnika (Źródło)	Wartość docelowa
GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	PROWADZENIE RACJONALNEJ GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej (km) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	15
		Długość zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	5
		Długość rozbudowanej sieci wodociągowej (km) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	18
		Długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej (km) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	5
		Ilość zmodernizowanych Stacji Uzdatniania Wody (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	1
		Liczba przeprowadzonych kontroli na terenach nieskanalizowanych (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	Wartość niemożliwa do oszacowania- wynika ze stwierdzonych nieprawidłowości w terenie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

OBSZAR INTERWENCJI	Cel	Nazwa wskaźnika (Źródło)	Wartość docelowa
ZASOBY GEOLOGICZNE	OCHRONA ZASOBOW ZŁOŻ KOPALIN	Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie prowadzenia eksploatacji ze złoża kopalin zgodnie z warunkami koncesji (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	Wartość uzależniona od ilości wydanych koncesji i zatwierdzonych planów ruchu zakładów górniczych
		Liczba przeprowadzonych kontroli odnośnie prowadzenia prac rekultywacyjnych na terenach poeksploatacyjnych (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	Wartość uzależniona od ilości wydanych decyzji administracyjnych w tym zakresie
		Liczba przeprowadzonych kontroli odnośnie eliminacji niekoncesjonowanej eksploatacji surowców mineralnych (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	Wartość uzależniona od ilości wydanych decyzji administracyjnych w tym zakresie
GLEBY	OCHRONA PRZED DEGRADACJĄ GLEB	Liczba przeprowadzonych kontroli dotyczących zapobiegania zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	Wartość uzależniona jest od ilości stwierdzonych nieprawidłowości
		Liczba zbiorników bezodpływowych poddanych kontroli (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	320

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

OBSZAR INTERWENCJI	Cel	Nazwa wskaźnika (Źródło)	Wartość docelowa
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	BUDOWA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z WYMAGANIAM I KPMO 2022	Ilość lokalizacji, z których usunięto azbest (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	300
		Ilość mieszkańców objętych systemem Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	18 000
		Ilość zlikwidowanych dzikich wysypisk Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	200
		Ilość zakupionych pojemników na odpady (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	17
		Ilość osób objętych akcją edukacyjną (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	18 000

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OBORNIKI ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

OBSZAR INTERWENCJI	Cel	Nazwa wskaźnika (Źródło)	Wartość docelowa
		Ilość zakupionych koszy do segregacji odpadów (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	140
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	Powierzchnia wykonanych nasadzeń (ha) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	10
		Powierzchnia rewaloryzowanych terenów (ha) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	2
		Ilość przeprowadzonych działań edukacyjnych (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	8
		Ilość zleconych prac / zadań w zakresie tworzenia nowych form ochrony przyrody i utrzymania istniejących form ochrony przyrody (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	50
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Ilość zakupionego sprzętu (szt.) Źródło: Dane Urzędu Gminy Oborniki Śląskie	Nie możliwa do oszacowania ponieważ zależna jest od potrzeb w danym czasie

Źródło: Opracowanie własne

6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie gminnego programu ochrony środowiska wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.). Niniejszy Program zgodny jest z powyższą ustawą oraz innymi dokumentami na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym, w których poruszana jest szeroko rozumiana problematyka ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument ten określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie gminy oraz przyczynia się do zapewniania jej zrównoważonego rozwoju.

Gmina Oborniki Śląskie jest gminą miejsko-wiejską leżącą w północnej części województwa dolnośląskiego, w powiecie trzebnickim. Większość obszaru gminy stanowią użytki rolne.

Stan zaopatrzenia gminy w infrastrukturę kanalizacyjną jest niedostateczny. Do sieci kanalizacyjnej podłączone są jedynie: miasto Oborniki Śląskie oraz wieś Gołędzinów, część wsi Kowal oraz osiedle domków jednorodzinnych w Wilczynie. Pozostali mieszkańcy korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. Stan wyposażenie gminy w sieć wodociągową jest natomiast bardzo wysoki. Niemal wszyscy mieszkańcy są podłączeni do sieci wodociągowej. Sieć drogowa na obszarze gminy jest gęsta, dzięki czemu mieszkańcy i turyści mogą korzystać z dogodnych połączeń komunikacyjnych. Podstawę sieci komunikacyjnej stanowią drogi wojewódzkie nr 340, 341 i 342 oraz linia kolejowa nr 271. Przez obszar gminy przebiegają gazociągi, które zasilają gazem wysokometanowym miejscowości: Oborniki Śląskie, Kuraszków, Siemianice, Pęgów i Zajączków. Budynki na obszarze analizowanej jednostki ogrzewane są z indywidualnych kotłowni zasilanych głównie paliwami stałymi. Obszar gminy jest zelektryfikowany.

Na obszarze gminy istnieje uporządkowany system gospodarki odpadami. W ramach regulaminu, właściciele nieruchomości są zobowiązani do utrzymania czystości oraz porządku na terenach swoich posesji.

Na obszarze analizowanej jednostki znajduje się:

- rezerwat przyrody,
- 2 obszary natura 2000,
- 9 pomników przyrody.

Stan powietrza atmosferycznego oraz stan wód powierzchniowych i podziemnych poddawane są badaniom.

Roczna ocena jakości powietrza za 2020 r. w strefie dolnośląskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe (kryterium ochrona zdrowia) – benzo(a)piren B(a)P (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM₁₀ (śr. 24-h);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego (kryterium ochrona zdrowia) – ozon O₃ (max 8-h); (kryterium ochrona roślin) - ozon O₃
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego (kryterium ochrona zdrowia) – Arsen As.

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy dolnośląskiej były dotrzymane.

Zgodnie z danymi zawartymi w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2020 na terenie gminy Oborniki Śląskie w podanych latach nie wyznaczono punktów pomiaru hałasu, przez co struktura ekspozycji na hałas na obszarze gminy nie jest rozpoznana.

Badania poziomów pól elektromagnetycznych na terenie gminy Oborniki Śląskie były prowadzone w roku 2020 w miejscowości Raków oraz Obornikach Śląskich. Badania wykazały, że w punktach pomiarowo-kontrolnym nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych.

Ogólna ocena stanu wód wykonana w oparciu o rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 9 października 2019 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. z 2019 r., poz. 2147) wykazała, że JCWP w obszarze których leży gmina Oborniki Śląskie, dla których określono ocenę stanu JCWP, odznaczają się złym stanem wód.

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy Oborniki Śląskie występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią. Jest to przede wszystkim obszar wzdłuż rzeki Odry oraz Widawy (południowa część gminy).

Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu prowadzi w tym rejonie badania wód podziemnych w ramach PMŚ. Badania prowadzone były w punkcie pomiarowym w Obornikach Śląskich /Gołędzinów w studniach V i VI oraz w Borkowicach w studni nr 3.

Wody podziemne badane w punktach pomiarowych w obornikach Śląskich klasyfikuje się do bardzo dobrej jakości (klasa I). Wody podziemne badane w punkcie pomiarowych w Borkowicach klasyfikuje się w pierwszym podborze do niezadowalającej jakości (klasa IV), natomiast w drugim poborze do zadowalającej jakości (klasa III). Obniżenie jakości wody spowodowane zostało podwyższoną zawartością niklu.

W Programie przeanalizowano 10 obszarów interwencji, do których należą: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowania wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.

W dokumencie został sformułowany nadrzędny cel Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki Śląskie który brzmi: **Zrównoważony rozwój Gminy Oborniki Śląskie zapewniający bezpieczeństwo ekologiczne oraz ochronę zasobów środowiska przed degradacją**

Następnie w ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono kierunki interwencji i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram planowanych działań obejmuje głównie zadania własne samorządu, ale także jednostek organizacyjnych i podmiotów działających na terenie gminy Oborniki Śląskie

Wdrażanie Programu odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów z realizacji planowanych działań. Organ wykonawczy Gminy Oborniki Śląskie odpowiedzialny będzie za sporządzanie i przedstawianie Radzie Gminy raportu z wykonania Programu, co 2 lata. Monitoring będzie obejmował także bieżące kontrolowanie postępu w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w przedmiotowym Programie.

7. Spis tabel

Tabela 1. Położenie gminy Oborniki Śląskie wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	37
Tabela 2. Liczba ludności w gminie Oborniki Śląskie w latach 2015-2020	38
Tabela 3. Ludność gminy Oborniki Śląskie w latach 2015-2020 wg grup ekonomicznych	39
Tabela 4. Urodzenia żywo i zgony ogółem oraz przyrost naturalny w gminie Oborniki Śląskie w latach 2015-2020	40
Tabela 5. Migracje na pobyt stały w gminie Oborniki Śląskie w latach 2015-2020	41
Tabela 6. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie gminy Oborniki Śląskie w latach 2015-2020	42
Tabela 7. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Oborniki Śląskie w latach 2015-2020	42
Tabela 8. Infrastruktura sieci gazowej na terenie gminy Oborniki Śląskie na lata 2015-2019	46
Tabela 9. Wynikowe klasy strefy dolnośląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	65
Tabela 10. Wynikowe klasy strefy dolnośląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	65
Tabela 11. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	68
Tabela 12. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	70
Tabela 13. Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych w punktach na terenie gminy Oborniki Śląskie	73
Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne	74
Tabela 15. Charakterystyka JCW powierzchniowych i podziemnych w granicach Gminy Oborniki Śląskie	75
Tabela 16. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy Oborniki Śląskie	78
Tabela 17. Ocena stanu JCWPd nr 79 w 2019 r.	83
Tabela 18. Ocena stanu JCWPd nr 95 w 2019 r.	84
Tabela 19. Ocena stanu JCWPd nr 96 w 2019 r.	84
Tabela 20. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami	87
Tabela 21. Infrastruktura kanalizacyjna gminy Oborniki Śląskie w latach 2015-2019	88
Tabela 22. Informacje dotyczące ilości zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Oborniki Śląskie w 2021 roku	88
Tabela 23. Infrastruktura wodociągowej gminy Oborniki Śląskie w latach 2015-2019	89
Tabela 24. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	90
Tabela 25. Charakterystyka złóż kopalin położonych na terenie gminy Oborniki Śląskie	92
Tabela 26. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne	96
Tabela 27. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby	96
Tabela 28. Ilość odpadów odebranych z terenu gminy Oborniki Śląskie w roku 2020	97
Tabela 29. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Oborniki Śląskie w [kg] – dane z bazy azbestowej lipiec 2021	99
Tabela 30. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	100
Tabela 31. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Oborniki Śląskie	101
Tabela 32. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Oborniki Śląskie	107
Tabela 33. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze	108
Tabela 34. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	110
Tabela 35. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla gminy Oborniki Śląskie	121
Tabela 36. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem Programu Ochrony Środowiska dla gminy Oborniki Śląskie	132
Tabela 37. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	140
Tabela 38. Propozycje wskaźników monitorowania celów	146

8. Spis rysunków

Rysunek 1. Schemat realizacji celu głównego Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	12
Rysunek 2. Położenie gminy Oborniki Śląskie na tle województwa dolnośląskiego i powiatu trzebnickiego	36
Rysunek 3. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Oborniki Śląskie	38

Rysunek 4. Sieć kolejowa na terenie gminy Oborniki Śląskie.....	45
Rysunek 5. Położenie gminy Oborniki Śląskie na mapie energii wiatru w kWh/m ² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu.....	48
Rysunek 6. Położenie gminy Oborniki Śląskie na tle okręgów geotermalnych Polski.....	51
Rysunek 7. Położenie gminy Oborniki Śląskie na mapie temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.	52
Rysunek 8. Położenie gminy Oborniki Śląskie na mapie usłonecznienia na terenie Polski	53
Rysunek 9. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn.....	59
Rysunek 10. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie i w okolicy gminy Oborniki Śląskie	72
Rysunek 11. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Oborniki Śląskie	76
Rysunek 12. Zagrożenie powodzią na terenie gminy Oborniki Śląskie	81
Rysunek 13. Położenie gminy Oborniki Śląskie na tle JCWPd nr 79, 95 i 96.....	82
Rysunek 14. Położenie gminy Oborniki Śląskie w pobliżu GZWP nr 303.....	85
Rysunek 15. Mapa utworów przypowierzchniowych gminy Oborniki Śląskie	91
Rysunek 16. Tereny, obszary górnicze oraz złoża na terenie gminy Oborniki Śląskie.....	93
Rysunek 17. Lokalizacja wyrobów azbestowych na terenie gminy Oborniki Śląskie wraz z pilnością ich usunięcia.....	99
Rysunek 18. Mapa obszarów leśnych na terenie gminy Oborniki Śląskie.....	102
Rysunek 19. Korytarz ekologiczny Wzgórza Trzebnickie znajdujący się na terenie gminy Oborniki Śląskie	108

9. Spis wykresów

Wykres 1. Ludność gminy Oborniki Śląskie w latach 2015-2020 wg grup ekonomicznych.....	39
Wykres 2. Przyrost naturalny w gminie Oborniki Śląskie w latach 2015-2020	40
Wykres 3. Saldo migracji ogółem w gminie Oborniki Śląskie w latach 2015-2020	41
Wykres 4. Liczba podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD) w roku 2020 w gminie Oborniki Śląskie	43